

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra filmových studií

Diplomová práce

Alexandra Hroncová

**Vladimír Dvořák a Hlavní redakce zábavných pořadů
Československé televize v letech 1968 - 1976**

**Vladimír Dvořák and Czechoslovak TV's Entertainment Programmes Department
over 1968 - 1976**

Praha 2014

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Ivan Klimeš

Děkuji všem, bez jejichž cenných rad a pomoci by tato práce nevznikla: panu Doc. Ivanu Klimešovi za jeho zkušenosti, neuvěřitelnou paměť, dobré rady a pečlivou revizi textu, paní Doc. Stanislavě Příkladné za skvělá doporučení, pracovníkům Spisového archivu a fototéky ČT, jmenovitě Karlovi Sieberovi, Michaelovi Nechvátalovi, Danielovi Veithovi a Gustavovi Erhartovi za jejich milou pomoc a asistenci během mého bádání v archivu na Kavčích horách, paní Haně Dvořákové za poskytnutí mnoha cenných informací a rodinných dokumentů, mému partnerovi Jindřichovi za podporu a trpělivost a mým rodičům, že neztratili naději.

Tato práce je věnována všem, kteří v neradostných dobách naší nedávné historie neztratili humor a měli, navíc, kuráž ho šířit dále.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 20. srpna 2014

.....
Jméno a příjmení

Klíčová slova (česky):

Vladimír Dvořák, Československá televize, Československý rozhlas, Hlavní redakce zábavných pořadů, Jiří Pelikán, Jan Zelenka, Jiřina Bohdalová, televizní zábava, normalizace

Klíčová slova (anglicky):

Vladimír Dvořák, Czechoslovak television, Czechoslovak radio, Entertainment Programmes Department, Jiří Pelikán, Jan Zelenka, Jiřina Bohdalová, Entertainment TV, normalization

Abstrakt (česky)

Vladimír Dvořák (14. května 1925 – 28. prosince 1999) je veřejností znám spíše jen jako televizní konferenciér zábavného pořadu *Televarieté*, starší generace si ho jistě pamatuje jako průvodce hudebními pořady nebo jako autora textů populárních písní ze šedesátých let. Toto mnohdy omezené vnímání Dvořákovy osobnosti si zaslouží poopravit - talent Vladimíra Dvořáka můžeme označit za prakticky všestranný. Jak se tato práce snaží ukázat, Dvořák měl nejenom výrazné výtvarné a literární nadání, komponoval libreta, ale byl zároveň schopen svá představení dramaturgicky uchopit, odmoderovat si je či v nich dokonce účinkovat. Všechny tyto vlastnosti umělecké zastřešovala a dost možná i převyšovala veřejnosti zcela skrytá schopnost organizační, kombinovaná s Dvořákovou čínorodostí a ctižádostí.

Během svého působení v ČST vytvořil Vladimír Dvořák koncepci a strategii pro rozvoj televizní zábavy, které se věnoval až do konce svého života. Byl člověkem diplomatickým a tvůrčím zároveň, uvedl na televizní obrazovky řadu velmi úspěšných formátů s mnoha významnými osobnostmi, které byly nomenklaturou tolerovány. Vladimír Dvořák uměl takzvaně „chodit“ v omezeném a ostře vymezeném televizním prostoru vytyčeném normalizací bez toho, aby se zaprodal představitelům totalitní moci. Navíc byl schopen ještě svým humorem satiricky komentovat nejrůznější podoby socialistického realismu, v minimalistické, leč tolerované míře – a to vše jako nestraník.

Cílem tohoto textu je shrnout tvůrčí činnost Vladimíra Dvořáka před jeho nástupem do ČST, dále se pak soustředit především na první tři roky Dvořákova působení ve vedení Hlavní redakce zábavných programů ČST, tj. na přelomové období mezi roky 1968 a 1970, zmapovat jím původně navržené a posléze realizované programové změny a to, jak se do na nich promítla nastupující normalizace. Nelze pominout ani jeho odchod z pozice vedoucího HRZP a důvody, které toto sesazení doprovázely. Snahou je rovněž nastínit dobový kontext, produkční podmínky, plány a posléze omezené možnosti dramaturgie v oblasti české televizní zábavy v období těsně před a po srpnové invazi. Zjištěné skutečnosti jsou uspořádány do Dvořákovy profesní biografie.

Jak archivní materiály dokazují, Vladimír Dvořák byl klíčovou osobností pro další směrování televizního humoru v následujících dvou dekadách až do listopadových událostí roku 1989. Ve službách ČST strávil Dvořák jako kmenový zaměstnanec celkem třiatdvacet let - osm let v pozici šéfredaktora HRZP a patnáct let jako dramaturg a odborný konzultant. Jeho význam lze velmi dobře zhodnotit a ocenit zejména v dnešní době, kdy se televizní zábava mění, televizní obrazovky ovládají reality show a další variace na tento žánr: už v první polovině šedesátých let připravil nápaditý vizionář Dvořák pro ČST řadu pořadů, které nesou prvky dnes tak dobře známých a oblíbených talentových show.

Historie naší televizní zábavy pod vedením Vladimíra Dvořáka je jednou z mnoha oblastí dějin ČST, které nebyly doposud detailněji probádány a zpracovány, byť archivních materiálů se ve studiu na Kavčích horách dochovalo úctyhodné množství.

Abstract (in English):

Vladimír Dvořák (14 May, 1925 – 28 December, 1999) is mainly known to the public as the presenter of *Televarieté*, a TV entertainment programme, and older generations may also remember him as a music programme presenter and an author of lyrics to pop-music songs of the 1960s. However, this limited perception calls for a correction, as Vladimír Dvořák was, without exaggeration, a universally talented man. As this text aims to show, Dvořák was strong in fine art and literary disciplines (wrote a number of librettos), as well as on the script-editing, programme presenting and acting sides, and all these artistic talents were sheltered with and maybe even shadowed by his organisational skills (completely unknown to the public) combined with enormous proactivity and high ambitions.

During his presence at ČST Vladimír Dvořák created a TV entertainment development strategy that he worked on until his death. He was diplomatic and creative at the same time, and he introduced a number of very successful TV formats to feature many big names, at least those tolerated by the totalitarian regime. Vladimír Dvořák knew how to manoeuvre his way through the clearly demarcated world of communist TV broadcasting without having to make dirty compromises with the regime's officials. Moreover, although he was never a member of the Communist party, he usually got away with satirically ridiculing various phenomena of socialist realism - in a minimalistic but tolerated form.

The objective of this text is to summarise Vladimír Dvořák's creative efforts before he joined ČST, highlight his first three years as Head of ČST's Entertainment Programmes Department, i.e. the ground-breaking period between 1968 and 1970, map out programme-related changes proposed and implemented by Dvořák and explain how the upcoming "normalisation" affected such changes, as well as outline the reasons and circumstances that led to Dvořák's dismissal from the post of Head of the EPD. Another goal is to describe the overall context of those times, the programme-production conditions, circumstances and plans and also the limited boundaries of Czech TV entertainment shortly before and after the Russian invasion in August 1968. The information gathered in this connection is used to form Dvořák's professional biography.

As archive materials show, Vladimír Dvořák played an instrumental role in showing the way for Czech TV humour in the following two decades until the November 1989 revolution. He spent 23 years at ČST as a full-time employee - eight years as Chief Editor of the Entertainment Programmes Department and fifteen years as a script editor & consultant. The importance of his work is particularly apparent these days when TV entertainment is changing dramatically, i.e. TV screens are dominated by reality shows and their derivatives - it was as early as the mid-1960s that Dvořák made use of his visionary talent and inventiveness to produce a number of programmes for ČST that resemble today's popular talent shows.

The history of Czech TV entertainment with Vladimír Dvořák behind the helm is one of many areas of ČST's history that have not been explored in detail so far, although Czech Television's studios offer a huge quantity of archive materials towards this end.

OBSAH

ÚVOD – HUMOR JAKO CELOŽIVOTNÍ POVOLÁNÍ	1
1. ÉRA “PŘEDTELEVIZNÍ”	3
1.1 ODMALIČKA LITERÁTEM	3
1.2 ROZHLASOVÉ POČÁTKY	4
1.3 CIRKUSOVÉ A DIVADELNÍ INTERMEZZO	7
1.4 PÍSEŇ PRO KRISTÝNKU A JEJÍ NÁSLEDOVNICE	9
2. ÉRA "SVOBODNÁ"	11
2.1 TELEVIZNÍ PREMIÉRA (1953 – 1960)	11
2.2 VE ZNAMENÍ HUDBY A SOUTĚŽÍ (1960 – 1968)	15
2.3 "BYTOSTNĚ NESNÁŠÍM SILVESTRY"	20
2.4 JIŘÍ PELIKÁN – DVOŘÁKŮV VIZIONÁŘSKÝ NADŘÍZENÝ	27
2.5 NEVYDAŘENÁ VEČEŘE DNE 21. SRPNA 1968	34
3. ÉRA "NORMALIZAČNÍ"	37
3.1 PRVNÍ NEJISTÉ MĚSÍCE V NOVÉ FUNKCI	37
3.2 HLEDÁNÍ NOVÝCH FOREM	41
3.3 PROGRAMOVÁ KRIZE (1969 – 1973)	50
3.4 NEUTĚŠENÁ ZPRÁVA O STAVU POPULÁRNÍ HUDBY	56
3.5 PODEPIŠ, NEBO ODEJDI!	59
3.6 LEGENDÁRNÍ TELEVARIETÉ	63
3.7 ZASLOUŽILÝ UMĚLEC	66
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
PŘÍLOHY	78

Předmluva

Jako příslušník generace tzv. Husákových dětí – jsem narozená v roce 1978 – mě nepřestává do dnešních dní v badatelském smyslu fascinovat období normalizace, které se vyznačovalo výraznou rolí ideologické propagandy v každodenním životě, neslo s sebou specifické kulturní a popkulturní projevy a určité dobové fenomény. Můj zájem o toto období je umocněn o to více, že si velmi živě pamatuji tehdejší televizní produkci, pravidelné pořady a tváře z televizních obrazovek, jež se se železnou pravidelností objevovaly v televizních programech dle toho, jak to vyžadovaly propagandistické potřeby, režimní oslavy a rituály či dopisy diváků, nad kterými týden co týden seděla Indra Vostrá, vedoucí tehdejšího dopisového oddělení ČST na všem známé a dnes již neplatné poštovní adrese v Jindřišské ulici.

Z tohoto důvodu bylo mým původním záměrem věnovat se v rámci mé diplomové práce kvantitativní studii programového vysílání ČST v letech 1963 – 1973 tak, aby bylo možné přesně vysledovat proměny v dramaturgické skladbě programového schématu ČST v souvislosti s počátky normalizace, výsledky měření statisticky zpracovat a posléze je interpretovat je v širším politickém a společenském kontextu. Pro zvolenou výzkumnou metodu bylo v první řadě důležité zmapovat programová televizní schémata, a změřit tak konkrétní aspekty programové skladby, jako jsou např. délka pořadu, typ pořadu, četnost pořadu v konkrétním časovém úseku, časové uspořádání, podíl původních a převzatých pořadů, podíl českých a zahraničních pořadů atd. Východiskem tohoto výzkumu bylo v první řadě důkladné prozkoumání Spisového archivu a fototéky ČT.

Při bádání v APF ČT po programových schématech jsem ke svému velkému překvapení našla v kartonech, ve kterých se dle katalogového označení měly údajně nalézat příslušné programové údaje, několik složek obsahujících zásadní dokumenty z Dvořákova funkčního období ve vedení zábavní redakce včetně osobní korespondence, strategických plánů, hodnocení pořadů, personální agendu atd. Šíře Dvořákovy působnosti mě překvapila – i já jsem ho do toho dne, stráveném na žebříku v podzemí ČT na Kavčích horách, vnímala omezenou optikou jako pouhého „baviče“. S ohledem na to, že podobnou práci, jež by mapovala historii televizní zábavy tohoto období a jejímž středobodem by byla taková manažersky schopná osobnost, jsem nenalezla, rozhodla jsem se přehodnotit

svůj původní záměr a soustředit se dále na toto téma, tedy na Vladimíra Dvořáka a jeho působení v Hlavní redakci zábavných pořadů. Jeho osobnost i barvitá doba, v níž žil a tvořil, si naši pozornost právem zaslouží.

Tato práce se nesnaží se být kompletním monografickým souhrnem tvorby tohoto všestranného autora, byť na našem trhu taková publikace, jež by detailně mapovala Dvořákovu profesní činnost, zatím neexistuje. Tento text, usilující o objektivní kritický přístup, vznikl na základě primárních pramenů, tj. z archiválií nalezených v APF ČT. Dále čerpá především z osobních rozhovorů s rodinnými příslušníky Vladimíra Dvořáka, s jeho blízkými spolupracovníky, z dobových tiskových pramenů, z Dvořákových memoárů, několika televizních a rozhlasových dokumentů a další sekundární literatury. Ani mezi sekundárními prameny se mi nepodařilo nalézt zásadnější svědectví vypovídající o Dvořákově působení v HRZP. Krátké vzpomínky kolegů jsou totiž povětšinou redukovány do „příhod z natáčení“.¹ Některé z nich je nutné brát s určitou rezervou i kvůli tomu, že mohou vyznívat mírně předpojatě, jindy se faktografická data v těchto memoárech uvedená neshodují s archivními dokumenty – proto nezbyvá, než zaujmout maximálně objektivní hledisko a údaje pečlivě porovnávat. Přesto i díky nim je možné dosadit zjištěná fakta do širšího historického a společenského kontextu.

Na tomto místě bych ještě ráda upřesnila často používaný význam termínu „televize“ a z něj vytvořená adjektiva; práce termín chápe v nejširším smyslu, tj. zahrnuje technologii, masové médium, obsah a v neposlední řadě instituci jako takovou.

Citace z archivních materiálů ponechávám v jejich původně podobě, včetně dobových gramatických zvyklostí.

¹V některých publikacích jsou citace o Dvořákově přebrány přímo z jeho memoárů s názvem *Všechny náhody mého života*. Např. ve vzpomínkové knize *Něžný drsňák* o životě Josefa Hlinomaze je z Dvořákových memoárů přebrána jedna celá kapitola, jež je místy mírně zkrácenou verzí originálního textu, přičemž autoři se ani nesnaží upozornit čtenáře na tuto skutečnost a přesně odcitovat příslušné stránky. In: HERZÁN, Michal, FORMÁČKOVÁ, Marie, *Něžný drsňák*. Praha: Euromedia Group, k.s. - Ikar, 2009, s.73-86.

Úvod – Humor jako celoživotní povolání

Dnes již poněkud – a neprávem – pozapomenutý Vladimír Dvořák se u drtivé většiny televizních diváků zapsal jako „ten, který uváděl s Bohdalkou Televarieté“. Adverbium *neprávem* je zde zcela namístě: Vladimír Dvořák byl výjimečnou postavou v historii české televizní zábavy, stál přímo u jejího zrodu, pomohl uvést na televizní obrazovky řadu nových formátů pro široké obecnostvo, přivedl do ČST řadu talentovaných osobností a vždy kolem sebe shromažďoval ty nejnadanější lidi z oboru.

Pro lepší pochopení Dvořákova působení v HRZP ČST je nutné seznámit se s jeho předchozím profesním působením, zaměstnáními a počáteční externí spoluprací s ČST, jež se v daném kontextu jeví jako přirozené a logické vyústění ve Dvořákově kariéře. Zároveň objasňují jeho celoživotní inklinaci k hudebním a komediálním žánrům. Právě hudba v kombinaci s humorem byla jakýmsi Dvořákovým životním leitmotivem, který se objevuje prakticky v každé jeho tvůrčí činnosti.

Jeho cestě do ČST předcházela práce v Československém rozhlasu, dále v Gramofonových závodech, krátkou, byť důležitou Dvořákovou profesní etapou je jeho zaměstnání v několika kočovných i stálých pražských divadelních souborech. Celoživotní zaměření Vladimíra Dvořáka ovlivnilo i jeho působení v cirkuse - odtud příklon k pořadům varietního charakteru.

Dvořákův humor charakterizuje úroveň a noblesa, nikdy se nesnížil k laciným vulgaritám. Při psaní svých skečů a dialogů pro své moderátorské partnerky vycházel z odpozorování všednodennosti a reálných životních situací, tolik blízkým rozhlasovému a později televiznímu publiku. Jeho suchý humor nebyl vyloženě intelektuální. Ale tím spíše směřoval k širšímu obecnostvu. Dvořák byl tolik populární i z toho důvodu, že byl obyčejný, civilní, přitom každému srozumitelný a zdánlivě vždy suverénní. Do svých vystoupení se pravidelně snažil vpašovat satirické narážky na život v socialistickém Československu, které mnohdy prošly skrze schvalovací procesy ideologické komise či spíše jí byly tolerovány.

Jak bude z následujících stránek patrné, televizní zábavní tvorba se velkou měrou

rozvíjela v šedesátých letech i díky Vladimíru Dvořákovi. Po nástupu V. Dvořáka do čela Hlavní redakce zábavných pořadů v červenci 1968, tedy paradoxně těsně před dobou, kdy vojska Varšavské smlouvy vstoupila na naše území. V tomto měl Dvořák smůlu - skutečně svobodného období ve znamení tzv. obrodného procesu si užil pouhý jeden měsíc a jednadvacet dní. Posléze se kontrola tehdejšího největšího a nejdůležitějšího masmédia v zemi maximálně zpřísnila. Nastupující normalizace vystřídala pracovníky takřka ve všech kulturních odvětvích. Hlavní redakce zábavných pořadů v tomto ohledu znamenala zvláštní výjimku – nedošlo zde prakticky k žádným personálním výměnám. Při prostudování historických pramenů vychází najevo, že tento ochranný, chtělo by se říci, apolitický štít nad československou televizní zábavou vytvořil Vladimír Dvořák díky svému umění diplomacie a především – díky své přirozené inteligenci a mimořádným organizačním a manažerským schopnostem. Na rozdíl od mnoha jiných na podobně vysoce postavených postech se Dvořák ve své pozici udržel až do roku 1976, přestože se nezbavil jediného člověka, který byl vyloučen či vyškrtnut z KSČ, a přestože sám nebyl členem strany.

Martin Štoll hovoří o počátcích 60. let v ČST následujícím způsobem:

„Televize si postupně vypěstovala své milující autory a režiséry, kteří nikoliv pouze kvůli obživě, ale z důvodů tvůrčí výzvy, touhy překonat předsudky vůči televizi a využít maximálně jejích vyjadřovacích možností, vytvořili stovky děl. Zmiňoval jsem Františka Filipa, Jaroslava Dietla, Ivo Paukerta a Evu Sadkovou; připojím dramaturgyně Janu Dudkovou, Bohumilu Zelenkovou, Helenu Sýkorovu či Jarmilu Turnovskou, zakladatelskou osobnost Vysílání pro děti a mládež, dále scenáristy Jiřího Hubače, Otto Zelenku a Ondřeje Vogeltanze, publicisty Vladimíra Branislava, Jindřicha Fairaizla, Otku Bednářovou, Ladislava Daneše, Milana Tomsu, Miroslava Langa, Otu Nutze, Jana Neulse, Milana Vrožinu, Františka Mudru, režiséry dramatických inscenací a seriálů Jindřicha Poláka, Jana Matějovského, Jiřího Bělku, Antonína Moskalyka, Václava Vorlíčka, Zdeňka Podskalského nebo Jaroslava Dudka.“²

Je skutečně velká škoda, že zrovna Vladimír Dvořák v tomto dlouhém výčtu chybí. Tato práce se pokusí ukázat, že tam rozhodně patří jako jedno z předních jmen.

²ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953. Zahájení televizního vysílání*. 1. vydání, Praha: Havran s.r.o., 2011, s. 178-179

1. Éra „předtelevizní“

1.1 Odmalička literátem

Vladimír Dvořák se narodil 14. května 1925 v Písku. Jeho otec byl zaměstnán u Československých drah jako vlakový výpravčí a působil na píseckém nádraží. Ve třicátých letech se rodina přestěhovala do Prahy z důvodu otcova služebního přeložení. Rodina bydlela na pražském Těšnově ve služebním bytě, v přímé blízkosti dnes již neexistujícího Denisova nádraží. V tomto období se malý Vladimír již velmi intenzivně věnoval především výtvarné činnosti a projevoval v tomto směru výrazný talent – na střední škole dokonce uvažoval o profesi akademického malíře. Jeho dalším koníčkem od raného mládí, prostřednictvím kterého si dokonce přivydělával mezi rodinnými příslušníky, byla literární tvorba a výroba vlastních časopisů, které ručně psal a ilustroval. *„První číslo toho časopisu se jmenovalo Černoušek. Vladimír ho opsal a prodával za korunu babičkám, tetám a dalším v rodině, aby si tak přivydělával na kapesné. Už tehdy se projevil jeho organizační smysl. Později, když dostal svůj první psací stroj, tak vše takto přepisoval. Na tom psacím stroji psal své texty a scénáře ještě dalších dvacet let a dodnes ho máme doma,“* vzpomíná manželka, paní Hana Dvořáková. Vášeň k literární činnosti a psaní textů u Vladimíra Dvořáka ještě zesílila před nástupem na střední školu. V roce 1939 otiskly noviny Písecké listy tehdy třináctiletému Dvořákovi jeho poetický fejeton s názvem *Rok v píseckém lese*, ze kterého je i dnes patrný nevšední cit pro jazyk a slovo už od útlého věku.³

V Praze začal mladý Vladimír navštěvovat reálné gymnázium v Truhlářské ulici, které absolvoval v roce 1944. I během středoškolských studií vytvářel pro své spolužáky třídní satirický časopis *Škyt*, konferoval studentský kabaret, dokonce napsal – už na psacím stroji - divadelní hru, „veseloherní pásmo o dvou dílech“ s názvem *Oko Osirovo*.⁴ V posledních dvou válečných letech byl totálně nasazen na českém území – pracoval v továrně v Hostivicích a posléze v Pardubicích v rafinerii firmy Fantowerke AG.⁵ I během války se pokoušel o dramatické žánry a v roce 1945 se dokonce zúčastnil soutěže o

³Viz příloha č. 3.

⁴Viz příloha č. 4.

⁵Předválečná „Pardubická rafinerie závodů Fantových, akciová společnost“, mezi lidmi zvaná „Fantovka“.

rozhlasovou hru nazvanou *Mezihra s klavírem* o stopáži do třiceti minut, ve které se umístil na 2. místě. Hra byla dokonce odvysílána v rozhlase. Při této příležitosti se tehdy dvacetiletý Dvořák setkal s rozhlasovou legendou a zkušenou rozhlasačkou Annou Hostomskou, svojí první budoucí vedoucí. Tento úspěch a setkání v něm podnítily zájem a motivaci věnovat se rozhlasové tvorbě jako své profesi.

1.2 Rozhlasové počátky

Matka Vladimíra Dvořáka však trvala na tom, aby se Vladimír věnoval vysokoškolským studiím. Po druhé světové válce (a opětovném otevření českých vysokých škol), nastoupil Vladimír na Vysokou školu politickou a sociální, kde studoval jeden rok žurnalistiku. Posléze přestoupil na Filozofickou fakultu UK na sociologii a estetiku, nicméně – k nelibosti své maminky - i toto studium po dvou letech ukončil.⁶ Hlavním důvodem bylo pracovní vypětí - Dvořák byl od podzimu roku 1946 zaměstnán na plný úvazek v Československém rozhlase jako tajemník redakce. Věnoval se nejenom administrativní, ale i tvůrčí činnosti díky své tehdejší vedoucí Anně Hostomské⁷, která potřebovala pro své tzv. Oddělení smíšených pořadů schopné autory pro humorné žánry a především rozhlasové kabarety. Ty byly největší rozhlasovou slabinou. Hostomská

⁶Viz příloha č. 5.

⁷Anna Hostomská (6. 8. 1907 – 28. 3. 1995) absolvovala studium hudební vědy a sociologie na FF UK až v roce 1947 – toto zpoždění zapříčinil příchod okupace v roce 1939. Do redakce Radiojournalu ČsRo nastoupila již v roce 1929 a v průběhu třiceti tří let se postupně vypracovala z tajemnice hudebního oddělení na redaktorku a režisérku hudebních programů. Měla výbornou jazykovou průpravu, její hlavní specializací byla opera, mezi její hlavní pracovní požadavky patřila vysoká úroveň programu s důrazem na kvalitu a vkus. V prvních poválečných letech byla rovněž zodpovědná za tzv. rekreativní program v rámci redakce smíšených pořadů, kam spadala i produkce zábavných pořadů. Při této příležitosti spolupracovala s V. Dvořákem. Všechny její pořady, ať se jednalo o popularizaci vážné hudby či o humorné seriály, se vyznačovaly vysokou obsahovou i jazykovou úrovní, promyšlenou koncepcí i kvalitní interpretací. Během svého působení v ČsRo připravila několik tisíc pořadů, které často sama i provázela svým charakteristickým altovým hlasem. Mezi nejznámější a nejúspěšnější cykly patřily např. *Co máte nejraději* nebo *Hudba, kterou mám rád*, v němž známé osobnosti uváděly svou oblíbenou hudbu. Manželem Anny Hostomské byl Mirko Očadlík, rovněž zaměstnanec ČsRo. Její rozhlasovou činnost doprovází celoživotní publikační a překladatelská tvorba. Hostomskou pojil s Dvořákem nejenom profesní spolupráce, ale i krátký milostný vztah. Anna Hostomská byla tak výjimečnou osobností a pro Vladimíra Dvořáka i důležitou, iniciační postavou v jeho životě, že jí tento krátký medailonek v této práci právem náleží.

odhalila v mladém Dvořákovi mimořádný talent pro tuto oblast rozhlasové zábavy a nechala ho samostatně natáčet a vysílat. Dne 15. října 1946 se Dvořák stal kmenovým zaměstnancem ČsRo na její doporučení, ve kterém Hostomská uvádí: „*Mám s ním velmi dobré zkušenosti jako s pohotovým a pro rozhlasovou práci nadšeným mladíkem. Jeho původní práce měly vždy nový námět a zejména byly neseny snahou o nový typ a druh zábavných pořadů. Pro rozhlasovou práci je nadšen a je ve svých zájmech tak všestranný, že by se pro funkci tajemníka zábavných pořadů dobře hodil.*“⁸

Během této doby se mu podařilo vytvořit skupinu externích pracovníků, kteří spolupracovali na zábavných pořadech. Od následujícího roku se Dvořák stal nejenom tajemníkem, ale již sám režíroval krátké rozhlasové útvary, na kterých spolupracoval s takovými osobnostmi, jako byli Jan Pivec, Bohuslav Záhorský nebo Karel Höger. Psal malé komedie a skeče, mezi ty úspěšnější se řadí *Duchové na vlně 170,2 m*, *Nuda útočí* nebo skeč *Světlice č. 14*, dokonce se pokusil o humornou pohádku s názvem *Princezna se baví*. Především se ale věnoval rozhlasovým pásmům a kabaretům - první autorský Dvořákovův kabaret s názvem *Šesté přes deváté* vznikl v roce 1946 a byl natáčen v kavárně Vltava. Pro kabarety hledal vhodnou herečku do moderátorské dvojice. Mezi jeho první rozhlasové partnerky patřily Pavla Vrbenská (vl. jménem Milada Šupitová), Soňa Červená nebo právě Jiřina Bohdalová, se kterou vytvořili komediální dvojici po dobu následujících čtyř dekad. Tou úplně první Dvořákovou partnerkou však byla Ludmila Píchová, herečka Městských divadel pražských a manželka divadelního režiséra Františka Mišky. S Dvořákem poprvé vystoupili v jeho autorském kabaretním pořadu *Jenom ne mrzutě*, jenž se pro velký divácký ohlas několikrát reprízoval. Píchová zde vytvořila postavu „rozhlasové Lidušky“, diblíka a spontánní naivky. Její živelnost a selským rozumem vedené uvažování stojí v opozici proti racionálnímu a poněkud rezervovanému muži, který se jí stále snaží usměrňovat. Dvořák tento komediální stereotyp uchoval do pozdějších let a po Píchové tuto roli úspěšně převzala a díky své vynikající komické technice dále rozpracovala Jiřina Bohdalová.

⁸Nesignováno: Rozhlasová historie: Dvořák Vladimír. *Rozhlas* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: < <http://www.rozhlas.cz/rozhlasovahistorie/lide/zprava/dvorak-vladimir--694086>> [vyšlo nedat.; cit. 30. 6. 2014].

Po Vítězném únoru přišlo striktní estetické omezení pro některé žánry v oblasti filmové i rozhlasové tvorby tak, aby vyhovovaly Žďanovově doktríně. Produkce kabaretních pořadů tak v roce 1948 bohužel skončila.⁹ V tomto období už začala Dvořákova dlouhodobá spolupráce s Karlem Vlachem a jeho orchestrem, který si mladého a talentovaného Vladimíra vyhlédl nejenom jako konferenciéra, ale především jako textaře pro své skladby. V letech 1948-1950 vytvářeli společně seriál *Hudba pro radost*, Dvořák byl jeho autorem i průvodcem. Jeho rozhlasové působení přerušil nástup na povinnou vojenskou službu, již se Dvořák snažil všemožnými způsoby odkládat. I během vojny se Dvořák nadále věnoval své rozhlasové vášni – pracoval v armádním rozhlase.¹⁰ Hlavní politická správa národní obrany, zřizovatel redakce armádního vysílání, zadávala redakci úkoly; natáčely se reportáže, scénky a pásma. Dvořák patřil k těm schopným autorům, jejichž nápaditost a kreativita vybočovala ze strohé vojenské linie. Ve volných chvílích navštěvoval i nadále své kolegy v hlavní budově na Vinohradské ulici. V roce 1949 byl z redakce armádního rozhlasu propuštěn – stalo se tak kvůli vtipkování při konferování zábavného programu ke Dni horníků v Litvínově. Naneštěstí, mezi diváky seděl v první řadě tehdejší ministr spravedlnosti (a pozdější ministr obrany), generál Alexej Čepička, jemuž ne zrovna vyhovovaly Dvořákovy narážky na výsledky první dvouletky a toho roku zavedený tzv. částečný volný trh textilu. Dvořák byl následující den okamžitě odvelen k mateřskému útvaru.¹¹

Po ukončení vojenské služby čekala na Dvořáka velmi nepříjemná zpráva. Dne 31. prosince 1950 dostal z ČsRo výpověď s odůvodněním, že je příliš mladý na vedení redakce

⁹Konec éry rozhlasových kabaretů komentuje Dvořák následovně: „*Jenomže kabarety v osmačtyřicátém roce skončily. Po únoru prostě zvítězil názor, že kabaret je buržoazní přežitek. A tak už nebyl kabaret, ale estráda, už se nesmělo říkat konferenciér, ale hlasatel.*“ In: LUKEŠ, Pavel. *S Vladimírem Dvořákem o chutích a lidech*. Praha: Knižní klub, 1999, s. 62.

¹⁰ V armádním rozhlase, jenž poskytoval azyl před brannou povinností plejádě herců, spisovatelů, básníků i žurnalistů, pracovali ve stejné době např. spisovatel Pavel Kohout, herec Otakar Brousek nebo dramaturg a dokumentarista Ladislav Daneš, který na toto období vzpomíná ve svých memoárech. In: DANEŠ, Ladislav. *Můj život s múzami, televizi a tak vůbec*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství Malá Skála (Martin Štoll), 2005, s. 52-54.

¹¹Podrobný popis Dvořákova působení v Armádním rozhlase a tuto politickou kauzu se všemi následky i šťastným koncem můžeme nalézt ve Dvořákových pamětech jako samostatnou kapitolu *Průšvih kvůli vtipu o polárce*.

zábavy - Dvořákovi bylo tehdy pouhých 25 let.¹² Jak se však za necelé dva roky ukázalo, bylo to rozhodnutí unáhlené a Dvořák se do Rozhlasu po krátké pauze vrátil. Nadcházející léta 1951 až 1956 byla pro Dvořáka a jeho další profesní i životní směřování, dle jeho vlastních slov, "*velmi významná, ne-li určující*".¹³

1.3 Cirkusové a divadelní intermezzo

V roce 1951 nastoupil do Gramofonových závodů¹⁴ na pozici uměleckého ředitele. Po půl roce byl však propuštěn z reorganizačních důvodů. Dvořák však vůbec nelitoval nedobrovolného odchodu z tohoto zaměstnání, neboť mu nevyhovovaly pomalé pracovní procesy a nedynamičnost výroby. V témže roce nastoupil, především díky přímluvě Jana Wericha, jako hlasatel stálého cirkusu Praga na Karlově náměstí v Praze, který byl součástí národního podniku Československé cirkusy, varieté a lunaparky pod vedením tehdejšího uměleckého ředitele Valtra Tauba. Později ho vedení podniku pověřilo funkcí hlasatele kočovných estrádních souborů - zde se Dvořák etabloval do pozice skutečného estrádního konferenciéra. Toto zaměstnání bylo velmi náročné, protože soubor musel absolvovat povinně dvacet šest představení měsíčně po celém území Čech a Moravy. S ohledem na to, že se jednalo o období před spuštěním prvního televizního vysílání na našem území a že tehdejší rozhlasové vysílání zatím neobsahovalo příliš zábavných pořadů, představení byla vždy vyprodána. Další příčinou vysoké návštěvnosti těchto představení bylo i to, že členy těchto kočovných estrád, které Dvořák uváděl, byli například tanečník Joe Jarský, Hana

¹²Paradoxem je, že Dvořákův nástupce na pozici programového vedoucího, Jaroslav Jiránek, byl starší o pouhé tři roky.

¹³DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 97.

¹⁴Gramofonové závody vznikly po 2. světové válce na základě snahy tehdejšího Ministerstva informací, které se snažilo dostat pod svojí kontrolu všechna výrobní odvětví. K zestátnění došlo dekretem prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. Ze dne 24. října 1945 o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků. Tímto krokem se vývoj, výroba, distribuce a prodej zvukových nosičů sjednotily a bylo prakticky zlikvidováno konkurenční prostředí v těchto oblastech. Nově vzniklé Gramofonové závody tak pod sebe v roce 1946 získaly předválečné firmy Ultraphon nebo EMI. Od roku 1947 národní podniky fungovaly ve dvou divizích – Ultraphonu, jež se soustředil na tuzemskou distribuci, a Supraphonu, který byl výhradně exportním subjektem. V této struktuře podnik fungoval až do roku 1961, kdy bylo opět vydávání desek odděleno od jejich výroby a lisování. Od roku 1967 funguje již samostatné vydavatelství Supraphon.

Vítová nebo Vlasta Burian, kterého Dvořák dokonce několikrát zastupoval.¹⁵

V roce 1952, tedy ve stejném období Dvořákova zaměstnání u národního podniku Československé cirkusy, varieté a lunaparky, začal Dvořák spolupracovat s režisérem Oldřichem Lipským, který na základě scénáře Vratislava Blažka režíroval divadelní komedii s názvem *Pan Barnum*. Hra se inscenovala v pasáži „U Nováků“ v Divadle estrády a satiry, v pozdějším Divadle ABC.¹⁶ Dvořák si zde zahrál po boku Josefa Hlinomaze a Vlastimila Brodského, se kterým se přátelil již od konce 40. let. Seznámil se zde i s Gustavem Oplustilem, další významnou osobností televizní zábavy – kdo by to byl tušil, že Dvořák bude jeho pozdějším nadřízeným v HRZP.¹⁷ Angažmá v tomto divadle umožnilo Dvořákovi režírovat i svou první vlastní revue nazvanou *Svízel s Meruňkou aneb Začínáme maškarádu* s hvězdným hereckým obsazením. Jednalo se o představení komponované z monologů, skečů a hudebních vystoupení, jež byly provázány dialogy dvou hlavních postav v podání Josefa Hlinomaze a samotného Dvořáka. K režijní spolupráci byli přizváni Miroslav Horníček s Jánem Roháčem, kteří později, na konci šedesátých let, spolupracovali s Dvořákem v ČST.

Poté, co se Werich nemohl aktivněji podílet na programové dramaturgii Divadla estrády a satiry, vrátil se do divadla na pozici režiséra Oldřich Lipský, aby inscenoval hudební kovbojskou parodii Jiřího Brdečky s názvem *Limonádový Joe*.¹⁸ Toto, v pořadí již druhé divadelní zpracování mělo premiéru 1. března 1955 v nové Brdečkově inscenaci, která se s mírnými úpravami hraje prakticky dodnes. V titulní roli Joa se objevil populární zpěvák Rudolf Cortés, jeho partnerkou byla herečka Ludmila Píchová, role Grimpa byla

¹⁵Záskok za Vlastu Buriana popisuje Dvořák detailně na několika stránkách svých memoárů. In: DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 71 – 73.

¹⁶Divadlo satiry založil v roce 1946 Oldřich Lipský, od počátku zde jako hlavní režisér působil Alfréd Radok.

¹⁷Gustav Oplustil (nar. 2. srpna 1926) nastoupil 1. září 1963 do redakce zábavy ČST jako dramaturg, později zde působil jako scenárista a režisér. Redakci v té době vedl Josef Koliha. V roce 1968 byl Oplustil ve skupině programových pracovníků, kteří připravovali koncepci pro vysílání druhého programu. V televizi strávil Oplustil bezmála třicet let.

¹⁸Brdečkův dramatický text hry *Limonádový Joe* byl premiérově uveden dne 20. března 1944 v Divadle Větrník v režii Josefa Šmídy. Hra původně neobsahovala hudební čísla, ani z předlohy vycházejících dvaadvacet postav – Divadlo Větrník mělo v tomto období pouhých šest herců. In: HEDBÁVNÝ, Zdeněk. *Divadlo Větrník*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1988, s. 122.

svěřena Josefu Hlinomazovi, ďábelského intrikána Hogofogo ztvárnil Miloš Kopecký tak výtečně, že byl posléze jako jeden z mála obsazen i do stejnojmenného filmu.¹⁹ Jiří Brdečka svěřil Vladimíru Dvořákovi malou (a prakticky jednovětou) vedlejší roli barmana, jíž se později ve filmové inscenaci ujal Vladimír Menšík. V průběhu dalších let si zahrál Dvořák v divadle ABC pod vedením Jana Wericha ještě několik větších či menších rolích. Jejich spolupráce (a s tím spojený Dvořákův definitivní odchod z ABC) skončila dne 21. března 1956 po vzájemné dohodě. Od této doby se Dvořák začal věnovat svobodnému povolání.

1.4 *Píseň pro Kristýnku a její následovnice*

Dvořákova kariéra v ČsRo pokračovala na sklonku roku 1952, kdy dostal nabídku externí spolupráci: režírování hudebních komedií, operet a programů Karla Vlacha. V roce 1953 Dvořák režíroval ve spolupráci se skladatelem Zdeňkem Petrem²⁰ i svou vlastní rozhlasovou komedii s názvem *Sto dukátů pro Juana*, v níž vystupovaly takové herecké osobnosti, jako např. Josef Hlinomaz, Václav Voska, Jaroslava Adamová, František Filipovský, Miroslav Horníček a další. Muzikálová komedie, z níž pochází tehdy nesmírně populární a dnes již prakticky zlidovělá *Píseň pro Kristýnku*, byla čistě inspirovaná Cervantesovými *Mezihrami*, jak ve společném rozhovoru uvádí Dvořák s Petrem:

Dvořák: *„Literární inspirací byl Cervantes, ale nejdůležitější morální inspirací byly stesky ochotnické skupiny mladých lidí na Hanspaulce.“*

Petr: *„Vladimír jim slíbil, že jim napíšeme hru. Chtěli jsme zkusit, jestli vůbec něco takového dovedeme napsat. A tak jsme psali.“*

Dvořák: *„Musíš říct, že jsme psali především pro svou zábavu. A když *Píseň pro Kristýnku* vznikla, měli jsme takovou radost, že já jsem už nikdy nic takového nepoznal.“*

¹⁹Z herců, kteří vystupovali v divadelní inscenaci uvedené v Divadle estrády a satiry, se v pozdější stejnojmenné filmové verzi z roku 1964 objevil vedle Kopeckého a Hlinomaze ještě Karel Effa.

²⁰Zdeněk Petr (21. 9. 1919 – 5. 12. 1994) je další výraznou rozhlasovou osobností, který se zasloužil o rozvoj českých hudebně-dramatických žánrů. Studoval hudební vědu a estetiku na FF UK, byl znám jako vzdělaný a nesmlouvavý lingvista. Před svým nástupem do ČsRo spolupracoval s Voskovcem a Werichem na jejich muzikálu *Divotvorný hrnec*, pro který vytvořil hudební aranžmá. V ČsRo pracoval více než třicet let jako skladatel, redaktor a hudební režisér.

Stále jsme cítili potřebu ji někomu zpívat. Já například i jedné slečně.“²¹

Inscenace *Sto dukátů pro Juana* měla premiéru 10. května 1953 v kavárně Alfa. Autorem hudby byl Zdeněk Petr, libreto napsal Vladimír Dvořák. Interpretem prvního rozhlasového provedení *Kristýnky* se stal herec Vladimír Salač, který skladbu doprovodil hrou na kytaru. Skladba se později proslavila zejména v podání Waldemara Matušky. Mezi další úspěšné písně se jednoznačně řadí *Dobrou noc* a *Tak já nevím*. Hra se brzy dostala na profesionální divadelní scénu v Praze i mimo ni, např. režisér Ján Roháč ji uváděl ve Valdštejnské zahradě a nově obsadil i Vladimíra Menšíka nebo Jiřinu Bohdalovou. Tento úspěch znamenal pro Dvořáka – kromě jiného – vyřešení jeho finanční situace a splacení dluhů. Rovněž se tak zařadil mezi vůbec první české muzikálové tvůrce. *Dukáty* se dočkaly v roce 1971 pod režijním vedením Jaromíra Pleskota i své televizní inscenace – ne náhodou v produkci HRZP, které Dvořák již šéfoval.

Píseň pro Kristýnku nebyla zdaleka prvním Dvořákovým hudebním textem. Jeho textařská činnost je rozsáhlá a datuje se již od konce 2. světové války, kdy začal jako autor textů spolupracovat s mužským vokálním kvartetem Lišáci.²² Od konce 50. let se upevnila Dvořákova spolupráce s Karlem Vlachem - Dvořák psal texty pro sólisty Vlachova orchestru, jako např. pro Rudolfa Cortése, Yvetu Simonovou, Ljubu Hermanovou a další. Později spolupracoval s dalšími známými hudebními skladateli a je autorem více než 150 hudebních textů. Mezi ty nejznámější patří *Je po dešti* v podání Judity Čeřovské, *Váš dům šel spát* (zpěv Rudolf Cortés), *O nás dvou* napsaný pro Yvetu Simonovou nebo píseň *Tam, kde šumí proud*, kterou proslavil Karel Gott. Za svou textařskou činnost obdržel Dvořák v roce 1965 výroční cenu Českého hudebního fondu.

²¹Ivan Rössler: *Píseň pro Kristýnku. Pozitivní noviny* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2009100034>> [vyšlo 09. 10. 2009.; cit. 3. 7. 2014].

²²Toto původně tramské vokální seskupení působilo ve 40. letech minulého století. Spolupracovalo např. s Orchestrem Karla Vlacha nebo Melody Boys R.A.Dvorského. Lišáci se proslavili zejména písní *Slunečnice* ve filmu Martina Friče *Hotel Modrá hvězda* z roku 1941, kterou nazpívali společně s Inkou Zemánkovou za doprovodu souboru Jaroslava Maliny.

2. Éra „svobodná“

2.1 Televizní premiéra (1953 – 1960)

Televizní vysílání v Československu bylo zahájeno 1. května 1953 v provizorním a byty obklopeném studiu v Měšťanské besedě především díky nadšení a obětavosti skupiny tvůrčích pracovníků a techniků. Nově vzniklé médium začalo - pouhé tři měsíci před plánovaným počátkem vysílání – řešit programovou složku a obsah. Ministr Kopecký pověřil tímto úkolem Karla Kohouta, bývalého zaměstnance skupiny dokumentárního filmu Filmového studia na Barrandově. Kohout, první televizní ředitel, oslovil především pracovníky Čs. státního filmu,²³ aby mu pomohli sestavit pro televizní vysílání relevantní programovou skladbu, jež by uspokojila několik cílových skupin diváků i politické zadavatele. Kromě oslovených se sami nabídli ke spolupráci i někteří známí a renomovaní režiséři a herci, jako např. Elmar Klos, Bořivoj Zeman, Jiří Krejčík, Jan Werich, Oldřich Nový, Martin Frič a další, kteří očekávali od této nové a doposud ne příliš známé technologické novinky především pracovní příležitosti.²⁴ Zkušební televizní vysílání probíhalo třikrát týdně v období od 1. května 1953 do 25. února 1954. V tomto období si poměrně chaotická organizační struktura televize stále hledala své místo ve státní správě; technická a přenosová agenda spadala pod Ministerstvo spojů, zatímco programové a provozní televizní záležitosti byly v kompetenci Hlavní správy Čs. rozhlasu, orgánu spadajícího pod nově vzniklé Ministerstvo kultury.²⁵ Televizní studio, podléhající vedení ústředního ředitele Kohouta, bylo rozděleno na dva úseky – provozně-správní a dramaturgický. První zmíněný vedl Miroslav Ráž, dramaturgii a programové otázky řídil Jan Zelenka, který se stal později, v roce 1969, normalizačním ústředním ředitelem ČST a

²³ Mezi ně patřili např. Jiří Trnka, Vlastimil Synek, Vladimír Kutil, Eduard Hofman ze studia Bratři v triku a další.

²⁴ ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953. Zahájení televizního vysílání*. 1. vydání, Praha: Havran s.r.o., 2011, s. 124

²⁵ Televize byla v podstatě rozdělena do dvou institucí – *Ústředního televizního studia Praha*, které patřilo pod správu ČsRo, a *Televise Praha*, jež náležela pod Hlavní správu komunikací. Jejich postavení nebylo od počátku rovnocenné. Teprve 1. října 1959 se televize stala společně s rozhlasem samostatnou organizací, přímo podléhající vládě. Od tohoto data můžeme hovořit o institucionálním zrodu Československé televize, zkráceně ČST.

podílel se na zcela jiné a neveselé vývojové etapě.²⁶

Po prvních dramaturgických pokusech, jež byly do značné míry poplatné tehdejšímu propagandistickým požadavkům na média a jež svou strukturou nebyly nepodobné programové skladbě prvorepublikových kin,²⁷ se tvůrci odklonili od poněkud experimentální linie, naučili se pracovat s různými žánry, odstoupili od nárazových programových kroků, snažili se o koncepční vysílací schéma a začali si především více všímat diváka, jeho preferencí a požadavků. Tím hlavním byla pochopitelně zábava, umocněná počátečním kolektivním sledováním.²⁸ Kde však hledat tváře pro televizní obrazovku? V první řadě mezi herci pražských divadel, které diváci již důvěrně znali jak z činohry, tak z filmového plátna. Hlasatelé a hlasatelky, po nichž byl vyžadován patřičně kultivovaný mluvený projev, se logicky rekrutovali ponejvíce mezi rozhlasovými pracovníky a konferenciéry. To bylo i důvodem, proč Dvořák ke spolupráci s ČST vyzval jeho přítel Jiří Jungwirth, bývalý pracovník barrandovských studií, který "*měl rád malé formy, kabaret, estrádu, revui a správně tušil, že televize bude na tyto žánry potřebovat specialisty*".²⁹

Nejtypičtějším (a později také nejúspěšnějším) projevem televizní zábavy v prvních letech vysílání byla estráda. Jednalo se o kombinaci hudebních čísel, skečů a anekdot, případně tanečních vystoupení, které spojovala postava konferenciéra. Dalším populárním formátem, který se vyvinul v rané éře televize v Československu, byly soutěžní pořady, jako např. *Hádej, hádej, hadači* nebo *Desetkrát napověz*.³⁰ V roce 1953 byla rovněž

²⁶Karel Kohout, který Zelenku roku 1953 najal, se stal v roce 1970 jeho náměstkem.

²⁷V prvních měsících televizního vysílání se večerní programové vysílání skládalo z takových částí, jako skeče, vystoupení orchestru, dětského programu, hlavního filmu a dokumentárního zpravodajství Aktualita.

²⁸Penetrace televizních přijímačů do domácností (a s ním spojené množství koncesionářů) byla zpočátku velmi nízká, což bylo způsobeno zejména jejich vysokou cenou po úderu měnové reformy. V prvních letech se před jednou televizní obrazovkou scházeli i obyvatelé celého domu – taková byla fascinace novou technologií. Počet majitelů televizorů však v dalších letech vzrostl geometrickou řadou: r. 1953 – cca 500, r. 1954 – 3833, r. 1955 – 32119, r. 1956 – 47888, r. 1957 – 172 782, r. 1958 – 250 000, r. 1959 – 518 987. ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953. Zahájení televizního vysílání*. 1. vydání, Praha: Havran s.r.o., 2011, s. 153-154.

²⁹DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 100.

³⁰Soutěžní pořady *Hádej, hádej, hadači* a *Desetkrát napověz* se setkaly s tvrdými cenzurními zákroky, že v důsledku jejich vysílání muselo být zastaveno. První velkou kauzou, která mladou zábavní redakci ČST potkala, se týkala zábavného pořadu *Člověče, nezlob se*, odvysílaném v roce 1958. Vtipná satira

zahájena tradice silvestrovských estrád, která přetrvává dodnes, byť v poměrně úpadkovém stavu. Televizní redakce věnující se těmto zábavným formátům a humoru měla přezdívku HuSa - podle prvních dvou slabik slov humor a satira. Byla nejmladší redakcí ÚTS Praha. Jungwirth, čerstvě pověřený vedením této redakce, hledal konferenciéry zábavných a hudebních pořadů a dobře znal Dvořákovo rozhlasové i divadelní působení. Po počátečních obavách z vystupování před kamerou se Dvořák nechal Jungwirthem přesvědčit ke spolupráci s tehdy zcela novým médiem. Vladimír Dvořák se poprvé objevil – tehdy pochopitelně v živém vysílání - na televizní obrazovce v roce 1954 v jednom z prvních estrádních pořadů *Než přijde jaro*. Partnerem při této premiéře mu byl herec Vladimír Hrubý.³¹ Jiří Jungwirth se velmi osvědčil jako režisér i autor zábavných pořadů, prokázal velký cit pro humor a komediální rytmus, výběr herců, skladbu pořadů a s tím spojenou velmi dobrou znalost diváka. Jeho jméno je dnes neprávem zapomenuto, protože Jiřího Jungwirtha lze označit de facto za prvního televizního režiséra, který se specializoval výhradně na žánr zábavy a televizní show. Společně s Janem Pixou, Gustavem Oplustilem a pochopitelně Vladimírem Dvořákem patří jednoznačně mezi zakladatele televizní zábavy u nás.

V říjnu 1956 Jungwirth režíroval Dvořákův autorský kabaretní pořad s názvem

každodenního života v tehdejší Československu popudila redaktory Rudého práva natolik, že došlo ke kádrovému přeobsazení tehdejší HuSy. Jiří Procházka, tehdejší vedoucí uměleckého programu hodnotí tuto událost jako velmi decimující – došlo k personálním výměnám prakticky na všech pozicích včetně programového ředitele Valtera Feldsteina, v redakcích se objevili noví zaměstnanci, jejichž neoficiálním úkolem bylo dohlížet na důsledné dodržování stranickosti: „*Program televize zešedl, zplaněl a zchudl a najednou byl téměř k nekoukání. [...] „Program televize zešedl, zplaněl a zchudl a najednou byl téměř k nekoukání. (...) Každý nový nápad, každá tvůrčí myšlenka byla krutě kádrována a jen za cenu vysilujícího boje se mohla dostat na obrazovku. Divák nemohl vědět, že talenty v televizi se teď dusí pod stále zbytnující vrstvou netaletů. Bylo nám doporučeno v té době omezit počet estrád, protože je to prý typ buržoazní zábavy, zastavit pořad Desetkrát odpověz, zastavit Hadače, protože v nich lidé ve výhrách dosahují bezpracných zisků, vyhýbat se angažované publicistice, protože prý nadhazované problémy pobuřují krajské a okresní funkcionáře, omezit počet současných, angažovaných her a věnovat se spíše klasice a detektivkám.“* In: PROCHÁZKA, Jiří, Patnáct trpce krásných. *Československá televize* 4, 1968, č. 18, s. 5.

³¹ Moderování s kolegou byla v tomto případě u Dvořáka výjimka, zapříčiněná pochopitelně i jeho velmi krátkým působením v ČST a tím pádem i nemožností nějak výrazněji zasahovat do koncepce pořadu. Už od své rozhlasové kariéry preferoval vystupování ve smíšené dvojici, kontrast ženského a mužského projevu i hlasu.

Černá hodinka, který byl živě vysílán z tehdy jediného televizního studia v Měšťanské besedě a ve kterém se poprvé představila jako Dvořákova moderátorská partnerka Jiřina Bohdalová. Pořad měl velký úspěch, ihned po odvysílání čekali ve vrátnici Měšťanské besedy na oba vystupující nadšení diváci. *Černá hodinka* nejenom zahájila celoživotní přátelství mezi Dvořákem a Bohdalovou, ale především předznamenala spolupráci této komediální dvojice po dobu následujících třiačtyřiceti let, tedy až do konce Dvořákova života.³²

Jakkoliv se mohlo zdát, že po divácky úspěšném představení *Černé hodinky* je práce dvojice D+B pro ČST samozřejmostí, nebylo tomu tak – čekala je tříletá odmlka. Tehdejší ústřední ředitel ČST Adolf Hradecký byl v témže roce upozorněn prostřednictvím anonymním dopisů na skutečnost, že otec Jiřiny Bohdalové byl ve výkonu trestu ve valdické věznici za údajnou "protistátní činnost". Jednalo se přitom o jeden z mnoha vykonstruovaných procesů 50. let: mezi roky 1950 a 1951 poskytl František Bohdal azyl svému známému z protektorátního období. Jak se o tři roky později ukázalo, „podnájemník“ emigroval za hranice, stal se funkcionářem v organizaci českých utečenců v Západním Berlíně a párkrát vystoupil ve vysílání Svobodné Evropy. O tom pochopitelně neměli Bohdalovi žádné poněti, nicméně skutky uprchlíka měly pro Františka Bohdala a jeho rodinu tragické následky. Za pomoc „velezrádci“ mu byl udělen trest 15 roků odnětí svobody, ze kterého si „odpykal“ téměř šest let. Byl propuštěn na amnestii, kterou vyhlásil prezident Antonín Novotný dne 9. května 1960.³³ Jiřina Bohdalová prožívala v letech otcova uvěznění velmi složité období – kvůli mateřství přerušila studium na DAMU, kde se dokonce uvažovalo v souvislosti s touto politickou kauzou o jejím vyloučení. Rodina, do té doby závislá na příjmu z otcovy truhlářské živnosti, se potýkala s finančními problémy, což bylo umocněno i tím, že Bohdalová nemohla získat kvůli otcově procesu žádné angažmá. Jedním z lidí, kteří ji v této nelehké situaci podpořili, byl právě Vladimír

³² Dvořák i Bohdalová několikrát v různých pramenech popisovali své úplně první, a ne ještě přátelské setkání – bylo tomu na počátku padesátých let. Bohdalová byla nejlepší přítelkyní dívky, se kterou si Dvořák sjednal milostné setkání v očekávání, že se dívka dostaví sama. K Dvořákovu zklamání však dívka přišla se svou „gardedámou“. Byla jí Jiřina Bohdalová.

³³ Jiřina Bohdalová tuto dramatickou rodinnou událost, včetně jejího výsledku ze strany StB a jednodenního zatčení, průběhu procesu a dalších událostí detailně popisuje ve svých pamětech v kapitole *Velký malér v rodině*. In: BOHDALOVÁ, Jiřina, HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Měla jsem štěstí na lidi*. Praha: Mountfield a.s., 2006, s. 71-99.

Dvořák. Jiřina Bohdalová na něj vzpomíná následovně: „*Anděl strážný jménem Vladimír Dvořák pro mě byl jednou z nejdůležitějších, ne-li nejdůležitější bytostí, jakou jsem kdy potkala. Jestli jsem k Janu Werichovi chovala vždy neskonalý obdiv a úctu, nejinak jsem vzhlížela i k Vlád'ovi, byť z trochu jiných důvodů. A bylo tu i cosi podstatného navíc: neuvěřitelných 43 let naší spolupráce. Ta rekordně dlouhá součinnost nás spojila v nerozlučnou dvojici, udělala z nás důvěrné přátele, kteří při sobě v dobrém i zlém, ve slávě i nesnázích, stáli jako dva sourozenci.*“³⁴

Nejen Jiřinu Bohdalovou, ale rovněž Jiřího Jungwirtha pojilo s Vladimírem Dvořákem velké přátelství, ovšem po velmi krátkou dobu následujících tří let - Jiří Jungwirth zemřel na pooperační embolii po těžké automobilové nehodě v roce 1959. Jeho posledním režijním počinem byla velká zábavná revue s názvem *Název oznámíme dodatečně*. Pořad byl přenášen živě v sobotu 26. září 1959 z velkého sálu Lucerny a uváděla ho dvojice D+B. Na základě úspěchu této relace se vedení ČST pravděpodobně rozhodlo o tom, že si u Dvořáka objedná silvestrovský program pro následující rok.³⁵

2.2 Ve znamení hudby a soutěží (1960 – 1968)

Ke konci padesátých let se pořady s populární hudbou stávaly stále četnější složkou televizního programu. Vladimír Dvořák stál u zrodu několika z nich jako externí spolupracovník nově reorganizované redakce zábavy, které se začalo zkráceně říkat HULIZA (dle názvu Humor – lidová zábava). V čele redakce stál Dr. J. Kuhn, vedoucím výroby byl František Moravec, literárními dramaturgy byli František Janura, Zbyněk Vavřín, Ondřej Vogeltanz a Dagmar Novotná, hudebním dramaturgem byl Jiří Malásek.³⁶ Ačkoliv vysílání HULIZA bylo nejmladší redakcí ÚTS Praha, produkce této redakce byla nadprůměrná. Např. v listopadu 1958, tedy necelý rok a půl od své reorganizace, vysílání připravilo okolo osmdesáti vlastních celovečerních estrádních pořadů, přes čtyřicet zábavně-naučných soutěžních a kvízových pořadů, dvaatřicet programů kabaretního nebo

³⁴BOHDALOVÁ, Jiřina, HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Měla jsem štěstí na lidi*. Praha: Mountfield a.s., 2006, s. 126

³⁵Do této doby vytvářeli silvestrovské pořady Jiří Jungwirth, Ladislav Rychman či Zdeněk Podskalský.

³⁶APF ČT, fond Ve1 83, ev.č. 687, dokumenty k roku 1958, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – duben 1958, strojopis, Organisační schema vysílání humoru a lid.zábavy, č.j. 796/58.

scénického charakteru a celkem osmadvacet živých přenosů z různých zábavných podniků.³⁷ Z hlediska kvantity to jistě byla bilance úspěšná, nicméně řada pořadů se potýkala s vážnými problémy a nedostatky; absence zkušených a nápaditých autorů, omezený počet estrádních interpretů, kritický nedostatek specializovaných režisérů, opotřebovanost programových typů, ne vždy plně dostačující podmínky technické realizace.³⁸ Pro nadcházející rok si redakce vytyčila několik úkolů, přičemž mezi ty hlavní patřilo zejména „zesílit boj proti kosmopolitizmu a měšťáctví v estrádních pořadech a intenzivně hledat nové formy socialistické zábavy, když vedle nás Gramofonové závody budou bez ustání lisovat desetitisícové náklady desek se špatnými ‚lidovkami‘ nebo s komerčními západními calypsy a rock‘n‘rolly, které potom bude náš člověk slyšet denně ze závodního nebo místního rozhlasu, z amplionů před prodejny a na pouti u houpaček.“³⁹ Z tohoto důvodu se již v druhé polovině roku objevovaly pořady s hudebním zaměřením ve stále čtenějším počtu.

Na konci roku 1958 Dvořák uváděl pořad *Hledáme písničku pro všední den*. Význam populární hudby na počátku 60. let znatelně vzrostl, takže se objevují další hudební revue, které Dvořák na základě koncepce redakce HULIZA pomáhal vytvářet a sólově je uváděl. Politikum doby se promítalo i do této zábavní oblasti. V programové koncepci na rok 1959 se dokonce objevuje návrh na nový hudební pořad s názvem *Písnička na dobrý večer*. Mělo se jednat o vysílání s týdenní periodicitou, v němž by se představila „satirická písnička k aktuální mezinárodní události nebo domácímu problému. Zvuk z playbacku, obrázky nebo loutky. Textaře, komponisty a interprety máme.“⁴⁰ V televizních přehledech z roku 1959 a ani v dalších hodnotících dokumentech se však takový pořad, díkybohu, nenachází.

Mezi nejpopulárnější hudební programy tohoto období patřila *Alba Supraphonu*, která zahájila svou úspěšnou pětiletou existenci v roce 1962. První díly uváděl Vladimír Dvořák společně s Blaženou Kočtúchovou. Jednalo se o přehlídku nejoblíbenějších

³⁷ APF ČT, fond Ve1 86, ev.č. 695, dokumenty k roku 1958, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – prosinec 1958, strojopis, K zábavným pořadům Čs.televize, s.1.

³⁸ Tamtéž, s.2-5.

³⁹ Tamtéž, s.6-7.

⁴⁰ Tamtéž, s.9.

skladeb z daného roku, vycházejících na nosičích Gramofonových závodů. Pořad se stal úspěšným až v roce 1963 díky režijnímu vedení Ivo Paukerta⁴¹. První díl pořadu v Paukertově režii byl přijat poněkud vlažně. Avšak ihned po druhém odvysílání pořadu v sobotu 28. září 1963, který moderoval už pouze Dvořák, bylo jasné, že tvůrci trefili takzvaně do černého; notoricky známou adresu ČST, Jindřišská šestnáct, tři jedničky padesát, Praha jedna zahltily nadšené ohlasy diváků, svědčící nejenom o nesmírné oblíbenosti tohoto nového zábavně-hudebního formátu, který evidentně v televizi chyběl a který mladé publikum přijalo okamžitě za své. Rovněž dále potvrdily stále se zvyšující televizní popularitu Vladimíra Dvořáka. „*To byla taková oasa mezi tak suchými a nezáživnými pořady, jaké se neustále vysílají. Pořad 'Supraphon' způsobil takový rozruch všude, jak mezi dříve narozenými, prostě pořad, jakých by mělo být více. Tak svižný, neúnavný, krásný, no prostě voláme: 'takových více' a více a také Vl. Dvořáka, kterého všechny zbožňujeme, ovšem samozřejmě na dálku, bez veškerého nebezpečí pro něho. Zejména jej postrádáme v pořadech dua 'Bohdalová – Dvořák', kteréžto pořady jsou rovněž velmi a velmi oblíbené*“, napsal kolektiv účtárny Okresního stavebního podniku Horažďovice.⁴²

Tento dopis plný chvály nebyl rozhodně ojedinělý – koncept *Alb Supraphonu* byl takovým hudebním osvěžením televizního vysílání, že diváci zasílali na adresu redakce stovky dopisů s žádostmi o kosmopolitnější skladbu pořadu a dožadovali se hudebních klipů interpretů populární i jazzové hudby z celého světa: „*Neváhám říci, že [pořad, pozn. aut.] předčil pořady stejného žánru vysílané v NDR. Cením si zejména bohatého výběru písniček přednesených našimi nejlepšími zpěváky za doprovodu vokální skupiny. [...] Přestože patřím ke starší generaci (je mi 50 roků), jsem stálým posluchačem moderní hudby. Na konec si dovoluji přednést prosbu, zda by bylo možné zpracovat a vysílat pásmo o Josefíně Bakerové*“, napsal dne 30. září 1963 divák z Teplic.⁴³

V rámci objektivnosti nutno dodat, že se objevily i kritické ohlasy – a to přímo na adresu moderátora Dvořáka: „*Samostatný bod je konferenciér. Je sice dobrý, ale mohl by*

⁴¹Ivo Paukert, dlouholetý Dvořákův spolupracovník, začal svojí televizní kariéru už v roce 1956, když režíroval historicky první vysílání z televizního studia v Ostravě.

⁴²APF ČT, fond Inf 122, ev.č. 608, dokumenty k roku 1963, Odpovědi na dopisy diváků, strojopis, č.j.7526/63.

⁴³APF ČT, fond Inf 122, ev.č. 608, dokumenty k roku 1963, Odpovědi na dopisy diváků, strojopis, č.j.7528/63.

se méně zabývat popularizováním vlastní osoby a oprostít se trochu od tzv. samolibosti. Odnaučili jste jej to – k jeho prospěchu – z pořadů s Karlem Vlachem, kdy desetkrát za půl hodiny oznamoval, že pořad uvádí Vladimír Dvořák. Bude –li skromnější bude mít ještě větší sympatie,“ vytýkal pořadu divák J. K. ze Dvora Králové nad Labem.⁴⁴ Tvůrci všechny tyto názory a náměty schraňovali a vyhodnocovali. Byly jednoznačnou výpovědí toho, že divácké publikum před televizními obrazovkami, jejichž počet již přesáhl číslouku milion, je stále náročnější a je potřeba mu naslouchat. *Alba Supraphonu* nahradil od ledna 1968 pořad *Gramohit*. I jeho základem zůstaly nové a populární písně.

Za nejúspěšnější a nejvýznamnější pro Dvořákovo další televizní směřování byl jistě seriál *Písničky na zítra*, jehož koncept Dvořák vytvořil s televizním hudebním dramaturgem Jiřím Maláskem.⁴⁵ Jednalo se o velmi inovativní soutěžní pořad založený na diváckém anketním hlasování; autoři z řad profesionálů i amatérů zasílali do redakce své původní skladby, ze kterých televizní tým vybral patnáct soutěžních prací. Následně pro ně vybral interprety, vytvořil hudební aranžmá prostřednictvím Orchestru Karla Vlacha a diváci posléze vybírali vítěze. Seriál byl divácky nesmírně úspěšný a udržel se na televizních obrazovkách celých pět let až do roku 1965. Jeho úspěch spočíval nejenom v žánrové pestrosti, podpoře původní české hudební tvorby a pečlivé dramaturgické skladbě pořadu, ale zejména v prvku interaktivního zapojení televizního diváka. Dvořák pořad nejenom moderoval, ale napsal i několik textů k vybraným soutěžním melodiím, jako byly např. *Chvilíčku spát, Tam, kde šumí proud* aj. Díky tomuto pořadu Dvořák navázal kontakty s manažery a agenturami zastupujícími dobové populární zpěváky. Byl si velmi dobře vědom ekonomického významu, které s sebou nesou televizní hvězdy, což přiznal i v rozhovoru „Pro všechny zábavu“ pro týdeník *Kulturní tvorba* v roce 1966: „*Na zpěváka, který je zrovna v módě, se soustředí i touha dovědět se o něm něco senzačního. My dnes už víme, že musíme také dělat hvězdy, protože to má i svoje ekonomické důsledky. Děláme to*

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Jiří Malásek byl velmi schopný a akční a Dvořák se od něj v první polovině 60. let mnohé naučil o řízení a plánování. „*Jiří Malásek nebyl jenom osobitý klavírista, výborný skladatel a vysoce profesionální hudební dramaturg, ale rovněž skvělý organizátor. Jeho podnikavost mě fascinovala už proto, že já jsem byl v tomto ohledu vždycky naprostý břídi!*“ In: DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. 2. vydání, Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 135.

ale dost sterilně.⁴⁶ Ke konci šedesátých let, tedy v době, kdy byl již šéfredaktorem zábavy, s těmito agenty spolupracoval, uzavíral s nimi dohody a jejich svěřence obsazoval do pořadů produkovaných HRZP - to vše ke spokojenosti obou stran. Byla to Dvořákova strategie v oblasti hudebně-zábavních pořadů, které patřily sice mezi divácky nejúspěšnější, ale zároveň – jak se ukázalo zejména v roce 1975 – nejvíce kritizované režimem.

Písničky na zítra poukázaly na doposud nevyužitý potenciál interakce televizní obrazovky s diváký. Pořad rovněž deklaroval, že populární současná hudba zvyšuje čísla sledovanosti. Jiří Malásek produkoval na základě Dvořákova scénáře další seriálový pořad s názvem *Kdo, s kým, o čem, pro koho*, který byl uveden poprvé na televizní obrazovky v roce 1965. Jednalo se v zásadě o hudebně-zábavnou reality show, jejíž obsah a děj se odvíjel podle čtverého losování v televizním studiu: v každém díle los určil hudebního skladatele, téma, text a interpreta. Hudební skladatel posléze musel zkomponovat v průběhu 24 hodin skladbu pro vylosovaného zpěváka či zpěvačku na základě textu a tématu, jež byly rovněž vylosovány. Televizní diváci byli vybídnuti, aby zasílali své náměty. S nimi se museli skladatelé ve velmi krátkém čase vypořádat a výsledky posléze prezentovat v živém televizním přenosu. Aspekt možnosti ovlivnit děj pořadu ze strany diváků, "potrápiti" tak skladatele i interprety v kombinaci s diváckou zvědavostí byly příčinou mimořádné popularity a oblíbenosti soutěže *Kdo, s kým, o čem, pro koho*. Pořad byl zpravidla natáčen v Branickém divadle a opět ho uváděla již osvědčená a známá moderátorská dvojice D+B. Z pořadu vzešlo několik známých hudebních hitů, jako např. píseň *Lékořice* v podání Václava Neckáře. Seriál byl přes svoji velkou sledovanost ukončen po dvou letech v roce 1967 z důvodů nezájmu a časové zaneprázdněnosti samotných interpretů, kteří dávali přednost vlastnímu repertoáru.⁴⁷ Dvořák se podílel na tvorbě dalších pořadů, jako např. *Devět známých neznámých*, *5x5* či na předmájové estrádě *Písničky před májem*.

⁴⁶ HAVLÍČEK, Dušan, Pro všechny zábavu (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Kulturní tvorba* 4, 1966, č. 24, s. 7.

⁴⁷ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 139-140.

2.3 „Bytostně nesnáším silvestry“

Tradice silvestrovských estrád byla zahájena již v prvním roce televizního vysílání. První mediální anonce zněla následovně: „*Čtvrtek 31. prosince. Ústřední televizní studio Praha vysílá již v 16 hodin pestrý pořad veselých scén, hříček, zpěvů a výstupů nazvaný Děda Mráz. Vystoupí v něm maňáskové a divadlo Dětského domu, mladí artisté z učiliště Čs. cirkusů a lunaparků, děti a zvířátka. V roli dědy Mráze účinkuje Bohumil Záhorský, člen činohry Národního divadla v Praze.*“⁴⁸ Samostatný silvestrovský večer, který byl vysílán od 20 hodin, se pak skládal ze směsi ukázek z filmů, grotesek, scén z populárních divadelních představení, orchestru, taneční grotesky atd. Program se snažil o žánrovou pestrost, ale byl připraven narychlo a bez důslednější dramaturgické přípravy. Silvestrovská pásma měla prakticky stejnou strukturu i následující roky. V roce 1957 bylo televizní menu obohaceno o zahraniční příspěvek z Německa a nově o půlnoční přípitek k Novému roku.⁴⁹ Při přípravě silvestrovských zábavních pořadů se ČST potýkala s výrobními problémy až do roku 1959. Nebyly to jen technické nedostatky, ale především nevyrovnaná dramaturgie a nedostatečná režie. Např. v roce 1958 byly v poslední den v roce nesourodě vysílány tyto pořady: opera Johanna Strausse, filmy *Vlčí jáma* a *Fanfán Tulipán*, hokejové utkání Spartak Sokolovo – Sovětský svaz, hodinový kabaret Vratislava Blažka s názvem *Dnes večer bez závady* v režii Ladislava Rychmana a hlavní silvestrovská estráda *Točí se svět*, kterou režíroval Jiří Jungwirth. Novoroční přípitek pronesl herec Ladislav Pešek. Programový ředitel Valter Feldstein ve správě, jež hodnotí ČST pořady ve vánočním týdnu, oceňuje práci na zábavných složkách programu pod vedením redakce HULIZA: „*Zejména je nutno vyzvednout velkou práci kolektivu vysílání humoru a lidové zábavy, který poprvé v historii televize zajistil sám celý silvestrovský program v rozsahu,*

⁴⁸ KRUMML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s. 51.

⁴⁹ Vznik tradice silvestrovských přípitků, která se dochovala do dnešních dní, vtipně popisuje Gustav Oplustil, který jako dramaturg pracoval na silvestrovském programu prakticky každý rok: „*Jednou přišel nějaký genius s nápadem, že by ten přípitek měli dělat vzorní pracovníci, nositelé řádů, úderníci a budovatelé socialismu. Nemělo to dlouhého trvání. Jeden horník nám ve studiu omdlel a pak nebyl schopen slova. Zjistilo se, že dobrý pracovník ještě nemusí být tribun lidu, zvláště má-li vážnou vadu řeči. Jiní zas nebyli fotogeničtí... a jejich zjev by mohl i znevážit tuto slavnostní chvíli. A tak se to všechno vrátilo k tomu, že přípitek budou dělat herci, kteří mají dobrý kredit u národa. Ale především u představitelů KSČ.*“ In: OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009, s. 214.

*jaký nemá u nás a snad nikde jinde obdoby.*⁵⁰

Bylo jisté, že je nutné věnovat mnohem větší pozornost pořadům věnovaným poslednímu dni v roce a že je třeba pro jejich výrobu stanovit tvůrčí skupinu, jež by programu dodala tolik chybějící jednotící linii. Příprava hlavních silvestrovských estrád se tak stala velkou kapitolou Dvořákova televizního působení. Začala roku 1960 a datuje se od úspěchu revue *Název oznámíme dodatečně*, jak bylo uvedeno v kapitole 2.1. V tomto roce se dvojice D+B opět setkala na televizní obrazovce po několikaleté odmlce při společném, ze Smíchova živě vysílaném silvestrovském pořadu *Sedm přípitků*. Setkání to bylo významné - dvojice tak založila tradici televizních Silvestrů, moderovaných dvojicí D + B. O silvestrech: „*Vymýšlel jsem je většinou v létě a psal jsem je zhruba v září a říjnu. V létě má člověk dostatek pohody a není honěn termínem. Na jaře je příliš brzy, předcházející silvestr má člověk ještě příliš v sobě a na konci sezóny je zase příliš unaven.*“⁵¹ Dvořák měl na starosti hlavní estrádu, jejíž koncept prozrazuje už samotný název *Sedm přípitků*; během večera se před televizní obrazovkou vystřídal sedm herců, zpěváků a „náhodně“ vybraných respondentů, kteří pronášeli přání a připíjeli na úspěchy ČSSR.

Jaroslav Dietl, který hodnotil silvestrovský program z konce roku 1960 po stránce odborné, autorské i realizační, v zápise z celostátní sekční porady ze dne 16.ledna 1961 začíná ryze stranicky: „*Televize má pracovat ve vyhraněně komunistickém duchu. To znamená, že všechny naše pořady musí být nejen stranické, ale že musí i vůbec nějakého ducha mít.*“ K celkové stavbě silvestrovského programu poznamenává: „*Sedm jednotlivých typů pořadů na silvestra by mělo mít svou jednotu. [...] Ze scénářů bylo vidět, že naprosto nejdou dohromady.*“⁵² Velmi kriticky se vyjadřoval k jednotlivým pořadům, jejich konvenčnímu zpracování, nedostatečné režii, příběhům bez gradace a režisérskému pokusu o kopírování německých a rakouských estrádních show. Pozitivně ohodnotil dvě součásti, a to kabaret *Večerní Brno* a estrádu *Sedm přípitků*, které scenáristicky připravoval

⁵⁰ APF ČT, fond Ve1 86, ev.č. 697, dokumenty k roku 1959, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – leden 1959, strojopis, Hodnocení pořadů ČST ve vánočním týdnu, s.2.

⁵¹ HAVLÍČEK, Dušan, Pro všechny zábavu (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Kulturní tvorba* 4, 1966, č. 24, s. 7.

⁵² APF ČT, fond Red 93, ev.č. 811, dokumenty k roku 1961, strojopis, Zápis z celostátní sekční porady konané dne 16.ledna 1961, s.1.

Vladimír Dvořák: „*Pěknou ukázkou zábavy svěžího typu kabaretu bylo Večerní Brno. [...] Na estrádním jevišti nemůžeme hrát scénky. V tom je ohromný rozdíl, co je scénka a co je výstup. To velmi dobře cítí Vladimír Dvořák, který ví, co může dát na jevištní prkno. [...] Ukázal se jako zkušený muž, který věděl, co si může dovolit s pražskou estrádní stájí, kterou má k dispozici. Přesně uvážil svojí úlohu a velmi střízlivým, ale dobrým způsobem se mu podařilo dát dohromady do celkové estrády dnešek. Posoudil všechno, co je třeba, a podařilo se mu základní části pořadu udělat, aby mohly do celé věci zapadnout. Psal je sám, nebyly to scénky, ale výstupy. [...]* Dvořákovi se podařilo sladit do určitého stylu velmi těžko sladitelné typy. *Obrovský orchestr, Kopecký, Lipský, zpěváci, atd.*“⁵³ Z této porady vzešlo několik závěrů pro budoucí silvestrovské pořady, jedním z nich bylo ustanovení organizačního týmu, jehož se stal Dvořák členem. Jeho participace na silvestrech po následujících patnáct let tím byla zpečetěna.

Silvestr *Estráda pro Venuši* z roku 1961 měl velký úspěch nejen mezi diváky, ale i v médiích. Recenze *Svobodného slova* se o pořadu uváděném dvojicí D+B vyjádřila maximálně nadšeně: „*Radost, zábava, dobrá pohoda, všechno tu bylo! Exportní kvalita!*“⁵⁴ Rok 1962 nabídl živou revue *Ať hudba stále zní*, vysílanou z Hudebního divadla v Karlíně. Výjimečně ji neuváděl Dvořák s Bohdalovou, jelikož si svoji vánoční „službu“ odpracovali již v živém vysílání na Štědrý den, jak o tom bude zmínka níže. Tento silvestr se divákům zaryl do paměti především tím, že se nepodařilo dodržet časové termíny a půlnoc uhodila uprostřed písničky v podání Ljuby Hermanové.⁵⁵ V následujícím roce opět provádí D+B silvestrovským pořadem s názvem *Elixír dobré nálady aneb Televizní kurz alchymie pro začátečníky*, jehož podoba byla inspirována anglickým modelem, kdy bylo publikum přítomno přímo v televizním studiu. Na rozdíl od *Estrády pro Venuši* tento program sklidil značnou kritiku. Program *Zavinila to televize aneb Silvestrovská panika mezi hvězdami televizní obrazovky* na závěr roku 1964 proto pokračoval v osvědčeném pásmovém modelu.⁵⁶

K posunu v dramaturgii vysílání Silvestra došlo v roce 1965. Přípravy byly svěřeny

⁵³ Tamtéž, s.2-3.

⁵⁴ Signováno -kn-, *Televizní silvestr. Svobodné slovo*, 2. 1. 1962, s. 5.

⁵⁵ KRUMML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s. 132.

⁵⁶ Tamtéž, s.133.

čtveřici renomovaných humoristů, sestavené z Vladimíra Rohleny, Jiřího Melíška, Darka Vostřela a Františka Živného. Tento „mozkový trust“, za který odpovídal J. Kuhn, počítal se spoluprací s dalšími čtyřiceti autory a scenáristy. Autoři ve své koncepci přichází s názorem, že *„poslední obrazkové Silvestry každého přesvědčily, že klasická skladba večera, začínající hranou záležitostí, k popukání a zakončená velkou ‚dvořákovskou show-estrádou‘ před půlnočním přípitkem, dnes už málokoho uspokojí. Tuhle desetiletou šablonku je nutné rozbít napadrt‘.*⁵⁷ Koncepce navrhuje až poloviční zkrácení jednotlivých estrádních čísel, radikálně pestřejší dramaturgickou skladbu, využití archivním materiálů, vtipnou verzi vysílání Televizních novin, komentář k silvestrovským Událostem a čtyřhodinovou montáž skečů, anekdot, monologů, hudebních, tanečních a artistických vystoupení, *„prostě velké balábile, v němž se na diváka každých deset minut řítí něco nového a v němž je především víc než dost lidového humoru a pestrosti sortimentu“*, to vše pod jednotným názvem *Silvestr KDYBY...*⁵⁸ Slůvko „kdyby“ mělo asociovat to, jak by silvestrovský program vypadal, kdyby jeho příprava byla v rukou Semaforu, opery Národního divadla, Karla Hašlera, Studio A, Reklamního podniku, dvojice D+B, atd. Koncepce vycházela ze základní premisy, že převážná část diváků sleduje silvestrovské pořady z domova v kruhu svých přátel a rodiny, a proto mu více vyhovuje navržený sled krátkých bloků, než dlouhé programové celky. Experimentální koncepce Silvestra 1965 znamenala pro Dvořáka malý pracovní výpadek.

Pořad *Silvestr KDYBY...* se nepodařilo realizovat v plném rozsahu, především pro krátké lhůty na scenáristickou přípravu.⁵⁹ Zároveň se projevil nedostatek průvodního slova, jež by jednotlivé bloky spojoval a sjednotil. V roce 1966 se přistoupilo na novou strategii parodického ztvárnění jednotlivých televizních pořadů, jako např. *Lovy beze zbraní, Hadač, Malá filmová historie, Vlaštovka* apod., k nimž by byly organicky přiřčeny další stavební programové prvky (anekdoty, monology, filmové gagy, hudební výstupy atd.). Náměstek ústředního ředitele Pelikána J. Plachý se v návrhu pro Silvestr 1966 vyjádřil, že *„nechceme ponechat náhodě ani otázku předělových a spojovacích textů a jejich*

⁵⁷ APF ČT, fond Red 92, ev.č. 802, dokumenty k roku 1965, Zpráva o přípravách Silvestrovského programu ČT 1965, strojopis, s.1.

⁵⁸ Tamtéž, s.3.

⁵⁹ APF ČT, fond Ve1 106, ev.č. 805, dokumenty k roku 1966, Návrh koncepce silvestrovského pořadu 1966 – informativní materiál pro kolegium, strojopis, s.1.

interpretů, které považujeme za důležitou složku silvestrovského pořadu. Pro tento účel se nám jeví nejideálnější Vladimír Dvořák s Jiřinou Bohdalovou.⁶⁰ Vznikla tak estráda s názvem *I. silvestrovská klinika*, ve které se role primáře ujal Dvořák, hlavní sestru ztvárnila Jiřina Bohdalová a přednostu kliniky Karel Vlach. V čele tvůrčího štábu stál Ladislav Peprník, hlavním režisérem byl určen Ivo Paukert, hlavním dramaturgem Zbyněk Vavřín a hlavním hudebním dramaturgem Jiří Malásek.

Silvestrovská estrádní revue z roku 1967 s názvem *S našinci kolem Evropy* měla dle původního návrhu z října 1967 název *Naši v cizině*, ale Dvořák, tvůrce scénáře, ho v dalších měsících přejmenoval. Revue o rozsahu šedesáti minut se natáčela za přítomnosti publika v Příbrami. Estráda stavěla na následující myšlence: Češi vyrazí do Evropy a navštíví města Londýn, Paříž, Moskvu, Řím, Budapešť a Prahu. Scénky se nesly v duchu charakteristických znaků dané země. Dramaturgem pořadu byl Jiří Malásek a Zbyněk Vavřín, v režii opět Ivo Paukert, za kamerou stál Jiří Lebeda. Kromě dvojice D+B v pořadu vystoupili Milan Chladil, Yveta Simonová, Judita Čerovská, Hana Hegerová, Josef Laufer, Eva Pilarová a další populární osobnosti.⁶¹ Pořad patřil sice k velmi úspěšným, ale jak se později ukázalo, z politického hlediska i k problematičtějším pořadům (viz kapitola 2.3). Dvořákova estráda nebyla ani zdaleka nejúspěšnější součástí Silvestra 1967 – divácky úspěšnější byly pořady *Sedm žen Alfonse Karáska*, hudební pořad *Pějme píseň dokola* a hodinový blok čtvrtého dílu seriálu *Píseň pro Rudolfa III.* (epizoda *Albrecht z Valdštejna*) v režii Jaromíra Vašty.⁶² Ve zprávě obsahující statistiky sledovanosti se na závěr uvádí: „Řada našich diváků zřejmě potřebuje silnější dávku humoru, satiry a vtipu, aby nabyli té pravé silvestrovské nálady. Aspoň si to tak mnozí představují. V tom smyslu očekávali víc od pořadu s oblíbenou dvojicí Bohdalová – Dvořák a naopak je překvapil a mimořádně pobavil u našeho zkoumaného souboru nijak zvlášť oblíbený Miloš Kopecký.“⁶³ Lze polemizovat s tvrzením, že Miloš Kopecký nebyl „nijak zvlášť oblíbený“, nicméně to nemění nic na faktu, že porazil zdánlivě neporazitelnou dvojici D+B. Estráda *S našinci kolem Evropy* byla na dlouhou dobu posledním živým silvestrovským přenosem.

⁶⁰ Tamtéž, s.2.

⁶¹ APF ČT, fond Red 93, ev.č. 807, dokumenty k roku 1967, strojopis, Hvězdy se představují – silvestrovský program 1967, s.8.

⁶² APF ČT, fond Inf 129, ev.č. 782, dokumenty k roku 1968, Ohlas Silvestra 1967 – studijní materiál pro vnitřní potřebu, s.4.

⁶³ Tamtéž, s.12.

Další silvestrovské pořady spadají již do Dvořákova funkčního období ve vedení HRZP a tato práce si ani neklade za cíl je všechny detailně analyzovat – historie televizních silvestrů je koneckonců téma na samostatnou práci. Ráda bych však zmínila zcela poslední silvestr, na němž se Vladimír Dvořák podílel ještě coby šéfredaktor redakce zábavy v době normalizace. Materiál „Zhodnocení vánočních a novoročních pořadů 1975“, který byl připraven v lednu 1976 pro zasedání Programové rady, zhodnotil, že „*Silvestr 1975 byl nejúspěšnějším za poslední 4 roky a pro příští léta posunul nároky a požadavky značně vysoko.*“⁶⁴ Statistika zpracovaná teoreticko-výzkumným oddělením Studijního odboru ČST uvádí, že dle průzkumu se sledovalo televizní silvestrovský pořad v době od 19,10 do 24,00 hodin na prvním nebo druhém programu až 98 % respondentů.⁶⁵ Toto číslo je v porovnání s dnešními statistikami sledovanosti v zásadě astronomické, což souvisí i s nízkou úrovní současných nabízených pořadů na závěr roku. Za úspěchem posledního silvestrovského pořadu za Dvořákova vedení stojí pořady, jako např. *Bakaláři*, *Kabaret U dobré pohody*, poslední díl seriálu *Chalupáři*, *Sejdeme se na Vlachovce*, recitál Heleny Vondráčkové za doprovodu Hybšova orchestru s názvem *Devět jablek pro Helenu*, filmová komedie *Jáchyme, hod' ho do stroje* a stěžejní pořad večera, estráda *Silvestr po Silvestru*.⁶⁶ Hodnotící materiál pro vedení ČST tento úspěch shrnul jako důsledek „*správné volby lidovosti, která se v žádném případě nepodbízel nižšímu vkusu a odpovídala mentalitě a požadavkům nejširšího okruhu diváků.*“⁶⁷ Lidovost a angažovanost především.

V roce 1996 v rozhovoru pro týdeník *Televize* padl na Dvořáka dotaz, zda mu nevadilo, že v době živých vysílání, kdy bavil půlku národa svým silvestrovským pořadem, nemohl být doma. Dvořák odpověděl: „*To mi nikdy nevadilo, protože bytostně nesnáším silvestry. Čím jsem starší, tím méně je mám rád.*“⁶⁸ Upozornil však dále na zajímavý, leč

⁶⁴ APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Zhodnocení vánočních a novoročních pořadů 1975, s.5.

⁶⁵ APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Ohlas na vánoční a silvestrovské pořady roku 1975, s.9.

⁶⁶ Tamtéž, s.10.

⁶⁷ APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Zhodnocení vánočních a novoročních pořadů 1975, s.5.

⁶⁸ HOUDEK, Jiří, „Nemám rád silvestry“, říká Vladimír Dvořák (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Televize*, 4. března 1966, č. 10, s. 33.

absurdní aspekt živého přenosu během Štědrého dne na počátku 60. let: „*To, co mě kdysi opravdu trápilo, byl však Štědrý večer v roce 1962. Já a Jiřina Bohdalová jsme tenkrát dostali příkaz dělat uprostřed štědrovečerní noci zábavnou show. Jakéhosi výše postaveného soudruha totiž navštívila podivná myšlenka, že když bude o půlnoci v televizi přímý přenos naší estrády, že kvůli tomu prý lidé nepůjdou na půlnoční. KSČ takhle bojovalo proti religiozitě.*“⁶⁹ Tento bizarní pokus odradit diváky od návštěvy půlnoční mše se jmenoval *Písničky štědré noci s orchestrem Karla Vlacha*. Živá estráda byla vysílána z kavárny Vltava a režíroval ji Jaromír Vašta.⁷⁰

V druhé polovině šedesátých let se Dvořák, stále jako externista, výtečně orientoval v televizní produkci, byl obeznámen se všemi složkami výroby, znal perfektně výrobní procesy a organizační postupy, zvládal jako konferenciér živé přenosy a vypořádal se s mnoha nesnadnými situacemi během nich. Nadto byl schopen psát scénáře a náměty na originální formáty, nasbíral řadu kontaktů. Znal skutečného konzumenta televizních pořadů a věděl, že je nutné ho dále formovat. Velmi dobře pochopil, že v procesu formování diváckého vkusu významnou roli sehrají televizní hvězdy, nejen v osobách zpěváků a herců, ale především moderátorů a hlasatelů. V tomto svobodném období dynamického rozvoje televizní zábavy si Dvořákovy činnosti začala všimnout i média, která recenzovala zábavné pořady, na nichž se podílel. V rozhovoru pro *Kulturní tvorbu* Dvořák poměrně kriticky zhodnotil soudobé vedení a zábavní produkci ČST: „*Už několik let soustřeďuji maximum pozornosti na televizi. A o jejich zábavných pořadech si myslím, že nejsou dobré a ani tak dobré, jak by mohly být i při minimálních podmínkách, které televize má. U nás se pořád projevuje roztržitost sil. [...] Televize byla v posledních letech na chvostě, používala, co zbylo z rozhlasu, věci, které se vymkly její dramaturgii. [...] Autorů, kteří dneska umějí napsat monolog, kabaretní výstup a nakonec i vtípnou konferenci, těch je nesmírně málo. [...] Naše televize strašně málo a strašně špatně využívá zahraničních materiálů. [...] Myslím si, že masovost sledování televize bez dalšího komentáře dokazuje, že televizní zábava by měla být na prvním místě. [...] Je možné udělat*

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Vladimír Dvořák ve svých memoárech k této situaci uvádí, že v kavárně nebyli v ten večer z pochopitelného důvodu žádní čeští hosté, pouze zahraniční turisté. Problém byl ten, že se nikdo v přímém přenosu těm zábavným scénkám nesmál. Vedoucí kavárny se proto snažil situaci zachránit tak, že mimo záběry kamer hostům pantomimicky naznačoval, v kterých momentech se mají smát a tleskat. In: DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 122-123.

*takový program, který je srozumitelný pro nejprostšího diváka a je přijatelný pro univerzitního profesora. [...] Když se budou shánět programy, jen aby se zaplácla ta a ta sobota, aby byl program k Prvnímu máji, k Mezinárodnímu dni žen, k Týdnu lesů a k Měsíci knihy, a když se budou omezovat kapacity, jak se to děje, pak nemůže kvantita přerůst v kvalitu.*⁷¹ Televize tedy zatím neuměla publiku dávat příklady toho, jak a co si ve vysílání vybírat. Tyto výňatky z rozhovoru s redaktorem Dušanem Havlíčkem jsou v zásadě shrnutím tezí, kterými se Dvořák v následujících letech bude řídit. Jak ukáže další kapitola, progresivní vedení ČST, které zosobňoval Jiří Pelikán, v roce 1968 usoudilo, že Dvořák je plně vybaven věnovat se televizní tvorbě jako zaměstnanec na plný úvazek s odpovědnostmi a kompetencemi.

2.4 Jiří Pelikán – Dvořákův vizionářský nadřízený

Šedesátá léta, zejména pak období „Pražského jara“, znamenala pro ČST pod vedením proreformního ředitele Jiřího Pelikána řadu změn, jež potvrzovaly to, že ČST se spolu s tiskem a rozhlasem vymkla řízení aparátem komunistické strany a televize poprvé ve své existenci zažila několik měsíců svobody slova. Jiří Pelikán nastoupil do pozice ústředního ředitele v červnu 1963, a vystřídal tak Adolfa Hradeckého. Byl vizionář a reformní komunist, velice brzy po svém nástupu do ČST poznal možnosti televizního média a strategicky se snažil o kultivaci doposud velmi konzervativní programové skladby. Jako schopný manažer se obklopil lidmi, na které se mohl spolehnout, jako např. na Valtra Feldsteina, jemuž svěřil pozici programového náměstka, Jiřího Bělku jako vedoucího dramatické tvorby či z Ostravy povolaného Jana Neulse na post vedoucího publicistiky. Pelikán se nebál čerpat ze zkušeností zahraničních vzorů a otevřel televizi dveře na západ. Už rok po svém nástupu do funkce uspořádal – k nelibosti předsednictva ÚV KSČ – do té doby ojedinělý projekt, mezinárodní televizní festival Zlatá Praha, jenž se stal milníkem ve vysílání kvůli živému televiznímu přenosu mezi Prahou a Vídní. Touto festivalovou platformou si ČST, jako první televizní stanice východního bloku, sama vytvořila prostor pro konfrontaci se zahraniční tvorbou. Díky Pelikánovi došlo zejména v druhé polovině šedesátých let k dalšímu rozvoji mezinárodní spolupráce ČST s ostatními evropskými televizními kanály, festivaly a hudebními přehlídkami, jako např. soutěž Velká cena

⁷¹ HAVLÍČEK, Dušan, Pro všechny zábavu (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Kulturní tvorba* 4, 1966, č. 24, s. 7.

Eurovize, kterou každý rok hostovala jiná evropská země, festival v polských Sopotech nebo v San Remu.⁷² Vedle organizace a řízení televize se Jiří Pelikán zasadil o významné programové změny - prosazoval a hájil vnitropolitickou publicistiku a kritické diskuze, kterých se sám i účastnil.

V období „Pražského jara“ se ČST pod Pelikánovým vedením vymkla společně s tiskem a rozhlasem diktátu KSČ a poprvé ve své existenci zažila několik měsíců svobody slova. Cenzura sice stále existovala a každý pořad musel být schválen orgánem HSTD, jež byl ustanoven už v roce 1953 a jehož zástupci pochopitelně nechyběli ani v televizi. Přesto došlo v médiích k citelnému uvolnění, největšímu od padesátých let. Na konci šedesátých let bdělost cenzorů značně polevila. Novinářka Jarmila Cysařová se o této historické etapě ČST vyjadřuje následovně: *„Do krátkého období, které dnes nazýváme Československým či Pražským jarem, vstupovala ČST profesně i morálně připravena dostát požadavkům svobody slova. Od února si již zpravodajové i publicisté cenzuru svévolně zrušili a podněcovali vývoj, který po rozkolu v KSČ na přelomu let 1967/1968 přerostl v občanské hnutí za státní suverenitu a svobodu. Přímé přenosy shromáždění občanů střídaly studiové diskuse, vysílaly se reportáže a inscenace dosud povinně uzavřené v trezorech, to vše střídala aktuálně vytvořená publicistika, kritika deformací předešlého dvacetiletí, nerovnoprávnosti členů KSČ a bezpartijních, odhalování cenzorských praktik a nezákonných procesů...“*⁷³

V únoru 1968 vznikla druhá verze analytického dokumentu s názvem *Ideový nástin organizace Československé televize*⁷⁴, kterou vypracoval pro vnitřní potřeby ČST tým autorů z oddělení programu a ekonomie ve složení Přemysl Freiman, Zdena Schirlová, Jiří

⁷²V průběhu 60. let Vladimír Dvořák tyto festivaly pro české publikum ze zahraničí komentoval. V rozhovoru pro týdeník Kulturní tvorba přiblížil svojí přípravu na tyto mezinárodní festivaly: *„Příprava začala v Praze, kde jsme dostali částečné informace o programu a jména zpěváků. Na místě, kde jsem byl asi tři čtyři dny, jsem pro celou sháněl podrobné údaje a fakta a poslední den před vysíláním jsem si chystal komentář. [...] Nechtěl bych se chlubit, protože věkem se obvykle člověk nechlubí, a tedy ani dvacetí lety, po která působím v tomto oboru. Jsem ale přesvědčen, že komentář, který jsem dělal v San Remu a Luxemburgu, bych nemohl dělat před deseti lety vůbec.“* HAVLÍČEK, Dušan, Pro všechny zábavu (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Kulturní tvorba* 4, 1966, č. 24, s. 7.

⁷³ CYSAŘOVÁ, Jarmila, Padesát let televize: dlouhá cesta k nezávislosti. *Listy* 33, 2003, č. 3, s. 13-14.

⁷⁴ APF ČT, fond Inf 113, ev.č. 508, dokumenty k roku 1968, Ideový nástin organizace ČST - 2. verze.

Fallada a Ing. Petr Beran. Text o celkovém rozsahu devatenácti stran se nese v uvolněné atmosféře šedesátých let, o čemž svědčí i narážky na léta padesátá a překvapivě velmi ironický komentář - zejména v první části dokumentu. Autoři zde předkládají na základě analýzy stávající situace koncepční plán na řízení a organizace složek, stejně tak dokument již předestírá určité strategické kroky týkající se výroby a programové strategie. Hned v druhé větě dokumentu je konstatováno, *"že koncepce televize jako společenská instituce jasná není a v mnoha okamžicích se zdálo, že tato koncepce neexistuje vůbec [...]. V minulých letech Čs. televize nejen, že koncepci neměla, ale na kompetentních místech nebyla často jasná ani její společenská funkce. [...] Ideově tematické plány Čs. televize jsou svojí nekonkrétností toho dokladem. [...] Tak jako na všech ostatních úsecích kulturního života i v televizi ztratila kulturní politika v posledních letech svojí aktivitu. Zatím co období dogmatismu vytvořilo jedno neměnné schéma, jímž se kulturní tvorba musela řídit, konec padesátých let a léta šedesátá, období prvních kritik tzv. kultu osobnosti, nevytvořilo žádný pozitivní model, ale direktivní řízení kulturní oblasti se soustřeďovalo stále častěji na jen na zakazování toho, co bylo momentálně 'nevhodné', 'nesprávné' a 'nežádoucí'."*⁷⁵ Jak o tom koncepcí dále hovoří, tento systém nejenom, že bránil jakékoliv tvůrčí a kreativní výrobě, ale přispíval i vnitrofiremním svárům v podobě bojů o produkční a výrobní kapacity a zázemí. Autoři se nezdrahají být kritičtí a objektivně zhodnotit situaci v oblasti programové: *"V poslední etapě dosáhla organizační impotence svého vrcholu ustavením tří duplicitních náměstků pro program, kteří nutně vyčerpávali své síly vyjasňováním vlastní kompetence a úsilím o jejich zvětšení. Toto blahodárné období přes veškerou svoji absurditu vydrželo ve zdraví celé tři roky. Pochopitelně, že tento stav v centru řízení prospíval vzniku dalších duplicit jak ve funkcích, tak i celých odděleních. Jestliže ani toto nezničilo televizi, jestliže se ještě dnes produkuje a vysílá, pak to není omluva pro tento stav, protože se tak stalo na základě neustále zvětšovaného počtu zaměstnanců, mrhání finančních prostředků a chaotického, neplánovitého využívání kapacit. [...] Definoval-li ÚV KSČ na svém lednovém zasedání současnou dobu jako dobu, v níž není možno dále používat direktivního řízení, ale období, kdy je nutno cílevědomě prosazovat demokratizaci řízení, tedy jako období, kdy budeme krok a krokem ve všech směrech prosazovat nahrazování výkonu direktivy tvorbou rozhodnutí, je třeba tyto zásady promítnout i do řízení a organizace Československé televize."*⁷⁶

⁷⁵ Tamtéž, s.1.

⁷⁶ Tamtéž, s.2-3.

Pracovníci, volající po změně organizačního systému, přesně artikulovali v textu deset hlavních nedostatků, se kterými se ČST potýkala:

1. nevyhraněná odpovědnost a nevyjasněné kompetence, které vylučují případný postih
2. neefektivní hospodaření s finančními prostředky
3. nepoměr mezi požadavky na programovou výrobu a výrobními kapacitami (materiálními, časovými i finančními)
4. nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve specializovaných profesích
5. nevyrovnaná programová skladba
6. sériová tvorba bez tvůrčí invence
7. nesystematická organizační hierarchie, ve které dochází ke kolizím
8. absence dramaturgie a strategických výrobních plánů
9. uniformita vedení ČST a nezohlednění jednotlivých součástí a jejich potřeb
10. nerovnoprávné postavení mezi českým a slovenským studiem, které podléhalo pražskému ústředí

Koncepce nebyla detailním, ale spíše ideovým modelem, nicméně otevřeně se dotýkala takových témat, jako je budování cílevědomé organizace, ekonomizace, možnosti pro tvůrčí iniciativu, personálních otázek a společenské role televize s nutností uvědomit si, *„že nevyrabí a netvoří pro pochvalu míst 'nahore', že není jejím úkolem odfajfkovat úkoly tak, jak jsou jí přidělovány, [...] ale že má pravdivě informovat, vychovávat, esteticky uspokojovat a podněcovat i bavit televizního diváka, který jest občanem tohoto státu.“*⁷⁷ Zajímavostí je, jak se analýza rovněž velmi inovativně stavěla vůči reklamě, která se nejen v ČST vyráběla, ale byla doposud pevnou složkou vysílání a měla v tištěných televizních programech dokonce svůj vyčleněný čas. Autoři žádali její vyčlenění z produkce ČST s tím argumentem, že nelze nést zodpovědnost za její obsah. Navrhli prodej reklamního času, nikoliv tvůrčích a výrobních kapacit, což je dnes již zcela běžná praxe. Další požadavek se týkal reorganizace produkčních skupin, jež by se tak staly relativně samostatnými subjekty. Velmi detailně je pak nastíněna organizační struktura s přesně rozpracovanými pozicemi, kompetencemi a povinnostmi jednotlivých útvarů.

⁷⁷ Tamtéž, s.6.

K prvním organizačním změnám ve vedení ČST došlo poměrně krátce po vypracování tohoto dokumentu; ředitel Pelikán zrušil ke dni 31. března 1968 funkci jednoho ze tří náměstků ústředního ředitele Jiřímu Plachému. Plachý ještě v dubnu 1968 pracoval na přípravě a organizaci jednoho soutěžního pořadu, jeho pracovní poměr s ČST zanikl dne 30. dubna 1968.

Pro naplnění své vize o proměně ČST vyhledával Pelikán po celou dobu svého působení ve funkci stejně progresivní spolupracovníky, kteří by mu ji pomáhali proměnit v reálné výsledky a ve kterých by měl zároveň oporu ve sporech s konzervativními kolegy i diváky. Stejnou oporou jim byl on sám v případě nutnosti či vyhrocených situací. Dokazuje to i vzpomínka dramaturga a dokumentaristy Ladislava Daneše: *„Pelikán hrál poctivě roli obránce našich šiků. Hasil naše průšvihy, bránil nás, jak se dalo, při nejhorším odkopával míče do autu. Praporečником a vůdcem mas se stal, až když šlo do nejtuzšího.“*⁷⁸

Dramaturg Gustav Oplustil, který byl členem Dvořákovy redakce, se o Jiřím Pelikánovi a svobodné a tvůrčí atmosféře v HRZP vyjadřuje následovně: *„V šedesátých letech nám ředitel Pelikán nechával volnost a po ‚bratrské okupaci‘ to ještě dva tři roky doznávalo. Ale s nástupem Zelenky a pak Diviše, Batrly, Balašové a především Kremповé na ÚV KSČ začalo pořádně a od podlahy mrznout.“*⁷⁹

Pelikán se obecně stavěl proti cenzuře televizních pořadů jako takových - televizní humor nevyjímaje. Dle jeho bohaté korespondence, která se nachází v APF ČT, vyplývá, že se Jiří Pelikán velmi zastával českých veseloher a zábavných pořadů, které byly uváděny v ČST. Patřil zároveň mezi ty, kteří osobně odpovídali na pozitivní i negativní reakce jak individuálních diváků, tak kolektivních pisatelů. Např. v dopise ze dne 23. ledna 1968 mu Krajská zpráva Sboru národního bezpečnosti v Plzni adresovala stížnost, týkající se uvedení filmu *Svatba jako řemen*. Vedení výboru konstatovalo, že *"již delší dobu jsou do programu Čsl. televize a filmu stále častěji zařazována taková díla, která svým obsahem a zaměřením nevhodným způsobem přímo zesměšňují práci státních a veřejných orgánů,*

⁷⁸ DANEŠ, Ladislav. *Můj život s múzami, televizí a tak vůbec*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství Malá Skála (Martin Štoll), 2005, s. 88.

⁷⁹ CYSAROVÁ, Jarmila. *16x život s televizí: hovory za obrazovkou*. 1. vyd. Praha : FITES, 1998, s.54.

včetně orgánů bezpečnosti. [...] Tyto pořady nepřispívají k posílení autority státních a veřejných orgánů a nepomáhají v plnění jejich úkolů v etapě vývoje naší společnosti."⁸⁰

Pelikán se proti tomuto názoru ohradil: "*Ne zcela souhlasím s názorem, že by zmíněné pořady zesměšňovaly práci státních a veřejných orgánů. Chceme-li už použít pojem 'zesměšňování', pak snad nanejvýše pro konkrétní postavu z filmu či televizního pořadu. To už je zákon veselohry, že se musí ve svém ději opřít o některé směšné, žertovné osudy našich spoluobčanů, aby vyvolal smích u diváků. Ale nemůžeme si dnes představit, že osud jedné takové postavy by bylo možno ztotožňovat s názorem na práci instituce.*"⁸¹

Dvořák se s Pelikánem seznámil na konci roku 1967 – a bylo to opět díky tomu, že Jiří Pelikán zaujal ochránářský postoj v případě problematické scény ze silvestrovského pořadu *S našinci kolem Evropy*, ve které vystupoval Dvořák s Jiřinou Bohdalovou. Skeč se odehrával ve fiktivní moskevské restauraci, kam oba dva hladoví hosté zavítají. Dialog se točí kolem tradiční ruské gastronomie, turistických atrakcí a jazyka. Ani jeden z protagonistů výstupu neovládá ruštinu perfektně, takže vytváří takové jazykové zkomoleniny, jako např. „sviňánija“ namísto ruského pozdravu „na shledanou“, což se pochopitelně nelíbilo 'háestéd'ákům', jak se říkalo zástupcům HSTD, ani dvou přímým Pelikánovým podřízeným - společně požadovali, aby byl skeč z pořadu vypuštěn. K tomu však nedošlo a silvestrovský pořad byl v této podobě odvysílán. „*Na sklonku sedmašedesátého roku jsme se spřátelili s Jiřím Pelikánem. Postavil se tenkrát za můj skeč, který se odehrával v Moskvě a lehce karikoval poměry v sovětském pohostinství. Oba Pelikánovi náměstkové – stejně jako oddělení sdělovacích prostředků ÚV KSČ – chtěli, aby scénka byla vypuštěna. Zdála se mi nevinná. Jiřímu Pelikánovi asi rovněž. Až na počátku roku 1990 jsem zjistil, že přece jen úplně nevinná asi nebyla – když jsem po její repríze v silvestrovském pořadu 89 dostal několik rozhořčených dopisů. Jejich autoři přehlédli skutečnost, že jde o záznam starý dvaadvacet let, napsali mi, že jsem konjunkturalista, když urážím SSSR právě teď, kdy to přestalo být tabu,*“ vzpomíná Vladimír Dvořák.⁸²

⁸⁰ APF ČT, fond Vel 11, ev.č. 39, dokumenty k roku 1968, Korespondence ústředního ředitele s. Pelikána r. 1968, strojopis č.j. 162/68.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 161.

Silvestrovská scénka z Moskvy nebyla zdaleka poslední, při které ředitel Pelikán zakročil a Dvořáka hájil. Stížnosti na Dvořákovy výstupy a komentáře v zábavných pořadech přicházely i ze zcela jiných míst, než byly kanceláře ČST. Jedním z takových závažnějších byl protest přímo od Závodní organizace KSČ Jihomoravského krajského národního výboru Brno k pořadu *Věc veřejná*, kde mělo údajně dojít k ironizování úvah o vhodnosti Moravskoslezské země. Pořad, který byl vysílán dne 29. května 1968, moderoval Vladimír Dvořák. Jiří Pelikán tuto stížnost odmítl s tím, že pochopitelně nikdo nemůže brát doslova podobné vtípkování, notabene na takové téma, jako je oddělení Moravy a Slezska od Čech ve státním zřízení ČSSR.⁸³ Je to spíše jedna z mnoha ukázek stihomamného pocitu partajníku, kteří podobnému humoru nerozuměli.

Pelikán se s Dvořákem stýkal i mimo budovu ČST, aby spolu jednali o možném nástupu. „*Jiří Pelikán bydlel na Starém Městě s Jitkou Frantovou⁸⁴, která v té době ještě pracovala v divadle Rokoko. Setkali jsme se s nimi několikrát,*“ vzpomíná Hana Dvořáková. Poté, co byl již Pelikán přesvědčen o Dvořákových profesních kvalitách, nabídl mu v květnu 1968 zaměstnanecký poměr na 100% - a to přímo ve vedení zábavní redakce. „*Vzal jsem to, protože nabídka přišla v období, kdy se na okamžik zdálo, že režim se konečně zbaví největších hlupáků a takhle země začne směřovat k demokracii,*“ řekl k této nabídce v jednom z pozdějších rozhovorů Dvořák.⁸⁵ HRZP vedl do té doby vedl Ladislav Peprník, „posila“ z ÚV KSČ, který nebyl sice až tak angažovaným straníkem, jak by se mohlo zdát, ale nedostatečně ovládal obor, do něhož byl dosazen. Zejména v roce 1967 se Peprník potýkal s mnoha problémy a výtkami od svého nadřízeného Karla Kohouta, jenž působil na funkci provozního ředitele. Patřilo mezi ně zejména nedodržování rozpisů natáčecího plánu, pozdní vyplácení autorských honorářů, nedostatečné zajištění natáčecích kapacit či opožděné dodávání podkladů pro realizaci

⁸³ APF ČT, fond Vel 11, ev.č. 39, dokumenty k roku 1968, Korespondence ústředního ředitele s. Pelikána r. 1968, strojopis č.j. 831/68.

⁸⁴Herečka Jitka Frantová, absolventka brněnské JAMU, byla manželkou Jiřího Pelikána. V Praze byla členkou divadla Rokoko (1959-1968), poté dostala v letech 1968 -1969 angažmá v Hudebním divadle v Karlíně. Po srpnové okupaci následovala svého manžela do Říma, kde oba dva požádali o politický azyl. Díky svým jazykovým znalostem prorazila jako herečka v Itálii, Německu a Francii. V roce 2008 jí byl v Itálii udělen Řád za zásluhy.

⁸⁵ HOUDEK, Jiří, „Nemám rád silvestry“, říká Vladimír Dvořák (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Televize*, 4. března 1966, č. 10, s. 33.

zábavných pořadů. Díky tomu se octl v kritické situaci zejména seriál *Píseň pro Rudolfa III.*, který se v témže roce natáčel.⁸⁶ Dramaturg Gustav Oplustil zažil oba dva šéfredaktory zábavy. Ve svých memoárech zmiňuje, že se dokonce uvažovalo o tom, že by Peprníkovu pozici měl převzít právě Oplustil. Toto tvrzení ovšem žádné dostupné prameny nepotvrzují. Nástup Dvořáka komentuje těmito slovy: „Byl [V. Dvořák, pozn. aut.] skutečným odborníkem pro tuto pozici. Jenže se šéfredaktorem stal v nejméně vhodné dobu. Psal se totiž rok 1968.“⁸⁷

2.5 Nevydařená večeře dne 21. srpna 1968

Dvořák souhlasil s nástupem do funkce a dne 1. července 1968 se ujal vedení Hlavní redakce zábavních pořadů ČST. Stoprocentní zaměstnanecký úvazek v ČST znamenal i konec Dvořákovy práce na dalších projektech pro rozhlas a jiné subjekty. Jeho nástup byl však podmíněn dvěma skutečnostmi: Dvořák požadoval, aby jeho předchůdce Ladislav Peprník byl pověřen jinou pozicí obdobné úrovně, a pro sebe žádal, aby mohl dostat na celý srpen neplacené volno z důvodu péče o nemocnou matku, se kterou pobýval na chalupě v Senohrabech. Jeho nový šéf souhlasil s tou podmínkou, že 21. srpna přijede se svou partnerkou za Dvořákovými na mimořádnou poradu o dramaturgickém plánu na příští rok, spojenou s večeří – Dvořák byl vždy vyhlášený pro své vynikající kulinářské umění a vášeň pro vaření. Setkání se měl účastnit ještě Gustav Oplustil. Avšak ani jeden z nich se na večeři do Senohrab nedostavil – v ulicích Prahy byly od rána tanky a ruští okupanti drželi Jiřího Pelikána po příchodu do práce v jeho kanceláři na Gorkého náměstí (dnešním Senovážném), jedné z několika budov ČST v centru Prahy. Velící sovětský důstojník marně přikazoval Pelikánovi, aby nechal okamžitě zastavit vysílání. Jiří Pelikán to odmítl s tím, že televizi řídí československá vláda a nikoli Sovětská armáda.⁸⁸

Karel Hoffmann, generální ředitel Ústřední správy spojů, nechal 21. srpna v brzkých

⁸⁶ APF ČT, fond Red 93, ev.č. 807, dokumenty k roku 1967, Zábavné pořady, strojopis Vnitřní sdělení č.j. 611/159 ze dne 26.čevna 1967

⁸⁷OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009, s. 139.

⁸⁸ Daniel Růžička: Srpnové protiokupační vysílání. *Ceskatelevize.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/1968-1969/1968/srpnove-protiokupacni-vysilani>> [vyšlo 21. 8. 2008.; cit. 18. 7. 2014].

ranních hodinách vypnout ČsRo. Stejně tak mělo dojít v ten samý den k vypnutí ČST. Malá skupina televizních redaktorů a technických pracovníků, mezi které patřili např. Jiří Svejkovský, Kamila Moučková, Olga Čuříková, Vladimír Branislav, Ladislav Daneš a další, se však snažila i přes pokyn k přerušení vysílání improvizovaně vysílat dál z dalších budov ČST, pokud jim to vojska Varšavské smlouvy a potažmo fungující signál povolily. „Zeptala jsem se ho [ředitele Pelikána, pozn. aut.], jestli ho drží pod krkem. Řekl mi, že jo. Tak jsem mu odpověděla, že na to kašlu a že budeme vysílat do té doby, než zhasne Cukrák,“ líčí Kamila Moučková.⁸⁹

Nejdůležitější redakce zpravodajství sídlila tehdy v Měšťanské besedě na Jungmannově náměstí, další pomocné studio, známé pod názvem „Skaut“ ve Vodičkově ulici. Tato studia byla ten samý den Sověty vyražena z provozu, kolem poledne byl umlčen i vysílač Cukrák, přičemž útok tanků mohli televizní diváci sledovat na svých obrazovkách v přímém přenosu – a to nejen u nás, ale i v zahraničí. Záběry okupace republiky se dostaly do celého světa. Televizní protiokupační zpravodajství se dále stěhovalo do dalších administrativních budov a náhradních prostor v Hloubětíně, na Novodvorské, do improvizovaného studia na Petřinách, které vzniklo převezením kamerového systému po lodičkách přes Vltavu na smíchovskou stranu, dále z tehdy rozestavěné budovy na Kavčích horách a dokonce na liberecký vysílač Ještěd, kde dne 27. srpna živě vystoupil Václav Havel s hercem Janem Třískou. V tento den ČST ukončila na dobu moskevských jednání, jejichž výsledkem byl tzv. Moskevský protokol, své vysílání a obnovila jej až 4. září 1968 opětovným vysíláním *Televizních novin*.⁹⁰ V mezidobí vláda ustanovila Úřad pro tisk a

⁸⁹Jan Potůček: Jak v srpnu 1968 vysílala Československá televize proti okupaci. *Digizone.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: < <http://www.digizone.cz/clanky/jak-v-srpnu-1968-vysilala-televize-proti-okupaci/> > [nedat.; cit. 18. 7. 2014].

⁹⁰ Další média v zemi byla rovněž obnovena se zpožděním: ČsRO se do své budovy ve Vinohradské ulici vrátil až 9. září. Co se tiskových periodik týká, situace byla poněkud komplikovanější. Většina redakcí a tiskáren byla okupačními vojsky uvolněna 3. září. Některá periodika zanikla v posrpnové době zcela, jako např. kulturněpolitický týdeník *Kulturní tvorba*, jehož dobové recenze jsou v této práci rovněž citovány. Slavěna Rohlíková ve své práci *Stát, strana a masmédiá* k posrpnové situaci v oblasti masmédií uvádí: „V průběhu let 1968-71 došlo ke zrušení registrace celkem u 156 ústředně registrovaných časopisů (z toho 9 v roce 1968, 35 v roce 1969, 33 v roce 1970 a 79 v roce 1971). Důvody zrušení registrace byly různé, řada případů byla z rozhodnutí vydavatele, který na základě provedených rozborů negativního působení hromadných sdělovacích prostředků, postupující konsolidace, politických poměrů a kádrových změn ve vlastní organizaci rozhodl o zastavení vlastního časopisu vydávaného z pravicově oportunistických pozic,

informace – dnem jeho vzniku, tj. třicátým srpnem 1968 byla de facto obnovena cenzura. ČST stálo před začátkem normalizace.

To, že do jejich letní dovolené takto nečekaně zasáhla sovětská okupace, zjistil Dvořák s maminkou až následující den, zklamán tím, že se jeho šéf na chystanou a ohlášenou hostinu nedostavil. Chata nebyla napojena na elektrickou síť, Dvořák dostával z Prahy prostřednictvím sousedů kusé zprávy, že budovy televize jsou stále obsazeny ruskou armádou. Situace byla chaotická a nejednoznačná, jeho manželka byla navíc tou dobou na dovolené v Jugoslávii u příbuzných. *„V Senohrabech nebyla tehdy ani elektrina, ani voda - ta se nosila z nedaleké studánky. Já jsem byla v srpnu 1968 v tehdejší Jugoslávii na dovolené, mám v Chorvatsku příbuzné. Nemohla jsem se s manželem nijak spojit, neměla jsem žádné zprávy, co se s nimi děje. Byla jsem navíc těhotná a velmi těžko jsem se posléze dostávala domů. Příbuzní mi zařídili dopravu vlakem, hranice byly stále otevřené. Všude vládl chaos. Po svém návratu jsem taky předčasně porodila vlivem toho stresu a nervového vypětí. Vladimír už ani nepočítal, že se ještě do čerstvé funkce vrátí a říkal, že jenom on může mít takovou smůlu,*“ vzpomíná na dramatické srpnové události Hana Dvořáková.

Její slova potvrzuje ve svých memoárech i samotný Dvořák: *„Tím, že jsem krátce po vojně odešel z KSČ, jsem si do značné míry znesnadnil cestu k plnému uplatnění, nicméně jsem se přece jen uplatnil a teď, ve třiačtyřiceti letech, jsem si připadal dostatečně znalý a zkušený, abych mohl ovlivňovat tvorbu televizní zábavy. Měl jsem rozpracovanou i dlouhodobou koncepci a v hlavě jsem nosil řadu programových nápadů - a tak mi nastala situace připadala jako největší smůla v mém životě.“*⁹¹ Jak ale nadcházející týdny a měsíce ukázaly, Dvořák byl v této situaci jedním z mála, kteří měli štěstí.

dále to byla opatření ČÚTI v těch případech, kdy časopis soustavně porušoval zájmy vnitřní a zahraniční politiky státu.“ ROHLÍKOVÁ, Slavěna. Stát, strana a masmédia. In *Manipulátoři*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1992, s.60.

⁹¹DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 163.

3. Éra „normalizační“

3.1 První nejisté měsíce v nové funkci

Nově ustanovení představitelé normalizace si moc dobře uvědomovali, jakým mimořádně vlivným masmédiem s propagandistickým potenciálem se ČST stala. Po srpnové okupaci byli tak Jiří Pelikán společně se Zdeňkem Hejzlarem, ředitelem rozhlasu, pochopitelně jedni z prvních, kdo byli označeni za přední kontrarevolucionáře v médiích a kdo byli ze svých pozic odvoláni. Stalo se tak na základě usnesení vlády dne 25. září 1968. K Pelikánově urychlenému sesazení přispělo nejenom jeho progresivní vedení ČST a jeho otevřený přístup k informacím, jež umožnil rozšíření Pražského jara, ale i jeho politická aktivita. Krátce před vstupem Varšavských vojsk na naše území, dne 10. července 1968 vystoupil Pelikán na plénu Národního shromáždění, kde vyjádřil nesouhlas s nezvolením kandidátů Národní fronty, cestovatele Ing. Jiřího Hanzelky a spisovatele Pavla Kohouta.⁹² Oba dva reformní komunisté měli díky Pelikánovi možnost vystoupit dne 26. července 1968 na televizních obrazovkách, aby přednesli své „Poselství občanů předsednictvu ÚV KSČ“, ve kterém vyjádřili podporu vedení strany. Přestože byl Jiří Pelikán v první řadě ředitelem ČST, v jeho osobní korespondenci uložené v APF ČT lze najít mnoho pozitivních ohlasů, reagujících na jeho politickou činnost. Po svém srpnovém sesazení z pozice emigroval do Itálie, kde vydával významný exilový časopis *Listy*, důležité periodikum českého exilu. Jiří Pelikán se nadále politicky angažoval i v Itálii – jako člen italské socialistické strany byl zvolen dokonce dvakrát do Evropského parlamentu, kde s představiteli jiných zemí neustále připomínal tzv. Československou otázku.⁹³

Od září 1968 byly postupně, leč systematicky likvidovány progresivní publicistické pořady, nezávislé zpravodajství a televizní dramatická tvorba a propouštění byli

⁹² Celý záznam projevu Jiřího Pelikána z 25. schůze NS, konané dne 10. července 1968 je k dispozici v digitalizovaném depozitáři na webových stránkách PSP ČR. Dostupný na WWW: <<http://www.psp.cz/eknih/1964ns/stenprot/025schuz/s025005.htm>> [vyšlo: nedatováno; cit. 8. 8. 2014].

⁹³ VOJTEK, Marián: Rádio Česko: Jiří Pelikán má ulici v Římě. *Rozhlas* – audio záznam pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.radio.cz/cz/rubrika/radio-cesko/jiri-pelikan-ma-ulici-v-rime>> [vyšlo 14. 5. 2011.; cit. 8. 8. 2014].

angažovaní redaktoři a další zaměstnanci. Systém zákazů pracovat pro ČST, či případně setrvat a tvořit pod jiným jménem, byl poměrně složitý a zčásti postavený na libovůli nejvyššího vedení. Bohumil Švec zůstal ve své pozici jen do prosince 1968, pak ho vystřídal Josef Šmídmajer. Ani ten se však neudržel na postu ústředního ředitele delší dobu, přestože byl spolupracovníkem Oldřicha Černíka, tehdejšího předsedy vlády. Důvodem bylo to, že ani jeden z nových ředitelů nebyl schopen důsledně provést programové a s tím související personální změny tak, jak to vyžadovala strana. Obsah byl stále v rukou jeho tvůrců, kteří odmítali ustoupit ze svých protiokupačních a „kontrarevolucionářských“ pozic, přičemž vedení je za tento postup jednoznačně neodsoudilo a nesankcionovalo, jak to strana očekávala. Jedním z takových aktivních oponentů normalizačního režimu byl reportér, žurnalista a pozdější signatář Charty 77 Karel Kyncl, který získal stálý úvazek v ČST na konci roku 1968. I v této době se v živém vysílání nijak netajil svými kritickými názory proti okupaci. „*Po odvolání Jiřího Pelikána z funkce ředitele 25. září byli postupně vyměňováni další vedoucí pracovníci. Nové vedení rozhodlo o „zvážení upotřebitelnosti“ již natočených pořadů ve vysílání. Přesto se mnozí dál snažili alespoň mezi řádky naznačit to, co už nebylo možno říci veřejně,*“ uvádí Karel Kyncl ve své životopisné knize.⁹⁴ I on se stal nepohodlným za svou veřejnou kritiku Gustava Husáka. Následkem toho byl nejen vyloučen z KSČ, ale i ze zaměstnání.

Mezi výše zmíněné „upotřebitelné pořady“ v raném posrpnovém období se zařadila např. natáčená beseda *Úvod k filmu Lásky jedné plavovlásky* v rámci cyklu *Malá filmová historie - 70 let čs. kinematografie*, jejímž hlavním hostem byl Miloš Forman. Pořad byl natočen dne 31. května 1968 ve studiu „Skaut“ pod režijním vedením Miroslava Hladkého. Dalšími účastníky besedy byli Karel Höger, Jiří Menzel, Jiří Krejčík a moderátor František Goldscheider. Dle dokumentů dostupných v APF ČT se plánované uvedení pořadu mělo uskutečnit v srpnu 1968.⁹⁵ Televizní program ze srpna 1968 však tuto besedu již neuvádí.

Nedošlo ani na realizaci nového seriálu Jaroslava Dietla s pracovním názvem *Mahulena*, který měla vyrábět HRZP pod Dvořákovým vedením a který měl dle synopse

⁹⁴ POKORNÝ, Milan, *Karel Kyncl - Život jako román*. Praha: Radioservis, 2005, s. 157.

⁹⁵ APF ČT, fond Inf 112, ev.č. 1059, dokumenty k roku 1963, strojopis, Likvidační list pořadu *Úvod k filmu Lásky jedné plavovlásky*

všechny předpoklady stát se dalším úspěšným televizním seriálem. V jejím úvodu Jaroslav Dietl vysvětluje původ tématu:

„Soudím, že je na čase přinést televizním divákům skutečnou veselohru. Dlouho (to jest asi čtyři měsíce) hledám myšlenkový kontrast, ze kterého by se mohla vyloupnout. Hledám postavy, které by mohly vést situaci, která by k tomu dala šanci. To vše mi přímo spadlo s nebe při nedávné rozmluvě s Martinem Fričem. U té rozmluvy seděla Jiřina Bohdalová. Frič řekl: 'Jiřino, ty bys měla hrát Pepinu Rejholcovou.' Jiřiny se to mírně dotklo, oba jsme si vzpomněli jen na jakousi karikaturu mírně debilní dívky s drdolem. Ale Frič vysvětlil, že by ta dívka vůbec neměla být hloupá, ale prostě zdravá, spontánní, impulsivní holka z vesnice, která přijede do Prahy. Jen to Frič dořekl, já jsem dodal: 'Mezi pražské neurastheniky.'⁹⁶ Na dalších stranách popisuje Dietl obsah třináctidílného seriálu, jehož tématem je kontrast mezi obyvateli velkoměsta a obyvateli vesnice, nastiňuje produkční podmínky, zmiňuje možného režiséra pořadu, kterým se měl stát František Filip. Můžeme se jen dohadovat, proč se nepřistoupilo k realizaci tohoto cyklu. Lze předpokládat i zásah cenzorů. Ačkoliv Dietl patřil mezi prominentní a uznávané autory, z hlediska HSTD byl autorem problémovým; na začátku 60. let mu nebylo schváleno několik televizních her, jako např. *Devět a jedna*, *Můj přítel šťvanec* či části scénářů některých epizod populárního seriálu *Tři chlapi v chalupě*.⁹⁷

V září 1968 dospělo prozatímní vedení ČST, v jehož čele prozatím stál Bohumil Švec, ke zdravé úvaze, že "je v zájmu televize, aby zábavu řídil odborník, navzdory tomu, že nepatří do stranické nomenklatury."⁹⁸ Dvořák měl zpočátku pochybnosti, zda má v televizi zůstat, ale fakt, že by v případě dobrovolného odchodu pro něj definitivně skončila možnost uplatnění se ve sdělovacích prostředcích, v kombinaci s jeho ctižádostí, podporou stávajících zaměstnanců redakce a rodinnou situací (Dvořák měl v té době tři malé děti) rozhodl o tom, že Vladimír Dvořák vedl HRZP i nadále v době pozvolna nastupující normalizace, přestože neměl zrovna vyhovující kádrový profil. Vedení televize mělo velký zájem na bezproblémové a kvalitní produkci zábavných pořadů. Dvořák se aktivně

⁹⁶ APF ČT, fond Red 147, ev.č. 1298, dokumenty k roku 1968, strojopis, Mahulena, synopse televizního seriálu, s.1-3.

⁹⁷ BÁRTA, Milan, Cenzura československého filmu a televize v letech 1953-1968. In: TÁBORSKÝ, Jan (ed.), *Securitas Imperii 10. Sborník k problematice vztahů čs. komunistického režimu k „vnitřnímu nepříteli“*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2003, s. 43.

⁹⁸DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 163.

neangažoval v předchozím reformním období, zároveň měl i to štěstí, že jeho redakce se ne příliš podílela na tvorbě politicky motivovaných pořadů.

Josef Šmíd majer byl odvolán 6. srpna 1969 a jeho odchodem tak definitivně skončilo období, kdy se ČST bránila nastupující normalizaci. Ještě téhož dne jeho místo obsadil nový ústřední ředitel, Dr. Jan Zelenka, věrný služebník normalizace a sovětských okupantů, který zahájil v ČST fázi čistek, trvajících až do konce roku 1973, a zbavil televizi řady nadaných a obětavých pracovníků. Dvořákovo setrvání ve funkci, jako jednoho z mála, však Zelenka podpořil.

Zelenka se zasadil o to, aby se na obrazovkách objevovaly nové propagandistické pořady, jako *Křeslo pro hosta* nebo diskuzní pořad *Pět u číše vína*, který se poprvé vysílal v pátek 24. října 1969 a zúčastnili se ho např. straně poplatný literární kritik a estetik Jiří Hájek, přední stranický ideolog Jan Fojtík a Bohuslav Chňoupek, člen ÚV KSČ. Cílem pořadu nebylo nic jiného než ideologická propaganda a budování kultu jednotlivce, v tomto případě samotného ředitele Zelenky, normalizačního symbolu televize. Velmi těžko na Zelenkově osobě lze hledat alespoň dílčí pozitivní hodnocení. Přes jeho neochvějné komunistické přesvědčení, se kterým zaváděl kádrový pořádek, mu k dobru můžeme přičíst snad pouze to, že notnou měrou podporoval pořady uměleckého charakteru a že prezentace vážné hudby na obrazovce dosáhla evropské úrovně. Za jeho působení dostala hudba v programu prostoru, jaký předtím nikdy neměla a jaký zřejmě už nikdy mít nebude. Zelenka byl autorem pořadu *Hudba z respira*, založil Balet ČST a Orchestr ČST. Jak uvádí mediální analytik Milan Kruml, prakticky bylo pro kohokoliv nemožné vznést požadavek, aby se na úkor těchto hudebních pořadů investovalo do jiných žánrů a projektů.⁹⁹ Tato inklinace k hudebním žánrům byla zapříčiněna jeho nenaplněnou hudební kariérou dirigenta – po absolvování střední školy nastoupil na pražskou konzervatoř, studia však musel ukončit kvůli těžké plicní chorobě. V neposlední řadě, v několika případech dokázal dát šanci ke spolupráci na neexponovaných místech nadaným a výkonným režisérům, dramaturgům a hercům, kteří nebyli v přílišné oblibě partaje a mezi které patřil např. i Vladimír Dvořák. Nutno si ovšem uvědomit, že to nebyla jeho dobrá vůle, ale ryzí pragmatismus a vědomí, že je potřeba zajistit bezproblémový a kvalitní chod televizních programů.

⁹⁹ KRUMML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s.195.

3.2 Hledání nových forem

„Nové posrpnové počátky“ velmi dobře vystihuje Dvořákova věta: *“A poté, na troskách ideálů, jsme se v redakci zábavy snažili pokračovat v tom, co jsme před srpnem začali.”*¹⁰⁰ Programová nabídka roku 1968 byla obecně ještě ve znamení svobodné tvorby, nicméně i tak došlo k částečnému přepsání scénářů a k okamžitému ukončení některých publicistických pořadů, jež odhalovaly mechanismy fungování totalitního režimu, a proto byla pozornost mocenského aparátu zpočátku upřena především na publicisty, dokumentaristy a hlasatele. V listopadu 1968 bylo usnesením předsednictva ÚV KSČ „dočasně“ zastaveno vysílání politicko-publicistických pořadů v ČST i v ČsRo. Situace byla i nadále nejistá. Na zábavní redakci došlo až později. Nicméně už v září 1968, tedy poté, co bylo rozhodnuto o Dvořákově setrvání v jeho nové funkci šéfredaktora, předložil Dvořák vedení koncepci, kterou připravoval v předchozích letních měsících, ale která prošla formulačními změnami v souvislosti s nově nastalou situací. Dvořák, nesoucí odpovědnost za svoji redakci, prováděl autocenzuru jako řada dalších šéfredaktorů. Text určený pro celoredakční radu, konanou dne 9. září 1968, začíná slovy: *„Redakce zábavných pořadů vychází z předpokladu, že s pokračující normalizací poměrů bude vzrůstat nárok diváků na televizní zábavu a slibuje učinit vše pro maximální a kvalitní naplnění určených časů. [...] V humoristických a zábavně – publicistických pořadech se budeme snažit akcentovat nejkladnější rysy našich lidí, zejména jak se projeví v nedávné době: rozvahu, důstojnost, jednotu a šikovnost hlav i rukou, jakož i souzvuk jejich úsilí s akčním programem KSČ.”*¹⁰¹ Dvořák dále vyjmenovává hlavní směry dramaturgie HRZP pro následující období:

„1) v oblasti literární: dramatické žánry, od dramatizovaných anekdot a mikrokomedií až po komediální dramatické seriály,

*2) v oblasti hudebně-zábavní: cílevědomé a soustavné navázání na někdejší televizní tradici propagace a popularizace domácí populárně-písňové tvorby (quasi Písničky na zítřka).“*¹⁰²

¹⁰⁰ HOUDEK, Jiří, „Nemám rád silvestry“, říká Vladimír Dvořák (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Televize*, 4. března 1966, č. 10, s. 33.

¹⁰¹ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Materiál pro redakční poradu, s.1.

¹⁰² Tamtéž.

Dvořák dále dodává, že redakce nebude opomíjet ani varietní pořady (*Chvilky v maringotce*, *Pardon klaun*), medailony populárních zpěváků, zábavné soutěže a osvědčené hudební pořady (*Písničky kolem nás*, *Písničky o Praze*). Upozorňuje však na kritickou situaci ohledně výroby těchto programových typů: „*Hluboce otevřeným problémem jsou kabaretní a estrádní pořady. K potížím, na které již delší dobu upozorňujeme, tj. k potížím se zajišťováním prvotřídních umělců, přistupují nyní potíže, vyplývající z nejednoduché politické situace a z dosud neprozkoumané psychologie diváka.*“¹⁰³ V přehledu titulů seriálového typu, se kterými se počítalo ve výrobě v posledním čtvrtletí roku 1968, nechyběli *Sedmilháři*, vzpomínkový cyklus ze školního prostředí, dále soutěž *Kdo se narodil*, uváděná na obrazovky s měsíční periodicitou a šestá a sedmá epizoda seriálu *Píseň pro Rudolfa III. (Hrabě Monte Christo a Betlém)*.¹⁰⁴ Dokument představuje i novinky, které Dvořák ještě před okupací naplánoval: „*Nemíníme přestat usilovat o nové formy zábavného pořadu: proto také, po dohodě s Miroslavem Horníčkem, dále chystáme s ním smluvený causeristický seriál a znovu zvažujeme možnost uvedení experimentálního pořadu pro mladé čitatele big-beatu.*“¹⁰⁵ V případě zmiňované „nové formy zábavného pořadu“ ve spolupráci s Horníčkem se pochopitelně jednalo o legendární talk show *Hovory H*, která se televizním divákům poprvé představila v pátek 24. ledna 1969. Dvořák spolupracoval s Miroslavem Horníčkem už v době svého působení v ČsRo na konci čtyřicátých let. Horníček v té době vystupoval v rozhlasových kabaretech, které Dvořák inscenoval na základě povídek svého přítele, pozdějšího filmového scenáristy Vratislava Blažka. Původním režisérem cyklu byl Vladimír Svitáček. Úspěšný seriál *Hovory H*, který od ledna 1969 vyprazdňoval ulice českých měst a obcí, představoval ryze intelektuální zábavu, jejíž nápad přivezl Horníček z kanadského Montrealu: v hotelu viděl televizní pořad, v němž člověk se smrtelně vážným výrazem ve tváři vedl rozhovory

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Produkční zvláštností hudebního seriálu *Píseň pro Rudolfa III.* je to, že vznikl takřkajíc za pochodu. Nebyl natočen jako celek a neměl určen svůj pravidelný vysílací čas, ale byl vysílán dle toho, kdy byly jednotlivé díly dokončeny, jak vyplývá z programových schémat. Např. epizoda *Hrabě Monte Christo* se připravovala v září 1968, byla odvysílána 23. listopadu. V témže měsíci se pracovalo na díle *Betlém*, který diváci mohli vidět 26. prosince - ve scéně půlnoční mše vystoupily prakticky všechny dobové hvězdy populární hudby. Srov. KLIMEŠ, Ivan: *Písně pro zasněného řezníka: Televize a pop-kultura 60. let. Dějiny a současnost*. Dostupný na WWW: <<http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2005/3/pisne-pro-zasneneho-reznika-a-lid-teto-krajiny/>> [vyšlo: nedatováno; cit. 12. 8. 2014].

¹⁰⁵ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Materiál pro redakční poradu, s. 1 – 5.

s pozvanými hosty, přičemž diváci ve studiu propadali hurónskému smíchu. Horníček sice nerozuměl dialogům, nicméně model ho zaujal natolik, že po svém návratu do Československa připravil s režisérem Vladimírem Svitáčkem jednu z nejúspěšnějších tuzemských talk show. Mezi pozvanými hosty byly takové osobnosti, jako např. Jan Werich, Jiří Sovák, Pavel Landovský, Lubomír Lipský, Július Satinský a Milan Lasica a další, což jen podpořilo popularitu pořadu. K režírování *Hovorů H* byl posléze přizván další významný televizní tvůrce, slovenský režisér Ján Roháč. Dvořák se s Roháčem potkal už v roce 1952 při přípravě komedie Vratislava Blažka s názvem *Město žasne nad Bivojem*.¹⁰⁶

Pořad *Hovory H* stále narážel na odpor funkcionářů, pro které byl tento typu humoru ne příliš srozumitelný a zejména málo „lidový“. Znamenal pro ně hrozbu i z toho důvodu, že *Hovory H* měly vynikající ohlasy a ohromnou sledovanost. Právě proto *Hovory H* čelily zákazům a cenzuře nejvíce ze všech programů produkovaných HRZP, nicméně Dvořákovi se podařilo pořad udržet na obrazovkách do konce roku 1971 – tedy dva a čtvrt roku. Horníčkův cyklus byl zastaven na přímý pokyn ÚV KSČ – ideologové hledali v projevech protagonistů skryté narážky a jinotaje. Po skončení pořadu se Horníček vyskytoval v televizi ne příliš často, Dvořák s ním opět spolupracoval v roce 1973 při realizaci seriálu *Byli jednou dva písáři*. Ani Ján Roháč nesměl po ukončení *Hovorů* na nějaký čas režírovat v pražské redakci ČST. Došlo k tomu po velmi ostré výměně názorů s ředitelem Jiřím Zelenkou, proto Roháč přesídlil zpět do Bratislavy. Tam v roce 1970 spolupracoval s Dvořákem na silvestrovském pořadu *Rendez-vous při Dunaji*.

Ke konci šedesátých let se rozvinul – i v souvislosti s úspěšným televizním cyklem *Bakaláři* - žánr tzv. mikrokomedii. Jednalo se o krátkometrážní televizní komedie o délce od 15 do 25 minut. V Dvořákově plánu redakční výroby pro poslední čtvrtletí 1968

¹⁰⁶ Hru měl režírovat Alfréd Radok. K realizaci bohužel nedošlo, protože hra byla zakázána. Dvořák na seznámení a první spolupráci s Jánem Roháčem vzpomíná ve svých pamětech: *Alfréd Radok mi nabídl hlavní roli a vzpomínka na několik týdnů spolupráce s Radokem je jedna z mých nejpamátnějších. Hrál jsem holiče, vlastně měl jsem hrát holiče, komedii totiž zakázali. A tak jediný můj profit bylo, kromě další zkušenosti, seznámení s posluchačem divadelní fakulty AMU, který Radokovi asistoval, bylo to Slovák jménem Ján Roháč a mně byl tuze sympatický, přestože mě na zkouškách nešetřil. Kdykoli si Alfred Radok musel odskočit, přiskočil Jáno a týral mě skoro tak dobře jako jeho šéf.* In: DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 87.

figurovaly v oblasti tohoto žánru tituly *Brýle* s Pavlem Landovským v hlavní roli, komediální příběh z idylického francouzského venkova s názvem *Široká cesta spravedlnosti* s Jaroslavem Marvanem a Bohumilem Záhorským, *Hořké pivo, sladký likér* vyprávějící o problémech manželského soužití a zejména pak mikrokomedie *Bohouš* dle scénáře Františka Vlčka, která se stala nejúspěšnějším pořadem tohoto období. V měsíci listopadu a prosinci byla naplánována výroba prvních dvou dílů seriálu Jaroslava Dietla *Katechismus společenské výchovy*, který měl pojednávat „o dnešních mravech a výchově, jakož i o pojetí této školy v dobách dr. Gutha-Jarkovského“, ale na realizaci tohoto dalšího Dietlova cyklu nedošlo.¹⁰⁷ A to i přesto, že Vladimír Dvořák žádal písemně dne 17. října 1968 Viktora Růžičku, ředitele TSP o konzultaci ohledně umístění nových seriálových typů do poměrně saturovaného vysílacího schématu. Stávající schéma neumožňovalo zařazení těchto nových programů v týdenní periodicitě.¹⁰⁸ Dalším důvodem, proč se seriál nerealizoval, však mohl být rozpor mezi Ivou Janžurovou jako autorkou námětu a Jaroslavem Dietlem coby autorem scénáře.¹⁰⁹ Podle Dietlova námětu byl v průběhu prvního čtvrtletí roku 1969 natočen i devátý díl seriálu *Píseň pro Rudolfa III.*, který nesl pracovní název *Cesta do pravěku - Dinosaurus*. Dle žádosti o navýšení uměleckých honorářů, kterou Vladimír Dvořák adresoval Viktoru Růžičkovi, měl tento díl ve zvýšené míře obsahovat triky, dokonce více, než tomu bylo u šesté epizody *Hrabě Monte Christo*.¹¹⁰ Jak uvádí mediální analytik Milan Kruml ve své knize o vývoji naší televize, seriáloví hrdinové putovali pozpátku českými dějinami a část děje byla údajně podobná románu *Ben Hur* od Lewy Wallace.¹¹¹ *Dinosaurus* měl být dle vysílacího schématu uveden dne 6. dubna 1969 v 19:55, ovšem nestalo se tak. Kruml dodává, že „krátce před vysíláním jej zabavila StB a o jeho osudu není nic známo, možná ještě leží někde v archivu

¹⁰⁷ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Materiál pro redakční poradu, s. 2- 5.

¹⁰⁸ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Žádost adresovaná s. Viktorovi Růžičkovi

¹⁰⁹ Tato skutečnost vyplývá ze zápisu redakční porady, kde je tento spor uveden jako bod v agendě s nutností řešit jej prostřednictvím právního oddělení. In: APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Zápis z porady vedení VZP, konané dne 21. května 1969.

¹¹⁰ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Žádost adresovaná s. Viktorovi Růžičkovi ze dne 25.března 1969 – seriál *Píseň pro Rudolfa III.*

¹¹¹ KRUML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s.98.

*ministerstva nitra.*¹¹²

V oblasti hrané tvorby vznikl v prosinci 1968 koprodukční hudební film režiséra Jana Němce, který HRZP pořídila ve spolupráci s divadlem Apollo a rakouskou televizí ORF. Film je velmi osobitým, zákulisním záznamem průběhu soutěže Velké ceny Eurovize v roce 1968, ve které Československo reprezentoval Karel Gott. Snímek byl uveden pod českým distribučním názvem *Ve světě se hodně zpívá* s komentářem Miroslava Horníčka.¹¹³ Poskytl divákům pohled „z druhé strany“ na pořádání největší evropské soutěže populární hudby, přiblížil zákulisí různých evropských festivalových míst, kde probíhala semifinálová kola, ukázal strasti některých favoritů. Film *Ve světě se hodně zpívá* byl premiérově uveden na obrazovky v druhé polovině ledna 1969, tedy v době, kdy měl režisér Němec znemožněnou jakoukoliv uměleckou činnost za své dokumentární *Oratorium pro Prahu*.

I Silvestra 1968 provázely nejisté produkční podmínky. Přípravu zbrzdil vpádu okupačních vojsk, na což Dvořák upozorňoval již v září téhož roku: „[...] *S vědomím veškerého rizika připravujeme estrádní pořad pro silvestrovský večer. [...] Mimořádné události zastihly vysílání záb. pořadů na prahu konsolidace tvůrčích sil a reorganizace řízení: naše práce v tomto roce patrně bude poznamenána jistou improvizací, což platí v plné míře i o přípravě silvestra, která je, jak známo, opožděna a navíc ovlivněna mnoha nepříznivými faktory.*“¹¹⁴ Silvestrovský program s názvem *Ve dvou se to lépe táhne* se nakonec podařilo připravit. Dvojice D+B uváděla již tradičně hlavní silvestrovskou estrádu, která byla úmyslně a velmi odvážně natočena ve stejné hale ČKD na Kolbenově ulici v Praze, ve které se v srpnu 1968 konal reformní a posléze anulovaný tzv. Vysočanský sjezd KSČ. Ani tento projev vzdoru nezapříčinil Dvořákův konec coby šéfredaktora HRZP. Silvestrovský pořad *Silvestr podle vás* v následujícím roce 1969 byl připraven a odvysílán dle standardní a zažité šablony z předchozích let. Formou se vrátil k úspěšnému seriálu *Píšu, píšeš, píšeme*, který částečně po pravdě a částečně nevinnou

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Hodnocení pořadů VZP vysílaných v týdnu od 17. – 23. ledna 1969.

¹¹⁴ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Materiál pro redakční poradu, s.1.

mystifikací splňoval nejrůznější divácká přání v oblasti televizní zábavy, projevená v dopisech diváků.¹¹⁵

V materiálu „Koncepce vysílání zábavných pořadů na údobí červen – srpen 1969“ Dvořák přichází se zcela novým typem zábavního pořadu, nazvaným *Pokus pro dva*, a definuje ho jako „v pravém slova smyslu pokus prospět hravým a jednoduchým testem k seznámení mladých lidí, kteří se do této soutěže přihlásili.“¹¹⁶ Tomuto programu lze jednoznačně přiřknout prvenství v historii československé televizní zábavy: jednalo se o první tzv. dating show, která je zejména v posledních letech běžným televizním formátem. Pořad, který dobře vsadil na věčně přitažlivé téma volby partnera, byl připravován ve spolupráci s časopisem *Mladý svět*. Režiroval ho Ivo Paukert. Podobným typem programu, který testoval partnerské vztahy, byla soutěž *Manželství na body*, v níž se utkávaly jednou za 14 dní tři manželské páry. Pořad byl vysílán od září 1969.

Dalším zbrusu novým soutěžním seriálem, vysílaným od jara 1969, byla soutěž *Řekli – neřekli*, „ve které se populární osobnosti snaží nahlédnout do myšlení a psychologického zázemí spoluprací.“ Tento pořad, spadající do kategorie v zahraničí známých a oblíbených panelových show, vyžadoval důkladný casting soutěžících tak, aby byla zaručena zábavnost i napjaté okamžiky v průběhu hry. V principu šlo o to, že skupina celebrit ze všech oblastí veřejného života má za úkol porovnávat výroky svých spolupráčů a hádat, jakou odpověď dal každý ze zkoumaných na konkrétní otázku. Autorkou konceptu byla Dagmar Novotná.

Rok 1969 byl rokem premiéry pro první dva díly z cyklu *Návštěvní den* v režii Jána Roháče, opřený o protagonisty Miloslava Šimka a Jiřího Grossmana z divadla Semafor. Cyklus představoval rezervoár moderní chytré zábavy se svěžím humorem a populárními skladbami. Proto byl tolik oblíben zejména mezi mladou generací. V témže roce se zrodil osamocený pokus redakce zábavy o televizní ztvárnění beatové hudby. Pořad s názvem *Kdopak by se beatu bál* byl z hlediska divácké sledovanosti poměrně úspěšným, avšak

¹¹⁵ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Zpráva o stavu přípravných prací na silvestrovský program 1969, č.j. 519/69.

¹¹⁶ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Koncepce vysílání zábavných pořadů na údobí červen – srpen 1969, s. 1.

nepřesvědčil vedení o tom, že by v programu měl být pro tento hudební žánr vyhrazen významnější prostor.¹¹⁷

Dvořákův nástup do vedení redakce zábavy, doprovázený dramatickými srpnovými událostmi se vyznačoval ještě jednou zvláštní a ne příliš standardní okolností: uspořádání HRZP se obešlo bez personálních obměn, jež byly na jiných pracovištích přímo nutností. *"Ani jeden z dramaturgů nebyl propuštěn, zůstali i ti, kdo byli vyloučeni nebo vyškrtnutí z KSC,"* uvádí Dvořák ve svých memoárech.¹¹⁸ Jak bylo již výše uvedeno, vedení televize potřebovalo ve vyhoceném posrpnovém období udržet relativně bezproblémový chod redakce, aby nebyl kritičtěji narušen programový plán, než tomu bylo doposud. Vladimír Dvořák coby nestraník nebyl rozhodně přívržencem kádrových opatření a vždy se snažil vyvarovat se přímé konfrontace s režimem. Šlo mu především o produkci kvalitních zábavních pořadů. K tomu potřeboval udržet stávající kolektiv sehraných profesionálů svého oboru, byť i HRZP měla na svém kontě několik „prohřešků“, díky kterým mohlo dojít k razantním personálním opatřením (např. odvysílání pátého dílu seriálu *Píseň pro Rudolfa III.* s názvem *Rudolf III. v říši Leonida I.*, který byl bezprostřední reakcí na srpnovou okupaci, či výše popisované natáčení Silvestra 1968 v hale ČKD.) Redakční kolektiv tehdy stmelovalo vědomí soudržnosti se svým novým vedoucím a snaha zachovat co nejvíce rozpracovaných projektů a pořadů i přes politické zadání nového vedení. *“Přestože to z politického hlediska byla velmi krušná léta, já osobně na konec šedesátých a počátek sedmdesátých let vzpomínám docela rád. Nehledě na politická úskalí, v redakci zábavy byla bezvadná parta lidí, kterým se podařilo dělat zajímavé pořady. Nemohl jsem emigrovat také z toho důvodu, že jsem cítil povinnost provést tyhle lidi přes nástrahy prvních let po sovětské invazi...,”* vzpomíná Vladimír Dvořák.¹¹⁹

Hlavní redakce zábavních pořadů, která fungovala na principu projektového řízení, byla v roce 1968 organizována dle profesních skupin s následujícím personálním obsazením:

¹¹⁷ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Hodnocení pořadů vysílaných ve 2. čtvrtletí 1969, s. 3.

¹¹⁸ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 178.

¹¹⁹ HOUDEK, Jiří, „Nemám rád silvestry“, říká Vladimír Dvořák (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Televize*, 4. března 1966, č. 10, s. 33

Dramaturgie - Dagmar Novotná (specialistka na soutěže, jako např. *Osm vteřin a dost*, *Souboj s pamětí*, *Deset stupňů ke zlaté*, *Řekli – neřekli* atd.), Zbyněk Vavřín, František Janura (expert na povídky a cirkusová vystoupení), Gustav Oplustil (kabaretní a silvestrovské pořady, cyklus se svůdníkem Alfonsem Karáskem, hudební pásmo *Babiččina krabička*, *Bejvávalo* atd.), Miloš Matiašek (hudební a estrádní pořady, byl zároveň tajemníkem redakce), Jan Pixa (působil zároveň jako konferenciér), Libuše Pospíšilová (televizní sázení MATES, hraná tvorba, např. *Bakaláři*), Jindřich Švehla (zaměření na mikrokomedie, jako např. *Bohouš*, *Uspořená libra*, cyklus malých komedií *Bližní na tapetě*, později v 70. letech seriál *Chalupáři* atd.)

Hudební dramaturgie – Jiří Malásek, František Živný (*Sejdeme se na Vlachovce*), Zdeněk Procházka, Miroslav Halbhuber, Miloslav Ducháč

Režiséři - Ivo Paukert, Jaromír Vašta, Jakub Nosek, Stanislav Strnad

Kameramani - Jiří Lebeda, Jindřich Novotný

Produkce - Jiří Salmon

S HRZP spolupracovala externě řada scenáristů, režisérů, dramaturgů a moderátorů: již zmiňovaný slovenský režisér Ján Roháč, režisér Ladislav Rychman nebo konferenciér Eduard Hrubeš, který moderoval např. seznamovací soutěž *Pokus pro dva*, avšak musel v normalizaci ČST odejít.

Ke Dvořákovu překvapení hudební dramaturgii HRZP opustil v polovině roku 1969 její významný člen Jiří Malásek, aby se začal podílet na tehdy vznikajícím druhém programu ČST. Společně s ním ze zábavné redakce odešel ke dramaturgické skupině druhého programu Gustav Oplustil. Redakce druhého programu byla však v roce 1973 rozpuštěna přesto, že její vysílání bylo úspěšné. „Šéfredaktoři literárně-dramatického vysílání, zábavy a hudebního vysílání se dohodli, že samostatná redakce je zbytečný luxus a že jejich redakce výrobu zvládnou samy pro oba programy. Samozřejmě šlo také o peníze, které budou na redakce převedeny. Někteří členové redakce druhého programu byli propuštěni, jiní vráceni do svých mateřských redakcí. [...] Já chtěl do hudebního jako literární dramaturg, ale Vladimír Dvořák protestoval a žádal vedení, že se musím do redakce zábavy vrátit. Nikoliv proto, že by mě tak nutně potřeboval, ale obával se konkurence. Ta se stejně brzy dostavila. Odbouralo se sice středisko zábavy, jež vzniklo

v rámci druhého programu, ale vytvořilo se nové v Hlavní redakci hudebního vysílání. Tam se dělaly nejen operety a muzikály, ale též hudební a revuální pořady,“ vzpomíná na svůj návrat do HRZP dramaturg Oplustil.¹²⁰ I tato událost je dost možná důvodem toho, že se Oplustil ve svých memoárech vyjadřuje o svém nadřízeném Dvořákovi, pod jehož vedením pracoval s přestávkou více než čtyři roky, v porovnání s jinými kolegy poněkud střízlivě a chtělo by se říci, i mírně zaujatě.

V druhé polovině roku 1969 vypracovalo nové vedení ČST v čele s Dr. Zelenkou rozborovou zprávu, která na dvanácti stránkách analyzovala politicko-ideové působení televizních programů od listopadu 1968, stejně tak hodnotila programová, organizační a kádrová opatření. Ve zprávě je v úvodu uspokojivě konstatováno, že „ve srovnání s celkovým stavem a efektivním působením programu České televize v období před listopadovým plénem ÚV KSČ roku 1968 konsolidace televize výrazně pokročila.“¹²¹ Dokument dále zdůrazňuje, že v ČST stále přezívají „chybné názory a omyly některých televizních pracovníků“, které vedení televize nemůže více přehlížet z důvodů „chybné interpretace skutečné stranické politiky a pro uplatnění nesprávných, pravicově oportunistických tendencí“.¹²² Největší kritiky se ve zprávě dostává publicistické oblasti, jmenovitě osobě bývalého šéfredaktora Televizních novin Kamilovi Winterovi a jeho žurnalistickým aktivitám po lednovém plénu ÚV KSČ, jemuž následovalo zvolení Alexandra Dubčeka prvním tajemníkem strany. I přes probíhající vyjasňování si postojů a s tím spojenou „diferenciací pracovníků“, jak jsou v analýze uhlazeněji nazvány personální čistky, autoři zdůrazňují jistou programovou a uměleckou krizi. Proto je dle nich nezbytné získávat profesionálně zdatné pracovníky, kteří by pomohli zajistit ČST mezinárodně uznávanou a profesionální úroveň.¹²³ Rozbor naráží i na cenzurní zákroky v případě programů, které „nesloužily politice strany“ a nedostatečnému vedení: „Jako brzdící prvek v konsolidačním úsilí se ještě stále projevuje závažný nedostatek v systému soustavného řízení stranické organizace, takže ani dosud ještě ne všichni komunisté přistupují k plnění

¹²⁰ OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009, s. 193

¹²¹ APF ČT, fond Ve 1, ev.č. 12, Korespondence sekretariátu ústředního ředitele, r.1968 -9, strojopis, Rozborová zpráva o politickém působení Československé televize od listopadu 1968 a programových, organizačních a kádrových opatřeních, s. 1.

¹²² Tamtéž, s. 2.

¹²³ Tamtéž, s. 4.

*politických úkolů v programové tvorbě se žádoucí aktivitou.*¹²⁴ Při čtení těchto tvrdých režimních slov je tedy až zázrakem, že nestraník Dvořák ustál tuto obtížnou zatěžkávací v nové pozici, přestože HRZP neprodukovala vyloženě politicko-ideové pořady v tak velké míře. Tlak na větší ideologickou orientaci a politické zakázky se však zvyšoval, což dokazuje i jediná zmínka v dokumentu o činnosti zábavní redakce: „*Pořady v oblasti zábavných programů (které ovšem mají kratší tvůrčí i výrobní cyklus) se poměrně rychle dostávají na žádoucí úroveň*“.¹²⁵

Produkce HRZP byla kvalitní a úspěšná díky sehranému kolektivu profesionálů a především díky svému organizačně schopnému manažerovi Dvořákovi. Toto šťastnější období trvalo až do počátku 70. let, během kterých byly některé pořady definitivně zakázány a kdy s postupující konsolidací nastalo krizové tvůrčí období.

3.3 Programová krize (1969 – 1973)

S nástupem normalizace se televize stala mocným společenským prostředkem, který prosazoval a pomáhal vytvářet politiku strany. Druhým požadavkem strany (hned po kompletní výměně osazenstva redakcí) byla proměna programové nabídky, kterou jasně artikulovala analýza posrpnového televizního vývoje, byť si byl ředitel Zelenka vědom toho, že výsledkem nemůže být nic jiného než programová krize. Požadavek to byl nesnadný, protože nejoblíbenější pořady byly zastaveny, některé populární tváře měly zákaz vystupovat na obrazovkách. V letech 1969 a 1970 se humor a televizní zábava staly formou eskapismu. Vedení televize si zároveň uvědomovalo, že bez kvalitní zábavy nemůže televize fungovat jako nástroj propagandy. „*Všichni jsme věřili, že v neutěšených dobách, které nadešly, má televizní zábava nebývalý význam a že její potřeba poroste,*“ komentuje tuto novou televizní etapu Dvořák.¹²⁶ Všechny pořady ale zdaleka nedosahovaly takové kvality, na které byl divák zvyklý.

Pracovníci stranického aparátu, prosazující novou politickou linii, stanovili úkoly pro všechny oblasti televizní produkce, zábavu nevyjímaje: „*Hlavním úkolem redakcí je*

¹²⁴ Tamtéž, s. 5.

¹²⁵ Tamtéž, s. 9.

¹²⁶ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 167

pokračovat v uplatňování nové koncepce lidové zábavy na televizní obrazovce. Soustavně zvyšovat ideovou a uměleckou úroveň zábavných pořadů a usilovat o to, aby odrážely socialistický způsob života, přispívaly k vytváření správného vkusu diváků, rozvíjely jejich životní optimismus a bojovaly proti maloměššáctví. V dramaturgii zábavné tvorby uplatňovat náročnější ideově politická, estetická a etická hlediska. Věnovat soustavnou pozornost přípravě velkých zábavných pořadů určených pro sobotní večery. V hudební dramaturgii rozšiřovat žánrovou pestrost, vyhledávat nové zpěváky, mladé hudebníky, orchestry a skupiny a vytvářet tak pořady pro mladé diváky."¹²⁷

Od roku 1969 výrazně stoupl počet „rituálních“ pořadů, tj. pořadů k příležitosti nějakého výročí, které se s každoroční periodicitou produkovaly na základě ideově-tematických plánů až do konce 80. let. Pro výročí, jako byly např. MDŽ či Den horníků, připravovala redakce zábavy většinou živě vysílané estrády. Tato praxe se pochopitelně nedala aplikovat na takové oslavy, jako bylo např. výročí „vítězství pracujícího lidu“ nebo výročí úmrtí Klementa Gottwalda – pro tato připomenutí těchto událostí se připravoval dokument či televizní inscenace. Ideově-tematické plány schvalovalo příslušné oddělení ÚV KSČ a každá televizní redakce je musela povinně dodržovat a plnit. Tomuto závazku se nevyhnula ani HRZP, nicméně i tak se podařilo do plánu vysílání na první čtvrtletí 1970 zařadit několik programových novinek, které většinou navazovaly na úspěšné pořady z předchozího období: hudební cykly *Supraphon – klub* (obdoba pořadu *Alba Supraphonu*) a *Těžké životní situace zpěváků lehkých písní*. Soutěž *Osm vteřin a dost* byla v průběhu prvního čtvrtletí nahrazena encyklopedickou soutěží *Souboj s pamětí*.¹²⁸ Princip této soutěže později v 80. letech využil pořad *Videostop*; soutěžící ve studiu vyzývali přítomné herce, aby jim poradili se správnou odpovědí. Soutěž *Souboj s pamětí* skončila na jaře 1972 a nahradil ji nový soutěžní seriál *Stalo se, nestalo*. Novým pořadem estrádního typu, který vznikl v roce 1971, ale popularitu si získal až v roce 1976, bylo *Televarieté*, jemuž je věnovaná samostatná kapitola této práce.

¹²⁷ RŮŽIČKA, Daniel: Kultura zaživa pohřbená – televizní tvorba. *Totalita.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: < http://www.totalita.cz/norm/norm_kult_tt.php > [vyšlo: nedatováno; cit. 2. 8. 2014].

¹²⁸ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Zápis z 3.porady Celostátní odborné komise pro vysílání zábavných pořadů, konané v Praze dne 5. prosince 1969, s. 2.

Populární hudba byla od roku 1969 na pranýři, zejména kvůli vzhledu zpěváků a anglicky zpívaným textům, které musely zmizet z repertoárů prezentovaných na televizních obrazovkách. Mnoho nového se tedy v tomto období nevyprodukovalo. Výjimku tvoří dva pořady: písničkový seriál *Plakala panna, plakala*, jejímž scenáristou byl Jiří Suchý a jehož námět vznikl ještě před normalizací. Stejně tomu bylo i u scénáře k pořadu *Grandsupertingtangl*, který napsal a režíroval Ivan Soeldner. Tento čtrnáctidílný cyklus, jenž byl jakousi historií československé pop music, vtipně moderovali Jiří Suchý a Jiří Šlitr.

Náhradním řešením za populární hudbu se stala bezproblémová dechová hudba, která vyhovovala tzv. lidovému vkusu. Od roku 1970 se začal vysílat pořad *Sejdeme se na Vlachovce*, který moderoval populární Josef Zíma. Pro natáčení pořadu tvůrci vybrali restauraci Na Vlachovce v pražských Kobylisích. Z *Vlachovky* se taky stal nejdéle vysílaný a nejúspěšnější dechovkový pořad v historii naší televize. Její úspěch nepřekonal ani od dubna 1973 uváděný pořad *To neznáte Moravanku*.

Ačkoliv vedení ČST upřednostňovalo především publicistiku a hranou tvorbu, zábava tvořila velmi důležitou součást programové nabídky, o čemž vypovídají i statistiky. Podle výsledků průzkumu sledovanosti zhlédlo v roce 1970 večerní televizní programy v celoročním průměru 55 % diváků. Nejvyšší sledovanost mělo v tomto roce zábavné vysílání (75 %), literárně dramatické (71 %) a filmové (66 %). Někteří diváci vyjadřovali ve svých ohlasech nelibost nad nárůstem počtu politických pořadů a úbytkem zábavných pořadů.¹²⁹

Počátek 70. let byl zároveň obdobím, kdy jednou z politických objednávek u HRZP byla výroba zábavních pořadů, jejichž obsahem měla být satira. Režim chtěl takto diskreditovat a zesměšňovat buď určité skupiny či přímo konkrétní osobnosti. Ve vysílacích plánech se však žádné satirické pořady, poplatné režimu, nevyskytují. Gustav Oplustil na tuto situaci v redakci vzpomíná: „*Paradoxní bylo, že právě satiru vedení od redakce žádalo. Ovšem nikoliv zdola nahoru (jak chápal pravidla tohoto žánru Karel Čapek), ale shora dolů. Útočit na chudáky se nám nechtělo. Odmítl to později i Vladimír Dvořák jako šéfredaktor, když mu ten úkol uložilo vedení. Tehdy řekl: „Raději ponesu*

¹²⁹Srov. FILIPOVÁ, Silvie, *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 -1976*. Brno, 2007, s.198

*důsledky za to, že satiru nedělám, než za to, že ji dělám!*¹³⁰ Sám Vladimír Dvořák téma požadované satiry opatrně a vyhybavě komentoval v roce 1988 v rozhovoru pro *Zemědělské noviny*: „*Satira v socialistickém státě je složitá věc. Co byla satira v třídní společnosti? Zbraň slabých proti silným. Jak ale koncipovat satiru, když není utlačovatelů a ona sama není bojem proti vrchnosti, proti systému, ale má se naopak stát bojem za jeho zdokonalení. [...] A popravdě řečeno, satirik musí prožít a důkladně znát problém, který zpracovává, a já si v tomto složitém světě, na dnešním stupni vývoje průmyslu, zemědělství, ekonomiky, vědeckotechnické revoluce, netroufám tvrdit, že bych uvedené problematiky obsáhl natolik, abych mohl opravdu přesně zacílit. A satira vždy naprosto přesná musí být.*“¹³¹ Paradoxem proto je, že když Dvořák v polovině 70. let moderoval populární hudební pořad pro rodinná družstva *Zpívá celá rodina*, byl v médiích kritizován za údajně satirický způsob moderování ve "zesměšňování pracujícího občana".

Vedení hlavní redakce zábavy Dvořáka vytěžovalo natolik, že se na televizních obrazovkách objevoval jako konferenciér a moderátor jen příležitostně. Ponechal si proto pouze moderování silvestrovských pořadů a několika málo propagačních či výročních estrád společně s Jiřinou Bohdalovou. Většinu času mu zabrala šéfredaktorská agenda zahrnující redakční schůze, strategické plánování a sestavování programových schémat, zasedání v Celostátní odborné komise pro vysílání zábavných pořadů, personální záležitosti a pochopitelně zákulisní diplomacie. Zároveň připravoval plán mezinárodních koprodukcí s redakcemi zábavných pořadů členských zemí Intervize. Kromě obsahu Dvořák pečlivě dbal i na technickou kvalitu pořadů produkovaných HRZP, které se velmi často potýkaly s nedostatkem technických pracovníků a výrobních kapacit. Např. při natáčení soutěžních seriálů docházelo ke střídání zvukařů a stříhačů, což nijak neprospěvalo formální kvalitě seriálu jako celku. Dvořák proto žádal technické oddělení, aby byl spoluprací na jednotlivých seriálech pověřován stále tentýž zvukař a stříhač. Jednou z jeho dalších a častých povinností bylo odpovídání na divácké dopisy, pozitivní i kritické ohlasy. Zejména koncem 60. let do redakce čtenější stížnosti diváků starší generace na vystupování zpěváků v hudebních pořadech, resp. na jejich vzhled. Situace po roce 1969 došla dokonce tak absurdně daleko, že zpěváci si museli před vystoupením

¹³⁰ OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009, s. 140

¹³¹ TESAR, Milan, Odmítám označení satirik (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Zemědělské noviny*, 6. února 1988

nechávat stříhat vlasy nebo je alespoň schovávat pod límec, aby mohli v televizi vůbec vystoupit bez postihů.¹³²

Stejně jako každý zaměstnanec ČST, i Vladimír Dvořák procházel každoročně kádrovým hodnocením. Jeho hodnotitelem byla obávaná to normalizátorka a pravá ruka ředitele Zelenky, Milena Balašová.¹³³ Ta v hodnotící kádrové zprávě z 10. července 1972 hned v počátku poznamenává, že „činnost šéfredaktora zahájil s. Dvořák za velmi složitých podmínek v redakci i na kulturní frontě vůbec.“¹³⁴ I z toho důvodu hodnotí Dvořákovo řízení redakce vcelku pozitivně. Zpráva v zásadě neshledává žádné vážnější nedostatky na programové náplni redakce a realizaci vysílacích plánů. Není žádným překvapením, že největším problémem pro soudružku Balašovou je fakt, že HRZP je v zásadě bez vnitřního stranického dohledu: „Konsolidační proces v HRZP vzhledem ke složité situaci mezi kulturními pracovníky probíhal pomaleji, než v jiných redakcích a lze říci, že dosud není ukončen. Složitost práce s. Dvořáka zvyšuje i to, že v redakci působí pouze 4 členové strany na vysoký počet pracovníků, z nichž řada byla po stranických pohovorech postavena mimo řady strany. K tomu pak přistupuje i ta skutečnost, že sám s. Dvořák je jediným bezpartijním šéfredaktorem.“¹³⁵ Kromě tohoto politického škraloupu Balašová velmi těžko hledala na osobnosti Vladimíra Dvořáka cokoliv negativního už kvůli tomu, že Dvořák byl za svou tvůrčí činnost několikrát odměněn cenou ústředního ředitelství ČST a redakce zábavy dosáhla pod jeho vedením řady úspěchů. Konstatuje tedy pouze jen, že je Dvořák je vzdělaný, energický, iniciativní a pracovitý zaměstnanec s vlastními názory a neoddiskutovatelnými profesními zkušenostmi, který „na celostátních aktivech novinářů a kult. pracovníků v údobí 1970-71 vystupoval mnohdy lépe než někteří členové strany.“¹³⁶ Balašová závěrem zdůrazňuje, že HRZP vyprodukovala i několik málo pořadů, které byly poplatné „starému pojetí zábavy“ a které neměly patřičnou ideologickou působivost. Z toho tedy vyvozuje jediný závěr: „K tomu bude nezbytné prohloubit kádrovou práci v redakci, jejíž složení zatím neodpovídá požadavkům ÚV KSČ, vytyčeným v usnesení o

¹³² LUKEŠ, Pavel. *S Vladimírem Dvořákem o chutích a lidech*. 1. vydání, Praha: Knižní klub, 1999, s. 25

¹³³ Milena Balašová byla na pozici náměstkyně ústředního ředitele Zelenky jmenována v roce 1972. Společně s ní nastoupil Vladimír Diviš na pozici náměstka pro zpravodajství. Ti zahájili v ČST druhou velkou vlnou čistek.

¹³⁴ Soukromý archiv Hany Dvořákové, Hodnocení V. Dvořáka ze dne 10.7. 1972, s. 1.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Tamtéž.

kádrové práci. [...] *Potřebuje* (Dvořák, pozn. aut.) však nutně vedle sebe štáb stranických dramaturgů, o ně se opírat a s nimi prosazovat koncepci zábavného vysílání.“¹³⁷ Jak se za tři roky později ukáže, toto se Dvořákovi stane osudným pro jeho další působení v ČST. Redakce zábavy byla pod stále větším stranickým tlakem.

Již počátkem roku 1973 bylo zřejmé, že vedení tzv. šlape Dvořákovi na paty ve smyslu větší politické angažovanosti jeho redakce a jí produkovaných pořadů, jak bylo již naznačeno v jeho kádrovém hodnocení z roku 1972. Proto i v Ideově-tematickém plánu zábavných programů na rok 1973 začíná Dvořák představené své programové koncepce na nadcházející rok v duchu stranické rétoriky: „*Hlavní redakce zábavných pořadů nechce samozřejmě vytvářet jakýkoliv ostrov bezideového programu, odtrženého od současných společenských jevů: chce naopak akcentovat socialistický princip kulturní politiky a politiky strany vůbec, chce dále napomáhat rozvíjení rezoluce XIV. sjezdu KSČ, a to především v těchto bodech: odstraňovat z programu všechny maloměšťácké, s normami socialistické společnosti neslučitelné prvky buržoasního nacionalismu, extrémní módní a západnímu stylu poplatné prvky (zejména v oblasti pop-music), nastolit i v zábavě vždy a všude třídní hledisko, samozřejmou úctu k pracujícímu člověku a k vládnoucí dělnické třídě.*“¹³⁸ Jak je vidět i z poměrně apolitického výrobního plánu, tato slova příslibu o vytváření politicky angažovaných programů psal v sebezapření – až úsměvně působí anglický výraz „pop-music“ pro populární hudbu jako jednu z oblastí, jíž bude redakce bránit před negativním vlivem západního stylu. V koncepci však hovoří o nelehké situaci na poli autorů i autorsko-reprodukčních osobností, jakou byl např. Miroslav Horníček. Rok 1973 počítal s pokračování následujících pořadů: čtyři díly hudebně zábavního pořadu *Dobry večer s Waldemarem*, čtyři uvedení pořadu *Televarieté*, který tak vstupoval do třetího roku své existence, stříhový pořad archivních písniček *Bazar pana Baltazara*, jenž uváděl Jaroslav Štercl, pořad světově proslulých evergreenů *Vzpomínky mi zůstanou*, pořady s dechovou hudbou *Sejdeme se na Vlachovce* a *Slovo má kapelník*, a komediální seriál podle románu Gustava Flauberta *Byli jednou dva písaři* s Miroslavem Horníčkem a Jiřím Sovákem v hlavních rolích.¹³⁹ Dále následuje výčet pořadů hudebního typu,

¹³⁷ Tamtéž, s. 2.

¹³⁸ APF ČT, fond Red 119, ev.č. 1166, dokumenty k roku 1973, strojopis, Ideově-tematický plán zábavných pořadů na rok 1973

¹³⁹ Tamtéž, s.3-4

vzniklých na politickou objednávku a vztahující se k nejrůznějším výročím, jako např. MDŽ, Dnům stavbařů, horníků a železničářů, 20. výročí ČST nebo pořad *Šly panenky silnicí*, spojený s 50. výročím založení České myslivecké jednoty. Plán počítal se spoluprací a živými přenosy ze spřátelených zemí socialistického bloku, nastínil i spolupráci se studii Ostrava, Brno a Bratislava – se slovenským studiem zejména na poli soutěží „jako výraz integračního procesu“.¹⁴⁰ Dvořák dále upozorňuje na problematiku pořadu MATES, zkráceně MAlé TElevizní Sázení. Jednalo se o variabilně zábavný program, kde bylo losování doprovázeno uměleckými vystoupeními a reklamními vložkami o celkové délce 50 minut. Pořad byl připravovaný od roku 1967 ve spolupráci se společností SAZKA a provázely jej několikaleté produkční a dramaturgické problémy. MATES si několik let hledal svou podobu. Již v roce 1969 Dvořák tento pořad nazval „Danajským darem“ a pozastavoval se nad náročností přípravy a nutností najít pro tuto losovací formu adekvátní programový typ.¹⁴¹ Dvořák proto v této koncepci poprvé navrhuje, aby byl MATES zkrácen na délku 7-10 minut, aby byl vysílán jednou za čtrnáct dní a byl zařazen hned za Televizní noviny.¹⁴² Na tuto změnu se posléze přistoupilo a losování MATESa se v této podobě objevovalo na televizní obrazovkách až do konce osmdesátých let.

3.4 Neutěšená zpráva o stavu populární hudby

Nejenom zábavní pořady, ale především zábavná či přesněji populární hudba jako taková byla pod velmi přísným dohledem ÚV KSČ. Příznivá situace v oblasti zábavných hudebních pořadů, jejichž rozvoj nastal zejména v průběhu šedesátých let, jak se o tom detailněji zmiňuje kapitola 2.2 této práce, skončila v únoru 1975. Tehdejší ministr kultury Milan Klusák předložil setkání vlády ČSR, konaném dne 28. února 1975, Zprávu o situaci v oblasti zábavné hudby. Zpráva, vyznívající jako korelující dozvuk nechvalně proslulého vystoupení Přemysla Kočího v září 1969¹⁴³, byla zpracována na podkladě usnesení 125.

¹⁴⁰ Tamtéž, s.5-8

¹⁴¹ APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Hodnocení pořadů vysílaných ve 2. čtvrtletí 1969, s. 2.

¹⁴² APF ČT, fond Red 119, ev.č. 1166, dokumenty k roku 1973, strojopis, Ideově-tematický plán zábavných pořadů na rok 1973, s.10

¹⁴³ Přemysl Kočí, náměstek ústředního ředitele Zelenky, vystoupil na tiskové konferenci ČST v září 1969 s příspěvkem o populární hudbě a její redukci na televizních obrazovkách, kterým v podstatě odstartoval

schůze sekretariátu ÚV KSČ ze dne 14. srpna 1974 s názvem „Zpráva o situaci a návrhu opatření v oblasti zábavné hudby v ČSSR“.¹⁴⁴ Podrobný dokument, jenž byl předán Dvořákovi na vědomí, aby dle něj učinil patřičné programové změny, se hned v úvodu zmiňuje o tom, že „nejproblematičtější, již vzhledem ke svému velkému vlivu zejména na mladou generaci, je tzv. populární hudba (nadále zábavná hudba)“.¹⁴⁵ Zpráva shrnuje českou hudební tradici, jako pozitivní vzory vyzvedává tvorbu Jaroslava Ježka, E.F. Buriana, dále poúnorovou budovatelskou produkci J. Seidela nebo R. Drejsla, jež „odpovídala revoluční atmosféře doby a sehrála v 50.letech významnou mobilizující úlohu v životě mládeže.“¹⁴⁶ Negativně hodnotí hudební produkci šedesátých let, zejména z oblasti anglosaské provenience. Situaci v sedmdesátých letech velmi kritizuje, protože „oblast zábavné hudby postupně ovládly socialismu cizí vlivy. V krizových letech značná část zábavné hudby působila dokonce jako aktivní nástroj kontrarevoluce (Karel Kryl, Jaromír Vomáčka, Marta Kubišová).“¹⁴⁷ Část úvodu hovořící o dramaturgii sdělovacích prostředků si zaslouží celou citaci, jelikož je příkladem normalizační rétoriky par excellence, ze které ovšem jde mráz po zádech:

„Z dramaturgie sdělovacích prostředků i gramofonové produkce vymizela pokroková tvorba socialistických států, zejména Sovětského svazu, produkovala se v masovém rozsahu ideově závadná tvorba, kterou rozšiřoval živelně narůstající počet nejrůznějších poloprofesionálních interpretů, nebyly dodržovány základní právní předpisy o veřejném vystupování, existovala řada nelegálních agentur a živelně se rozšířilo pořádání festivalů s pochybnou nebo i protisocialistickou ideovou náplní. Do písňových textů pronikaly životní pocity vlastní kapitalistické společnosti, jako nihilismus, anarchismus, filosofie hippies, životní skepse apod. Tento druh hudby byl nemístně glorifikován a dostával stále větší prostor na úkor opravdu uměleckých hudebních děl.“¹⁴⁸

tuzemskou štvavou kampaň proti beatové hudbě a tzv. vlasatcům. O jeho vystoupení informovala rozhlasová stanice Svobodná Evropa, informaci z tohoto zdroje pak převzaly další zahraniční agentury k velké nelibosti vedení ČST. In: KRUML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s.100.

¹⁴⁴ APF ČT, fond Ve2 124, ev.č. 854, dokumenty k roku 1975, strojopis, č.j. 4191/75 – Ib/1, Zpráva o situaci v oblasti zábavné hudby

¹⁴⁵ Tamtéž, s.1

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Tamtéž, s.1-2

V konsolidačním roce 1972 musela i HRZP postupovat dle opatření vlád ČSR a SSR, které měly vést ke „sjednocení kulturně-politických přístupů a ke společné přípravě rekvalifikace umělců“. Mezi pozitivně hodnocenou novou tvorbou hudebně-zábavní oblasti byl jmenován např. Festival politické písně v Sokolově, Zlatý palcát, Děčínská kotva či Bratislavská lyra, jejíž tradice byla zahájena již v roce 1966. Dvořák organizoval první dva ročníky tohoto festivalu. Dalším velkým problémem byla dle tvůrců zpráva úroveň písňových textů, které jsou „*samoúčelné, bezduché, banální a někdy i nesrozumitelné, často se používá vulgární hovorový jazyk*“.¹⁴⁹ To zpráva kladla za vinu politické nevypěstlosti autorů. Text obsahuje ještě další dlouhý výčet absurdních kritik, pochopitelně se obrací i na televizi a rozhlas jako na jednoho ze „spolupachatelů“ této neutěšené situace, konkrétně pak na HRZP:

*„V televizi je stále ještě nedostatek kvalitních výkladových a kriticky zaměřených pořadů, jejichž cílem by bylo přibližovat umělecky i ideově opravdu hodnotnou tvorbu. Přes značné omezení nekvalitních nebo málo kvalitních zábavných programů, televizní dramaturgie nepřistoupila ještě v potřebné míře k pořadům, jež by výrazně postoupily za nejrůznější odrůdy tzv. show, hitparád, nahodile sestavených estrád apod.“*¹⁵⁰

Drtivě kritická zpráva, kterou by snad bylo lepší označit jako pamflet, sice konstatuje, že zejména závěr roku 1974 signalizoval novou dramaturgickou orientaci a angažovanost pro cíle socialistické společnosti, ovšem ve snaze o dosažení zlepšení zábavné hudby zdůrazňoval důležitost nejenom tvůrců samotných, ale i dozorčích orgánů a především pak řídicích pracovníků zainteresovaných institucí.¹⁵¹ Pro Dvořáka, jako nestraníka ve vedoucí funkci, to rozhodně nebyla příznivá situace, jak se hned v následujícím roce ukázalo.

¹⁴⁹ Tamtéž, s.3

¹⁵⁰ Tamtéž, s.5.

¹⁵¹ Mezi další zodpovědné instituce zpráva řadí kromě Ministerstva kultury např. Český hudební fond, Pragokonzert, ČsRo, ČST, Svaz českých skladatelů a koncertních umělců, SSM, ROH atd.

3.5 Podepiš, nebo odejdi!

*"V letech 1974 a 1975 už v Hlavní redakci zábavných pořadů zdaleka nepanovala ona atmosféra vzájemné důvěry a dobrých kolegiálních vztahů. Nezkoumal jsem příčiny, bylo jich patrně mnoho: některé vyvěraly z čistě osobních důvodů, at' už poctivých či naopak, jiné pramenily hlouběji, v obecné demoralizaci. Stále markantnější rozpor mezi proklamacemi a skutky totalitní moci, rostoucí beznaděj profesionálů zjišťujících, že kterýkoliv stranický funkcionář má nárok rozumět jejich profesi lépe než oni, ale i poměrný klid a bezpečí, znormované pro všechny, kdo si nehodlali pálit prsty - to všecko dohromady vedlo lidi k nasazování masek."*¹⁵²

V květnu 1975 oslavil Dvořák své padesáté narozeniny, na kterých byla přítomna řada populárních hereckých i hudebních osobností, se kterými Dvořák za svou kariéru doposud spolupracoval. V témže měsíci byl pozván k tehdejší náměstkyni ústředního ředitele, Mileně Balašové. Bylo mu sděleno, že pro jeho další setrvání ve vedení redakce je žádoucí, aby Dvořák vstoupil do KSČ, což bylo v jeho věku poměrně nezvyklé. Balašová uvedla, že není problém zařadit v tomto případě výjimku. To Dvořák odmítl, jako již několikrát předtím.¹⁵³ V průběhu několika dalších měsíců vedení televize hledalo nástupce na Dvořákovu pozici v Praze i mimo Prahu. Místo šéfredaktora bylo dokonce nabídnuto např. Janu Schmidovi, uměleckého ředitele divadla Ypsilon. Ten však nabídku jednoznačně odmítl.

Na počátku ledna 1976 byl Dvořák vyzván náměstkem Divišem, aby předložil návrh na uspořádání tematické konference o problematice televizní zábavy. Ve zdůvodnění návrhu se uvádí, že ČST, jakožto nejúčinnější sdělovací prostředek, má nezastupitelnou úlohu v rozvinuté socialistické společnosti. Televizní zábava nemá televizního diváka jen bavit, ale také vychovávat. Dokument hovoří o tom, že zábava „*proto musí být sdělná,*

¹⁵²DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 197-198.

¹⁵³ Není náhodou, že podobné „blahopřání“ k padesátým narozeninám dostal od ředitele Zelenky i režisér František Filip. Zelenka k přání všeho dobrého přidal poznámku, že si režisér Filip „jistě uvědomuje, že mu televize dává příležitost pracovat navzdory jeho postojům a že by si měl vážit toho, že může dělat, i když není orientován patřičným směrem.“ To byla Zelenkova personální strategie, jak držet kvalitní zaměstnance tzv. v šachu. In: CYSAROVÁ, Jarmila. *16x život s televizí: hovory za obrazovkou*. Praha: FITES, 1998, s.29.

lidová, avšak v každém případě vkusná. [...] Zábava však nabývá na důležitosti jak s narůstajícími požadavky diváků, tak i s nároky na socialistické společnosti na tuto uměleckou oblast, ve které je proto třeba bojovat proti průměrnosti, kompromisům ideovým a uměleckým, i proti snahám zanášení nevkusů a maloměšťačtví."¹⁵⁴ Vladimír Diviš v dokumentu kritizuje to, že v soudobých zábavných pořadech chybí sepětí se současnou problematikou, nejsou objasněny ideové a tvůrčí principy tvorby v této oblasti, zvláštní důraz je kladen na problematiku předpokladů vzniku a rozvoje politické satiry v televizní zábavě.¹⁵⁵ Kromě technických a organizačních detailů ohledně délky a místa konání konference spis upozorňuje na to, že je nutné omladit okruh autorů zábavných pořadů. Na programové radě ze dne 21. ledna 1976, na které byl přednesen návrh na uspořádání konference, padlo usnesení, že pracovní skupina ve složení Diviš, Balašová, Dvořák, Tesár přednese do konce února referát o rozsahu třiceti stran ohledně organizace konference.¹⁵⁶ Bylo téměř jisté, že se nad Dvořákovou pozicí začalo smrákat.

Po téměř celoroční neúspěšné snaze najít pro pozici profesionála z oboru rezignovalo vedení na další pokusy a na pozici dosadilo bývalého vysokého důstojníka Jaroslava Homutu. Ředitel Zelenka Dvořákovi lakonicky oznámil "*bylo rozhodnuto neobsazovat funkci šéfredaktora zábavy napříště odborníkem, [...] na tomto postu je spíše třeba úředníka - organizátora.*"¹⁵⁷ S ohledem na to, že Dvořák byl chytrý a vzdělaný tvůrce, Dr. Zelenka si byl vědom toho, že přijít o takového tvůrčího pracovníka by byla velká chyba a ztráta pro televizní zábavu. Proto ho zároveň upozornil, že byl z funkce uvolněn, nikoliv sesazen, a přidal nabídku, že může v ČST dále pracovat jako dramaturg, bude-li mít i nadále zájem. Nutno si uvědomit, že Dvořák neměl žádné větší problémy s kádrovou politikou, největším problémem v polovině 70. let bylo jeho nestraničtví. Vladimír Dvořák tuto personální změnu přijal, přičemž si byl velmi dobře vědom toho, že tak nadále ztrácí jakoukoliv možnost ovlivňovat významnější měrou koncepci televizní

¹⁵⁴ APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Návrh na uspořádání tematické konference o problematice televizní zábavy, s.1.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 2.

¹⁵⁶ APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Zápis s programové rady dne 21. ledna 1976 v Jihlavě – rest. Sklípek, s.4.

¹⁵⁷DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 200

zábavy. Na pozici šéfredaktora skončil 30. listopadu 1976.¹⁵⁸ Od 1. prosince 1976 byl přeřazen do funkce řadového dramaturga. Posledním projektem, který Dvořák ještě jako šéfredaktor podepisoval do výroby, byl seriál *Nemocnice na kraji města*.

Na tomto místě je dovolím shrnout velmi krátkou historii Dvořákova členství v KSČ. Ve svých pamětech se Dvořák vyjádřil o svém vztahu k politické příslušnosti následovně: *"Nikdy jsem se nezabýval politikou, ne že bych byl politicky úplně naivní, to asi ne, můj vztah k politice lze však označit jako krajně podezřivý. Pravděpodobně k tomu přispěly střípky vzpomínek na předprotektorátní léta. [...] Když se pak v padesátých letech proměnila v mých očích komunistická strana z beránka z vlka, umínil jsem si, že se budu vždycky politice vyhýbat, především proto, abych se ušetřil další zklamání."*¹⁵⁹

Vstup do KSČ po Dvořákovi požadovali už v roce 1947 během jeho působení v ČsRo. Tehdejší ředitel Mirko Očadlík, manžel Anny Hostomské, který nad Dvořákem držel ochrannou ruku a dokonce mu zajistil odklad vojenské služby, vstup do strany postuloval jako jednu z podmínek udržení Dvořákova zaměstnaneckého poměru v ČsRo. Dvořák do armády nakonec nastoupil v roce 1948 na základě svého rozhodnutí. Vojenskou službu absolvoval v útvaru v pražském Motole. I zde pomohla Očadlíkova intervence, údajně u samotného ministra národní obrany, generála Svobody, takže Dvořák mohl pracovat během vojny v armádním rozhlasu.¹⁶⁰ Mladý Vladimír Dvořák, kterému bylo tehdy pouhých 22 let, se tolik obával o ztrátu zaměstnání a rozhlasové profese, že do KSČ vstoupil, dle svých slov *"ne příliš přesvědčen, že dělám dobře, přesto ale s naivní vírou, že strana je strana"*, v prosinci 1947. Po třech letech stranu ale opouští, resp. členství mu bylo zrušeno pro neplnění základních stranických povinností. Po zbytek svého života už do žádné další strany nevstoupil. Jeho profesní vystupování nutně vyžadovalo stranickou rétoriku v dokumentech určených pro vedení, ovšem v běžné pracovní korespondenci byl tam, kde to okolnosti dovolily, zdrženlivý soudružských pozdravů: v dopisech málokdy

¹⁵⁸ Dvořákův spolupracovník Gustav Oplustil popisuje jeho odchod následujícími slovy: *„Je zajímavé, že uprostřed této bezvadně fungující činnosti se najednou vedení televize znelíbil Vladimír Dvořák ve funkci šéfredaktora. Nejprve vadilo, že nebyl ve straně. A když odmítl nabízený vstup do KSČ, bylo to jasné. On prohlásil, že ve straně byl hned po válce – a vyhodili ho. A jeho zásada je, že odkud je jednou vyhozen, tam se nevrací.“* In: OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009, s. 207.

¹⁵⁹ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 162-163.

¹⁶⁰ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 48.

používal oslovení „Vážený soudruhu“, ale většinou oslovoval své kolegy a pracovní partnery titulem „Vážený a milý příteli“. Stejně tak je v oficiální korespondenci směrem k vedení možné vysledovat, že mnohdy se snažil vyhnout titulování „soudruh“ u svých redakčních kolegů, ale používal radši namísto titulu jejich profesi, jako např. kameraman Jiří Lebeda, interpret a zasloužilý umělec Miroslav Horníček atd. Během osobních rozhovorů s manželkou Vladimíra Dvořáka, paní Hanou Dvořákovou, jsme několikrát na téma bezpartijního působení jejího manžela narazily. Paní Dvořáková vzpomínala, že manžel se už několikrát během svého celého působení sám podíval tomu, že setrval v čele redakce, bylo mu svěřeno několik důležitých funkcí a nebylo po něm požadováno angažování se ve straně. Dle slov paní Dvořákové měl pro tyto momenty své humorné odůvodnění: „*Já jsem se vytratil z evidence.*“¹⁶¹ S komunisty se vždy snažil vycházet, patřit mezi ně ale nechtěl.

O to víc je zajímavé, jak se Dvořák, na rozdíl od mnoha jiných osobností z kulturního a mediálního prostoru, vyjadřuje v médiích či ve svých memoárech pozitivně o divadelní a filmové herečce Jiřině Švorcové, byť se jednalo o tak vášnivě zapálenou komunistku: "*S tou jsem se poznal už na konci okupace, to ještě chodila na učitelák. Obdivoval jsem ji, a nejen proto, že krásně zpívala, ale taky že to byla pěkná holka. Všechny, kdo jsme ji tenkrát znali, šokovala, když těsně před maturitou odešla z učitelského ústavu a šla dělat zkoušku na dramatickou konzervatoř. Ladislav Pešek, který byl členem zkušební komise, mi o mnoho let později řekl, že pokud jde o dívky, nepoznal do té doby větší herecký talent. Herec a pedagog jeho formátu se nemohl mýlit. Škoda, že Jiřina Švorcová svoje velké nadání proschůzovala, že žila víc politikou než divadlem. Vážím si jí ovšem za to, že nikdy nezměnila svůj nevyvratelně komunistický názor.*"¹⁶² Se Švorcovou, kterou lze jen stěží považovat za tak vynikající herečku, jak se o ní vyjadřuje citace, se Vladimír Dvořák potkal i v normalizačním seriálu *Žena za pultem* z roku 1977, kde si zahrál i v drobné vedlejší roli. Jednalo se o 4. díl *Příběh řeznice Lady a skladníka Oskara*, v němž Dvořák ztvárnil postavu přísného kontrolora ČOI. S ohledem na to, že Dvořák byl hercem velmi příležitostným, který se navíc snažil vyvarovat účinkování ve vyloženě propagandistických pořadech, je otázkou, proč vystoupil zrovna v tomto Dietlově seriálu

¹⁶¹ Rozhovor s Hanou Dvořákovou, červenec 2014.

¹⁶²DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 27-28.

z téměř utopistického prostředí socialistické prodejny.¹⁶³ Dvořákovo angažmá v *Ženě za pultem* se každopádně uskutečnilo v době, kdy se celkově začal ve vyšší míře objevovat na televizních obrazovkách, jako tomu bylo před jeho nástupem do čela vedení HRZP. Coby řadový dramaturg měl více času na přípravu a moderování nových pořadů.

3.6 Legendární Televarieté

Nových či staronových úspěšných programů z poloviny 70. let, na nichž se Dvořák podílel – jako scenárista, dramaturg či konferenciér – bylo hned několik. Jednou za zábavných soutěží, které měly jednoznačně vliv na českou televizní zábavu, byl pořad *Zpívá celá rodina*. Zpěvácká soutěž pro rodinná družstva s podmínkou, že musí být obsazena třemi generacemi jedné rodiny, vznikla podle původní japonské seriálové předlohy. Do Československa dostala díky Dvořákově kolegovi z redakce, Františkovi Vyhnalovi, který ji viděl během své služební cesty v Tokiu.¹⁶⁴ Dvořák seriál uváděl jen v jeho počátcích. Soutěž měla ohromný úspěch, po odvysílání úvodního dílu zavalily redakci zábavy stovky přihlášek. Seriál měl premiéru 18. července 1975 a dočkal se celkem 21 dílů.

Ve snaze o nové formy a žánry vzniklo v roce 1971 revuální *Televarieté*. Jednalo se o zcela nový typ pořadu, který představoval syntézu hudebních, tanečních a komediálních čísel po vzoru pařížského vaudeville Olympia - Dvořák ho osobně navštívil v roce 1964 společně s hudebním dramaturgem Jiřím Maláskem. Pořad měl premiéru 30. ledna 1971 a byl uváděn čtyřikrát ročně. Měl poměrně komplikovaný vývoj, než se jeho forma ustálila do podoby, jak si ji většina diváků pamatuje z 80. a 90. let: hudebně varietní ladění doplňovaly krátké bloky zpěváků, artistů a zahraničních hostů. Dramaturgem první sezóny pořadu (tj. 1971 – 1976) byl Miroslav Ducháč, který k hudební spolupráci přizval v ČST osvědčeného a pohotového Karla Vlacha, režie se ujal Ivo Paukert a hlavním kameramanem se stal Jiří Lebeda. Pořad se natáčel v divadle v Mělníce a každý díl měl původně uvádět jiný konferenciér. V prvních letech pořad moderovaly Saskia Burešová a Marta Heinová. Protože se mělo jednat o show s mezinárodním obsazením, tvůrci zvolili kosmopolitní název *TV Varieté*. Název však u normalizačního vedení neprošel: „*TV je prý anglická*

¹⁶³ Zmínku o V. Dvořákovi nalezneme ve vzpomínkové knize *Jiřina Švorcová osobně*. In: GRACLÍK, Miroslav, NEKVAPIL Václav, *Jiřina Švorcová osobně*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2010, s. 376-377.

¹⁶⁴ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 190 - 191.

zkratka, takže jsme titul přemysleli na *Televarieté*, samozřejmě skoro s jistotou, že mladý přežvýkavec v tom slovně přítomný bude terčem vtipálků. Kupodivu se tak nestalo, složeniny telegraf, telefon a už i televize dávno nevzbuzovaly představu jakýchkoli souvislostí s teletem."¹⁶⁵ Sledovanost během první sezóny však byla průměrná až podprůměrná.

Dvořákovým nástupcem v pozici šéfredaktora redakce zábavy se stal v roce 1976 Jaroslav Homuta, který provedl revizi produkovaných a vysílaných pořadů. Jedním z vážných kandidátů na úplné zrušení byl pořad *Televarieté*, a to z důvodu vyčerpání nabídky domácí umělecké scény. Ve stejném období začala ČST přebírat obdobný pořad východoněmecké televize s názvem *Ein Kessel Buntes*, jehož náplní, produkci a mezinárodnímu hvězdnému obsazení nemohlo *Televarieté* konkurovat. Dvořák v roli dramaturga HRZP se rozhodl pokusit zachránit pořad, který před pěti lety pomohl uvést na televizní obrazovky. Jeho nová koncepce počítala s hranými výstupy hlavních protagonistů pořadu; Dvořák oživil úspěšnou a populární moderátorskou dvojici, kterou tvořil společně s Jiřinou Bohdalovou. Jejich komediální tandem se přestal na obrazovkách objevovat od roku 1970, tedy v rok uvedení trezorového snímku *Ucho* režiséra Karla Kachyni. Jiřina Bohdalová si díky tomuto filmu, ve kterém ztvárnila hlavní roli po boku svého tehdejšího manžela Radoslava Brzobohatého, „vysloužila“ zákaz natáčení v Barrandovských studiích a vystupování na televizních obrazovkách. V roce 1975 námitky vůči její osobě už přece jen trochu oslabily, což Dvořák viděl jako příležitost dodat pohotový slovní humor do revuálního pořadu, jenž doposud stál pouze na hudebních, tanečních a akrobatických číslech. Hrané scénky D+B představovaly de facto špičkování mezi dvěma pohlavími a převzaly stereotypní herecké modely, které Dvořák vytvořil už během svého působení v ČsRo v 50. letech. "Já jsem většinou reprezentoval mužskou neomalenost a zabeďněnost (s občasnými záblesky inteligence), zatímco ona - jen s občasnými záblesky nechápavosti a naivity - zosobňovala ženskou rafinovanost, nebojácnost, eleganci a taky odvěký ženský názor na poslední slovo," popisuje Dvořák princip partnerského fungování s Jiřinou Bohdalovou.¹⁶⁶

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 193.

¹⁶⁶ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 117.

Druhá sezóna *Televarieté* (tj. 1977 – 1989) odstartovala uvedením šestadvacátého pokračování dne 18. května 1977. Natáčení „nového“ *Televarieté* v režii Pavla Háši se přesunulo do prostor Hudebního divadla v Karlíně. Na dramaturgii se během druhé sezóny vystřídali Miroslav Ducháč, František Polák a nový člen redakce zábavy Luděk Nekuda. Hudební doprovod zajišťoval Orchestr ČST pod vedením Václava Zahradníka nebo Orchestr Václava Hybše. Všechna hudební a taneční čísla oddělovalo průvodní slovo či hraná scénka, v níž vystoupili D+B. Zvolený koncept zaznamenal ihned úspěch – nejen kvůli domácím i zahraničním umělcům, ale především díky dvojici D+B. Jejich vystupování na scéně působilo pohotově, vtipně a improvizovaně. Pravda byla ovšem taková, že dialogy byly autorským dílem Vladimíra Dvořáka, jež dvojice pečlivě slovo od slova zkoušela a cizelovala. Dělo se tak v bytě manželů Dvořákových na pražském Újezdě, protože Vladimír Dvořák neměl už v tu dobu zkušenosti v televizi. *„Jiřina k nám chodila zkoušet často, stejně tak Karel Vlach k nám mnohdy zavítal. Na živé představení Televarieté do Karlína jsem už pak nechodila – Vladimír s Jiřinou zkoušeli ty scénky desetkrát, dvacetkrát, nacvičovali si i skákání do řeči, aby to vypadalo, že dialog vzniká spontánně přímo na jevišti. Ty scénky mi po tolikátém odposlechnutí už nepřipadaly vtipné a nesmála jsem se. To mi měla Jiřina za zlé,“* dodává paní Dvořáková.¹⁶⁷ Dvojice D+B musela každý scénář předkládat ke schválení, zda neobsahuje nějaké narážky na vládnoucí režim a korupci, komunální satiru na nefungující veřejné služby či vícesmyslné věty. V mnoha případech byl Vladimír Dvořák nucen dialogy scének upravovat po zásahu cenzorů. *„Snažili se tam vždy něco vsunout a někdy to prošlo. Lidi to hned poznali a pochopili, smáli se a dlouho pak tleskali,“* vzpomíná na proceduru schvalování Hana Dvořáková.¹⁶⁸ Nejvíce odvážných protirežimních narážek však obsahuje 63. díl, který byl odvysílán před listopadem 1989.

Televarieté zůstalo jediným televizním pořadem, v němž Dvořák i po rozpadu federální ČST a vzniku ČT nejen pravidelně vystupoval, ale především se věnoval jeho přípravě a realizaci ve spolupráci s režisérem Pavlem Hášou. Přestože se jeho zdraví zhoršovalo, na jeho moderátorských výkonech nebylo takřka nic poznat. Třetí sezóna *Televarieté* pokrývá období let 1990 – 1998, přičemž mezi roky 1993 až 1995 měl pořad dvouletou přestávku. 71. Pokračování, které mělo premiéru 16. prosince 1995, se stalo se

¹⁶⁷ Rozhovor s Hanou Dvořákovou, červenec 2014.

¹⁶⁸ Tamtéž.

sledovaností 54% a koeficientem spokojenosti 7,6 nejsledovanějším pořadem z produkce ČT v roce 1995.¹⁶⁹ Dvořák dle svého kréda "*člověk našeho oboru má zůstat věrný své vlastní generaci*"¹⁷⁰ se - zcela rozumně - nepokoušel o jiné formáty pro jiné cílové skupiny, případně se snažil o opatrnou integraci tak, aby si zachoval přízeň věkově odlišných generací. V letech 1977 až 1998 bylo natočeno celkem čtyřiasedmdesát dílů jednoho z nejúspěšnějších a nejoblíbenějších revuálních pořadů v dějinách naší televize. Poslední díl *Televarieté* byl odvysílán 18. dubna 1998.

3.7 Zasloužilý umělec

Jako kmenový zaměstnanec celkem strávil Vladimír Dvořák v ČST celkem třináct let. Osm let v pozici šéfredaktora mu dle jeho slov více vzalo než dalo, zbavilo ho prakticky tvůrčí aktivity, ale nikdy toho nelitoval.¹⁷¹ Jako dramaturg redakce zábavních pořadů strávil Vladimír Dvořák v televizi celkem patnáct let – od 1. prosince 1976 do 27. prosince 1990. Jeho místo bylo zrušeno z organizačních důvodů a Vladimír Dvořák obdržel odstupné v pětinásobné výši jeho měsíčního platu. Poté působil už jen jako externí poradce a scenárista na pořadu *Televarieté*.

V období mezi roky 1988 a 1989 se Dvořák vrátil do ČsRo, kde jednu sobotu v měsíci účinkoval v pořadu *Co děláš, dělej rád*, který sám připravoval. Jednalo se o osobní vyprávění o jeho životě, rodině, práci, kolezích, kuchařské vášni, houbaření, cestování, atd. Několikrát s ním vystoupila i jeho celoživotní kamarádka Jiřina Bohdalová, která mu kladla dotazy. Pořad měl velký úspěch a každý měsíc na adresu ČsRo přicházely desítky dopisů od posluchačů, na které Dvořák v dalším vysílání reagoval.

Nebylo by správné opomenout Dvořákovo působení coby filmového a televizního herce, přestože vystupoval jen velmi zřídka a většinou v epizodních rolích. První z nich má návaznost na jeho herecké působení v Divadle estrády a satiry - zahrál si ve vedlejší roli po boku Jana Wericha v hudební komedii *Hudba z Marsu* z roku 1955. Jeho herecká filmografie obsahuje epizodní role ve filmu Martina Friče *Zaostřit, prosím!* (1957) a v krátkometrážních satirických komediích režiséra Petra Schulhoffa *Postavy mimo hru*

¹⁶⁹ KRUML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013, s.254.

¹⁷⁰ DVOŘÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 219.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 218.

(1960) a *Potíže s kulturou* (1962). Role představitelů krajských či státních institucí tzv. seděly jeho hereckému typu konzervativního a zdánlivě suchopárného úředníka; v komediálně-pohádkovém podobenství Vojtěcha Jánského *Až přijde kocour* (1963) vytvořil postavu zástupce kraje, dále se ujal role tajemníka ve filmu *Hudba kolonád* (1975) režiséra Vladimíra Síse a v již zmíněném televizním seriálu *Žena za pultem* (1977) ztvárnil přísného a nesmlouvavého inspektora ČOI.

Za svou bohatou uměleckou činnost získal Vladimír Dvořák řadu významných ocenění: Za textařskou činnost obdržel v roce 1965 výroční cenu Českého hudebního fondu a Cenu Trilobit, kterou mu udělil Svazu československých filmových a televizních umělců FITES. K dalším oceněním patří kulturněpolitická cena Zlatý krokodýl z roku 1971, kterou udělovalo vedení města Brno a vedení Československé televize za nejlepší herecký, hlasatelský a komentátorský výkon. V roce 1975 získal státní vyznamenání Za vynikající práci. Na základě usnesení Vlády České socialistické republiky ze dne 14. dubna 1982 č. 109, mu byl udělen čestný titul "zasloužilý umělec" u příležitosti 1. května 1982.¹⁷² Dvořákovi se podařilo v roce 1984 zvítězit v divácké anketě o populární osobnost televizní obrazovky, kterou před rokem 1989 organizoval týdeník Československá televize – získal tak cenu nazvanou Televizní rolnička. Ani jeho dlouholetá rozhlasová tvorba v oblasti zábavy rovněž nezůstala bez ocenění – v roce 1990 obdržel výroční cenu ČRo, nazvanou Zlatý mikrofon. Dne 24. února 1996 se stal laureátem ceny „Dvorany slávy“ v televizní anketě „Tý Tý“ o nejoblíbenější televizní osobnost, která navazovala na předlistopadovou Televizní rolničku a od roku 1991 ji pořádá Týdeník Televize.

Na počátku 90. let se věnoval literární činnosti a vydal své, zde častokrát citované memoáry *Všechny náhody mého života*. Na televizních obrazovkách se kromě pořadu *Televarieté* již nevyskytoval nejenom z důvodu zdravotních potíží, ale zejména proto, že se jeho autorské a životní pojetí humoru neshodovalo s polistopadovou zábavní produkcí. *"Vladimír Dvořák se trápil tím, jakým směrem se v nové době, to znamená po listopadu*

¹⁷² Titul „zasloužilý umělec“ vláda udělovala zpravidla jednou ročně, a to ku příležitosti výročí 1. května. V témže roce byl tento titul udělen Miroslavu Doležalovi a Luděkovi Munzarovi, členům činohry ND, Zdeňkovi Řehořovi, herci Divadla na Vinohradech, herci Otovi Sklenčkoví z Realistického divadla Zdeňka Nejedlého v Praze a Stelle Zázvorkové, která v té době měla stále angažmá v Městských divadlech pražských. In: APF ČT, fond Ve2, ev.č. 132, dokumenty k roku 1982, strojopis, Usn. Vlády č.109/82-zasl. um. VI. Dvořák

1989, vydal humor, jak zhrubnul a přibýlo v něm vulgarit či lascivností. K něčemu takovému se on sám nikdy nesnížil. Takový humor on odmítal a nechápal, proč k takovému poklesu vkusu došlo. Trápilo ho masivní rozšíření takového novodobého bavičství v médiích a televizích,“ říká František Polák dlouhodobý dramaturg pořadu *Televarieté* a Dvořákův dlouholetý přítel.¹⁷³ K Dvořákovým zdravotním problémům, jež byly zapříčiněné náruživým kuřáctvím, se v roce 1994 připojila další vážná nehoda – když šel na oslavu narozenin na pražské Štvanici, při nepozorném přecházení přes vozovku přehlédl jiné auto. Příčinou toho utrpěl vážný úraz nohy, ze kterého se zotavoval několik let. Po několika operacích se opět pustil do příprav dalších dílů *Televarieté*.

Vladimír Dvořák zemřel 28. prosince 1999 ve věku 74 let. Jeho nekrology vyšly prakticky ve všech tištěných médiích v ČR. S jeho odchodem skončila jedna velká etapa v historii tuzemské televizní zábavy, která se vyznačovala hravým a vždy elegantním humorem.

¹⁷³ DVORÁK, Vladimír. *Všechny náhody mého života*. Praha: Československý spisovatel, 2010, s. 224.

Závěr

Tato práce chtěla přiblížit oblast české televizní zábavy v šedesátých a sedmdesátých letech skrze osobnost Vladimíra Dvořáka. Cílem bylo rovněž popsat normalizační mechanismy, které vstoupily do Československé televize, a s nimi spojené proměny v dramaturgii televizní zábavy. Přestože se jednalo z tvůrčího hlediska o velmi krizové období pro celý tehdejší mediální a kulturní prostor, mojí snahou bylo ukázat, že i v této době vznikaly pod Dvořákovým vedením hodnotné a kvalitní programy, které se šikovným manažerským vedením, jindy spíše šťastnou náhodou unikly cenzurnímu dohledu a dostaly se skrze normalizační činitele ke svému publiku. V případě Vladimíra Dvořáka jsme mohli být svědky toho, že i jedna jediná osobnost je s to dát nahlédnout i do tak rozlehlé oblasti, jakou představují zábavní pořady v televizi.

Práce se soustředila na období Dvořákova funkčního období ve vedení zábavní redakce mezi roky 1968 a 1976, tj. na takový časový úsek v jeho kariéře, ve kterém měl možnost významnou měrou ovlivňovat vývoj zábavních programů. Takto jsem mohla dobře demonstrovat nejenom jeho úsilí, ale i jeho kreativní přístup a hledání nových cest u projektů, které evidentně dávaly smysl a vymykaly se hlavnímu, ideologií nasměřovanému proudu. K tomu všemu přispívaly značnou měrou jeho všestranný talent, píle a pečlivost, přirozeně pozitivistický naturel a osobní motivace.

Záměrem zde nebylo příliš zmíněno o rodinném zázemí Vladimíra Dvořáka, v němž nacházel pevnou oporu a energii pro svou práci, proto si dovoluji jen velmi stručně uvést pár základních informací. Vladimír Dvořák byl dvakrát ženat, přičemž drtivou většinu života strávil po boku své manželky Hany (nar. 1929), kterou si vzal v březnu 1962. Seznámil se s ní během svého externího působení v ČST – paní Hana, povoláním grafička a výtvarnice, pracovala díky svému prvnímu manželovi Josefu Pehrovi v televizní loutkářské skupině. Pomáhala vytvořit a vodit takové dětské loutky, jako byl např. z počátků 50. let známý medvídek Emánek, s nímž vystupovala Štěpánka Haničincová. S Vladimírem Dvořákem vychovali celkem tři děti – dceru Janu z prvního manželství paní Dvořákové, syna Vladimíra a dceru Hanu, kteří se narodili po sňatku manželů Dvořákových. Nejstarší dcera Jana Krausová vystudovala AVU a je v současné době herečkou a výtvarnicí. Syna Vladimíra postihla, v této práci několikrát zmíněná,

bezpartijnost svého otce – nedostal se kvůli špatnému kádrovému posudku na FAMU. Vystudoval tedy zdravotní školu. Na FAMU byl úspěšně přijat až na třetí pokus. Z rozhovorů s rodinnými příslušníky je zřejmé, že Vladimír Dvořák svou rodinu miloval, pečoval o ni a snažil se rozdělit svůj nabitý čas rovným dílem mezi práci a své bližní. Nepovažuji za nutné uvádět více ze soukromí Vladimíra Dvořáka – něco lze vyčíst z jeho memoárů, další je možné poslechnout si audio záznamech pořadu *Co děláš, dělej rád*. Spíše jsem chtěla jeho osobnost uvést i do mimopracovního kontextu.

Vladimír Dvořák dokonale pochopil možnosti televizní zábavy, vždy se snažil o propojení nového a populárního. Dnes se již nevyrobí zábavné pořady s úrovní podobnou těm, které vytvářel nebo pomáhal vytvářet. Smutné je, že některé současné žánry televizní zábavy postrádají koncepci a pevnější strukturu či je lze označit za vyloženě úpadkové. Chybí jim nonšalance, slovní ekvilibristika a zdatní moderátoři. Rovněž musím konstatovat, že je mi líto, že jméno Vladimíra Dvořáka dnes již prakticky nic neříká generaci mladých lidí narozených po roce 1989. Je to svým způsobem pochopitelné; v okamžiku, kdy zmizel z televizních obrazovek, není mnoho dalších způsobů, jak by se o něm polistopadová generace dozvěděla jinak, než z archivních pořadů uváděných v ČT.

Ráda bych se ještě zmínila o archivních materiálech, s nimiž jsem pracovala. Při svém bádání ve spisovém archivu ČT jsem prošla více než sto kartonů, jež dle popisů fondů spadaly časově i obsahově do mého tématu. Práce to byla nesmírně zajímavá a svým způsobem dobrodružná, neboť jsem při této příležitosti objevila další cenné a zajímavé dokumenty, díky kterým by se podobným způsobem dala zmapovat práce i dalších redakcí. Za samotnou práci by jistě stála podrobnější analýza vývoje a produkčního zázemí úspěšného hudebního seriálu *Píseň pro Rudolfa III.*, téma big-beatové hudby na televizních obrazovkách, detailnější analýza soutěžních pořadů, k nimž lze rovněž nalézt v archivu řadu dokumentů včetně statistik sledovanosti. Za velmi zajímavou a ne příliš probádanou oblast, na kterou jsem velmi často při svém bádání v APF narážela, považuji téma mezinárodních vztahů ČST v předsrpnovém a posrpnovém období.

Můj osobní zážitek na živé vystoupení Vladimíra Dvořáka je z roku 1994. Se skupinou mých přátel, se kterými jsem účinkovala v divadelním ochotnickém spolku, jsme se vypravili do Hudebního divadla v Karlíně na *Televarieté*. Obdivovali jsme dvojici D+B

a po jejich vzoru jsme se vzájemně oslovovali "kolego" a "kolegyně". Dvořák vyšel před natáčením na forbínu, vysvětloval nám, jak bude večer probíhat, že bude natáčen a posléze vysílán v televizi, řekl nám, že se můžeme smát a tleskat, kdy chceme. Na závěr odvyprávěl anekdotu a všichni propukli ve smích – Vladimír Dvořák si nás takzvaně "připravil". Posléze zašel za oponu, ta se okamžitě roztáhla, začal hrát orchestr a jelo se.

Jsem proto ráda, že jsem mohla panu Dvořákovi vzdát touto cestou svůj osobní hold.

Seznam periodické literatury:

CYSAŘOVÁ, Jarmila, Padesát let televize: dlouhá cesta k nezávislosti. *Listy* 33, 2003, č.3, s. 13-17.

CYSAŘOVÁ, Jarmila, Pelikán v televizi. *Listy* 33, 2009, č.3, s. 36-46.

Svět rozhlasu 22/2009

HAVLÍČEK, Dušan, Pro všechny zábavu (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Kulturní tvorba* 4, 1966, č. 24, s. 7.

HOUDEK, Jiří, „Nemám rád silvestry“, říká Vladimír Dvořák (rozhovor s Vladimírem Dvořákem). *Televize*, 4. března 1966, č. 10, s. 32-33.

PROCHÁZKA, Jiří, Patnáct trpce krásných. *Československá televize* 4, 1968, č. 18, s. 5.

Seznam neperiodické literatury:

APF ČT, fond Ve1 83, ev.č. 687, dokumenty k roku 1958, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – duben 1958

APF ČT, fond Ve1 83, ev.č. 687, dokumenty k roku 1958, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – duben 1958, strojopis, K zábavným pořadům Čs.televize

APF ČT, fond Ve1 86, ev.č. 697, dokumenty k roku 1959, Zápisy a materiály ze schůzí kolegia – leden 1959, strojopis, Hodnocení pořadů ČST ve vánočním týdnu

APF ČT, fond Red 93, ev.č. 811, dokumenty k roku 1961, strojopis, Zápis z celostátní sekční porady konané dne 16.ledna 1961

APF ČT, fond Inf 122, ev.č. 608, dokumenty k roku 1963, Odpovědi na dopisy diváků

APF ČT, fond Ve1 106, ev.č. 805, dokumenty k roku 1966, Návrh koncepce silvestrovského pořadu 1966 – informativní materiál pro kolegium

APF ČT, fond Ve1 75, ev.č. 616, dokumenty k roku 1966, strojopis, Návrh na nové programové typy zábavných pořadů pro rok 1966

APF ČT, fond Red 93, ev.č. 807, dokumenty k roku 1967, strojopis, Hvězdy se představují – silvestrovský program 1967

APF ČT, fond Red 93, ev.č. 807, dokumenty k roku 1967, Zábavné pořady

APF ČT, fond Red 147, ev.č. 1298, dokumenty k roku 1968, strojopis, Mahulena, synopse televizního seriálu

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Materiál pro redakční poradů

APF ČT, fond Ve 1, ev.č. 12, Korespondence sekretariátu ústředního ředitele, r.1968 -9, strojopis, Rozborová zpráva o politickém působení Československé televize od listopadu 1968 a programových, organizačních a kádrových opatřeních.

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 2153, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Žádost adresovaná s. Viktorovi Růžičkovi

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1968, strojopis, Žádost adresovaná s. Viktorovi Růžičkovi ze dne 25.března 1969 – seriál *Píseň pro Rudolfa III.*

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Hodnocení pořadů vysílaných ve 2. čtvrtletí 1969

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Zápis z porady vedení VZP, konané dne 21. května 1969.

APF ČT, fond Red 290, ev.č. 168, Korespondence HRZP z roku 1969, strojopis, Zpráva o stavu přípravných prací na silvestrovský program 1969, č.j. 519/69

APF ČT, fond Red 119, ev.č. 1166, dokumenty k roku 1973, strojopis, Ideově-tematický plán zábavných pořadů na rok 1973

APF ČT, fond Ve2 124, ev.č. 854, dokumenty k roku 1975, strojopis, č.j. 4191/75 – Ib/1, Zpráva o situaci v oblasti zábavné hudby

APF ČT, fond Vladimír Dvořák, Osobní spisy – odchody 1980-1990, sg. 2774

APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Návrh na uspořádání tematické konference o problematice televizní zábavy

APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Zápis s programové rady dne 21. ledna 1976 v Jihlavě – rest. Sklípek

APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Zhodnocení vánočních a novoročních pořadů 1975

APF ČT, fond Ve2 7, ev.č. 99, dokumenty k roku 1976, strojopis, Ohlas na vánoční a silvestrovské pořady roku 1975

BÁRTA, Milan, Cenzura československého filmu a televize v letech 1953-1968. In: TÁBORSKÝ, Jan (ed.), *Securitas Imperii 10. Sborník k problematice vztahů čs. komunistického režimu k „vnitřnímu nepříteli“*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2003.

- BĚHAL, Rostislav, *Rozhlas po nástupu totality 1949 – 1958*. In: JEŠUTOVÁ, Eva (ed.), *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí Českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003.
- BÍLEK, Petr. A., ČINÁTLOVÁ, Blanka (ed.), *Tesilová kavalérie: popkulturní obrazy normalizace*. Příbram: Pistorius & Olšanská; Ústav české literatury a literární vědy, 2010
- BITTMAN, Ladislav & kol., *Manipulátoři*. Praha: FSV UK a Boston University, 1992.
- BOHDALOVÁ, Jiřina, HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Měla jsem štěstí na lidi*. Praha: Mountfield a.s., 2006
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. *16x život s televizí: hovory za obrazovkou*. 1. vydání, Praha: FITES, 1998.
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Česká televizní publicistika: svědectví šedesátých let*. Praha: Česká televize, 1993.
- DANEŠ, Ladislav, *Můj život s múzami, televizí a tak vůbec*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství Malá Skála (Martin Štoll), 2005
- DVOŘÁK, Vladimír, *Všechny náhody mého života*. 2. vydání, Praha: Československý spisovatel, 2010
- FILIPOVÁ, Silvie, *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 -1976*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra mediálních studií a žurnalistiky.
- HEDBÁVNÝ, Zdeněk. *Divadlo Větrník*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1988.
- HERZÁN, Michal, FORMÁČKOVÁ, Marie, *Něžný drsňák*. Praha: Euromedia Group, k.s. - Ikar, 2009.
- HOPPE, Jiří. *Pražské jaro v médiích: Výběr z dobové publicistiky*. 1. vyd. Praha - Brno : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a Doplněk, 2004.
- GRACLÍK, Miroslav, NEKVAPIL Václav, *Jiřina Švorcová osobně*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2010
- JEŠUTOVÁ, Eva & kolektiv autorů, *99 významných uměleckých osobností rozhlasu: čeští tvůrci slovesných pořadů*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 2008.
- KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel, ORSÁG, Petr, *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010.
- KÖPPLOVÁ, Barbara, KRYŠPÍNOVÁ, Jitka, BEDNAŘÍK, Petr, ČÁBELOVÁ, Lenka, MORAVEC, Václav, *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum 2003.

- KRUMML, Milan, *Televize? Televize!*, Praha: Česká televize, 2013.
- LUKEŠ, Pavel, *S Vladimírem Dvořákem o chutích a lidech*. Praha: Euromedia Group, k.s. - Ikar 1999.
- OPLUSTIL, Gustav, *Za humorem cestou necestou*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009.
- ORLEBAR, Jeremy, *Knihy o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2012.
- POKORNÝ, Milan, *Karel Kyncl - Život jako román*. Praha: Radioservis, 2005.
- ROHÁR, Robert, *Kdo by je neznal: Nezapomenutelné dvojice z jeviště, plátna a obrazovky*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2006.
- ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953. Zahájení televizního vysílání*. 1. vydání, Praha: Havran s.r.o., 2011.
- WITLICOVÁ, Lucie (ed.), *Pozor, vysíláme! Dvacet osobností českého rozhlasu a televize*. 1. vydání, Praha: Dny české státnosti o.p.s. a Ústav pro studium totalitních režimů, 2013.

Audiovizuální záznamy:

- FALTÝNEK, Vilém, Ludmila Píchová, první herecká partnerka Vladimíra Dvořáka. *Archiv Českého rozhlasu*, stopáž 06:36 minut. Dostupný na WWW:
<<http://www.radio.cz/cz/rubrika/zarchivu/ludmila-pichova-prvni-herecka-partnerka-vladimira-dvoraka>> [vyšlo nedat.; cit. 26. 6. 2014].
- Povolání: Vladimír Dvořák*. Dokument z cyklu *Příběhy slavných*. Režie: NOVÁKOVÁ, Šárka, NOVÁK, Ján, 2006. Stopáž: 51 minut – Rok výroby: 2006 – ST AD 4:3. Dostupný na WWW:
<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123383458-pribehy-slavnych/406235100211015-povolani-vladimir-dvorak/>>
- Vladimír Dvořák*. Dokument z cyklu *Kam zmizel ten starý song*. Režie: MUDRA, Jan, 2004. Stopáž: 37 minut – Rok výroby: 2004 – ST AD 4:3. Dostupný na WWW:
<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1127325486-kam-zmizel-ten-stary-song/20454215619-vladimir-dvorak/>>

Internetové prameny:

KLIMEŠ, Ivan: Písňe pro zasněného řezníka: Televize a pop-kultura 60. let. *Dějiny a současnost*. Dostupný na WWW: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2005/3/pisne-pro-zasneneho-reznika-a-lid-teto-krajiny/> [vyšlo: nedatováno; cit. 12. 8. 2014].

POTŮČEK, Jan: Jak v srpnu 1968 vysílala Československá televize proti okupaci. *Digizone.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.digizone.cz/clanky/jak-v-srpnu-1968-vysilala-televize-proti-okupaci/>> [nedat.; cit. 18. 7. 2014].

RÖSSLER, Ivan: Píseň pro Kristýnku. *Pozitivní noviny* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2009100034>> [vyšlo 09. 10. 2009.; cit. 3. 7. 2014].

RŮŽIČKA, Daniel: Srpnové protiokupační vysílání. *Ceskatelevize.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/1968-1969/1968/srpnove-protiokupacni-vysilani>> [vyšlo 21. 8. 2008.; cit. 18. 7. 2014].

RŮŽIČKA, Daniel: Kultura zaživa pohřbená – televizní tvorba. *Totalita.cz* – článek pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <http://www.totalita.cz/norm/norm_kult_tt.php> [vyšlo: nedatováno; cit. 2. 8. 2014].

VOJTEK, Marián: Rádio Česko: Jiří Pelikán má ulici v Římě. *Rozhlas* – audio záznam pouze v online verzi. Dostupný na WWW: <<http://www.radio.cz/cz/rubrika/radio-cesko/jiri-pelikan-ma-ulici-v-rime>> [vyšlo 14. 5. 2011.; cit. 8. 8. 2014].

Historie České televize. Dostupný na WWW:

<<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/>>

Rozhlasová historie – Vladimír Dvořák. Dostupný na WWW:

<<http://www.rozhlas.cz/rozhlasovahistorie/lide/zprava/dvorak-vladimir--694086>>

Původní rozhovory a korespondence vedené autorkou práce:

Rozhovor s Hanou Dvořákovou, Praha, červenec 2014.

Korespondence s Jiřinou Bohdalovou, červenec 2014

Korespondence s Janem Schmidem, červenec 2014.

Seznam zkratk:

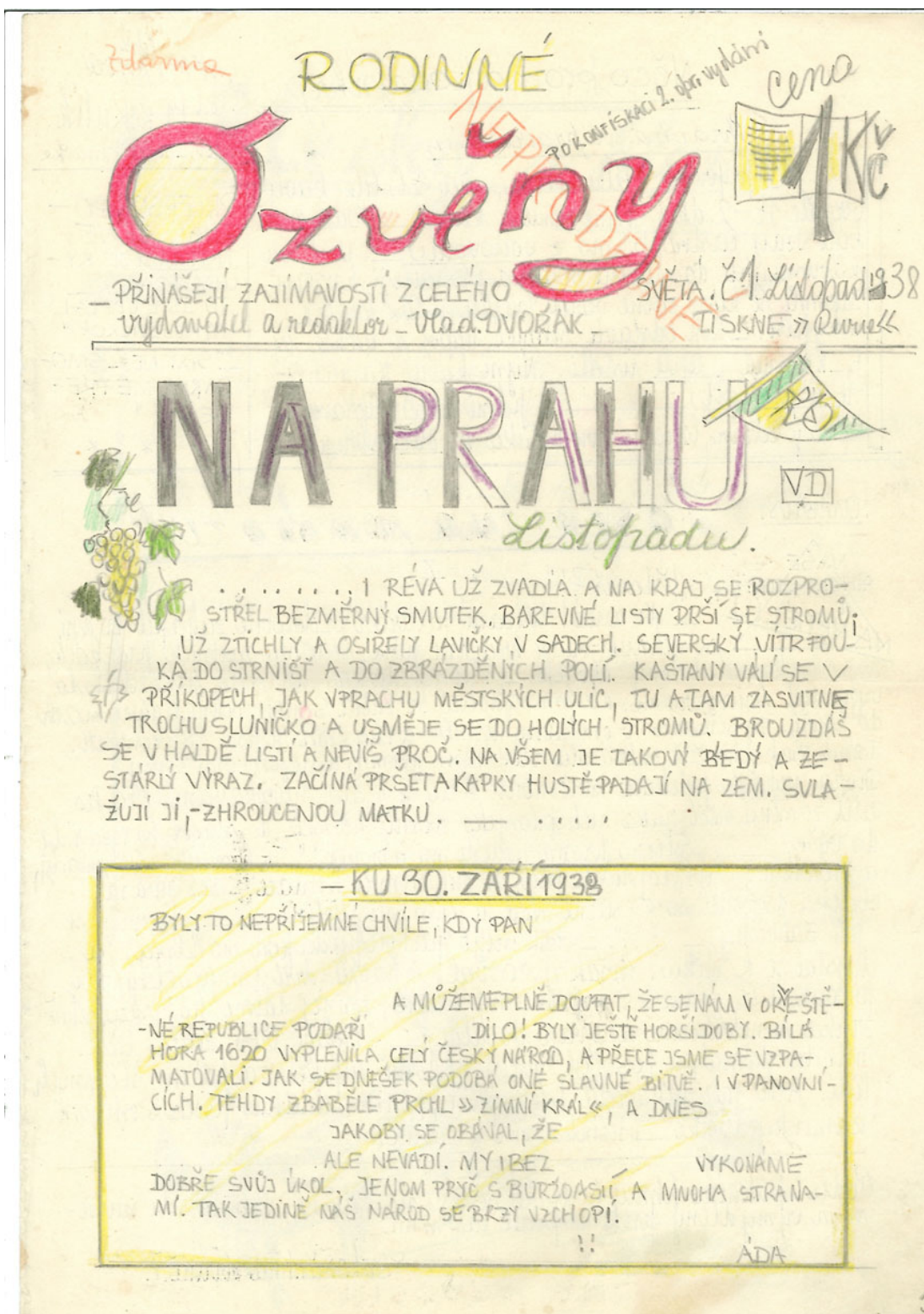
ČST	Československá televize
ČsRo	Československý rozhlas
D+B	Partnerská dvojice Vladimír Dvořák a Jiřina Bohdalová
HRZP	Hlavní redakce zábavních pořadů
APF ČT	Spisový archiv a fototéka ČT
HSTD	Hlavní správa tiskového dohledu
ÚTS	Ústřední televizní studio
TSP	Televizní studio Praha

Příloha 1.



Obálka časopisu Černoušek, jednoho z prvních literárních počínů Vladimíra Dvořáka.
Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

Příloha 2.



V roce 1938 „vydával“ tedy třináctiletý Vladimír Dvořák časopis Rodinné ozvěny, který byl určen příbuzným.

Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

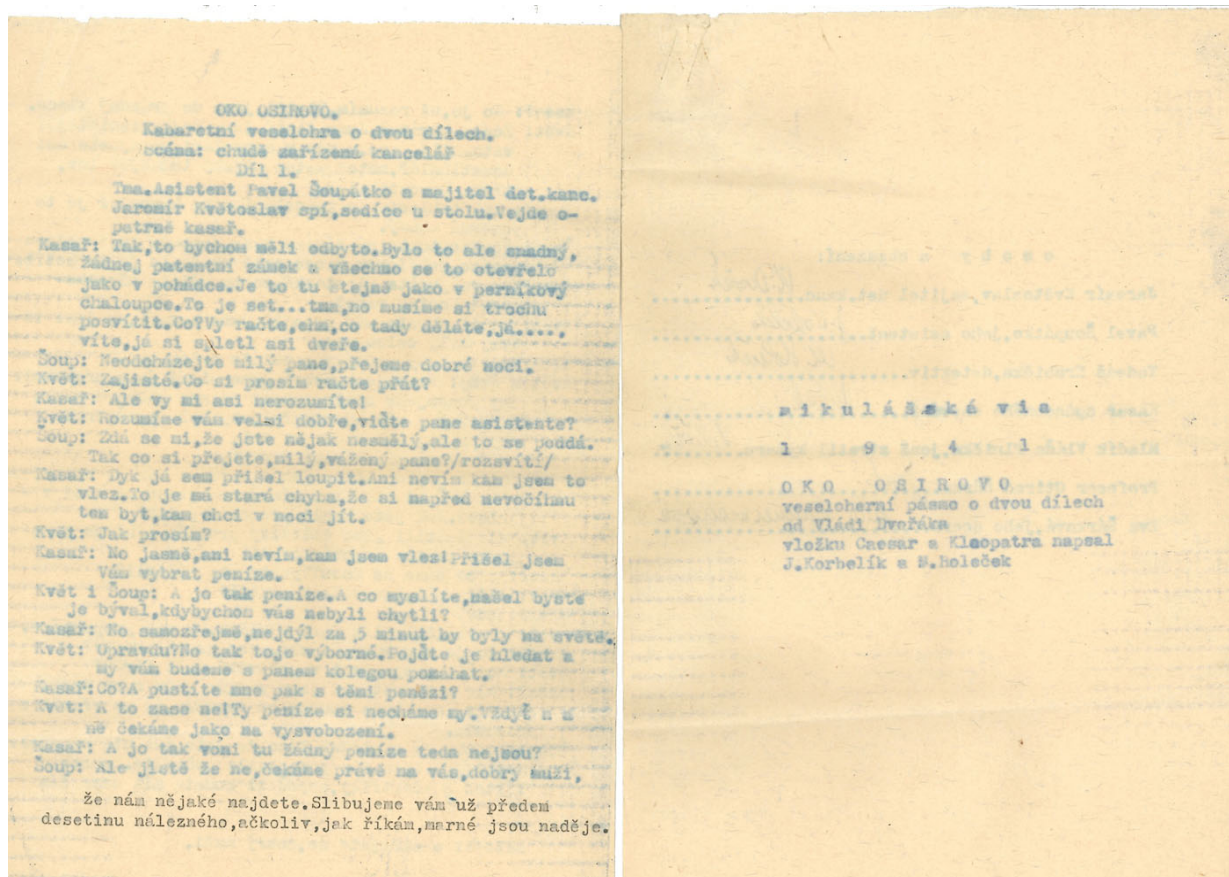
Příloha 3.



Deník Písecké listy ze dne 23. února 1939. Vladimírovi Dvořákovi, kterému bylo v této době 13 let, byl na titulce otištěn lyricky laděný fejeton s názvem Rok v píseckém lese.

Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

Příloha 4.







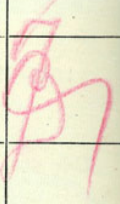
Veselohra s názvem *Osirovo oko*, kterou Vladimír Dvořák napsal a nazkoušel se svými spolužáky během středoškolských studií.

Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

Příloha 5a.

<p>PODOBIZNA MAJITELOVA :</p>  <p>Vlastnoruční podpis majitelův: <i>Vladimír Dvořák</i></p> <p>Kolik k imat. Kčs 20— zaplačen.</p> <p>Studijní předpisy vydány dne</p>	<h1>SEZNAM PŘEDNÁŠEK, (INDEX LECTIONUM)</h1> <p>do kterých byl zapsán jako řádný(á) posluchač(ka) (<i>quas se frequentaturum rite professus est studiosus ordinarius</i>)</p> <p><i>Vladimír Dvořák</i></p> <p>Rodiště (<i>ortundus</i>) <i>Pisek</i></p> <p>Otec (<i>pater</i>) <i>Vladimír</i></p> <p>Zapsán na fakultě (<i>Inscriptio in facultate</i>) <i>filosofická</i></p> <p>UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE (<i>Vniversitatis Carolinae Pragensis</i>)</p> <p>Dne (<i>die</i>) <i>20. 11. 1947</i></p> <p> <i>Čestmír Amiška</i> kvestor (<i>quæstor</i>)</p> <p>Zaplaceno Kčs —</p> <p>Legitimace</p> <p>Vydán dne</p>
--	---

Příloha 5b.

2	Posluchačovo jméno (studiosí nomen): <u>Vladimír Dvořák</u>		Rodště (locus nat.): <u>Písek</u>		3
		II. běh stud. roku <u>1946-47</u>		Fakulta <u>filosofická</u>	
(Semestre		anni		(Facultas)	
Název přednášky i jméno přednášejícího (Index scholarum et nomina magistrorum)	Počet týd. hodin (Quot per heb- dom. horas)	Stvrzení kvestoro- vo o zápisu, o za- placení kolejného nebo osvobození (Recept. nomen et didacticum solutum aut immunitatem testatur quæstor)	Stvrzení přednášejících o zápisu (Receptum nomen testatur magistri)	Potvrzení návštěvy před- nášek (Scholas frequen- tatas testatur magistri)	Poznámky (Adnotata)
Úvod do filosofie III. Metafyzika - Dr. Král.	3		král	král	Plápenák Kčs 50- za 1 semestr pro stud. zářev. ústav v Praze zaplečen Poš. spoř. na účel č. 82.293
Umění a skutečnost Dr. Mukařovský	3		Mukařovský	Mukařovský	
Methody sociologie Dr. Machoň	3		Machon	Machon	
Jednotnost cel. litera- tury Dr. Prašek	2		Prašek	Prašek t. č. děkan	
Nástin cel. dějin Dr. Olovník	2		Olovník	Olovník	Potvrzení děkanovo 2. X. 1947
 			Branné výchově nepodříká	[Signature]	t. č. děkan.

Vladimír Dvořák sice svá studia na FF UK nedokončil, měl alespoň to štěstí, že jej vyučovali takové osobnosti, jako např. filozof a sociolog Josef Král, který byl v tomto období i děkanem fakulty, či přední český estetik Jan Mukařovský.

Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

Příloha 6.



Málokdo tuší, že Vladimír Dvořák měl i mimořádné výtvarné nadání. Původně se chtěl věnovat profesi akademického malíře.

Zdroj: Archiv Hany Dvořákové.

Příloha 7.

Uel. s. Popruček
k úř. a odpovědi Fel.

Soudruhům rozhodně jsem obouhodbým
střihem televize nemile jsem byl
překvapen v sobotu 19-1 kde se
představitelové naše zpěvnické a zpěvačci
v Lucerně kde se zpěvnickem líbaly
ruce myslím že se vracíme k době
kdy jsme museli líbat ruce hrabatim
Koblařskom a farářim kdo líbá
ruce nořim ženám v kavárně v
reměšláctví a v slavnosti ?

Stále se pronkavaje na máněly ale
jako vypracoval zpěvák Neckerž asi
nemá na ostřihání proz stáři naše
zpěvačci mají normální učes jako
Gott a Klobučka a stáři

Děle se mě nelíbí že se celý měsíc
neděle do televize stchovou hudbu
asi naše peníze stine morozemě
ně nemají cenu slyšime jen samé
big-beauty a stiez

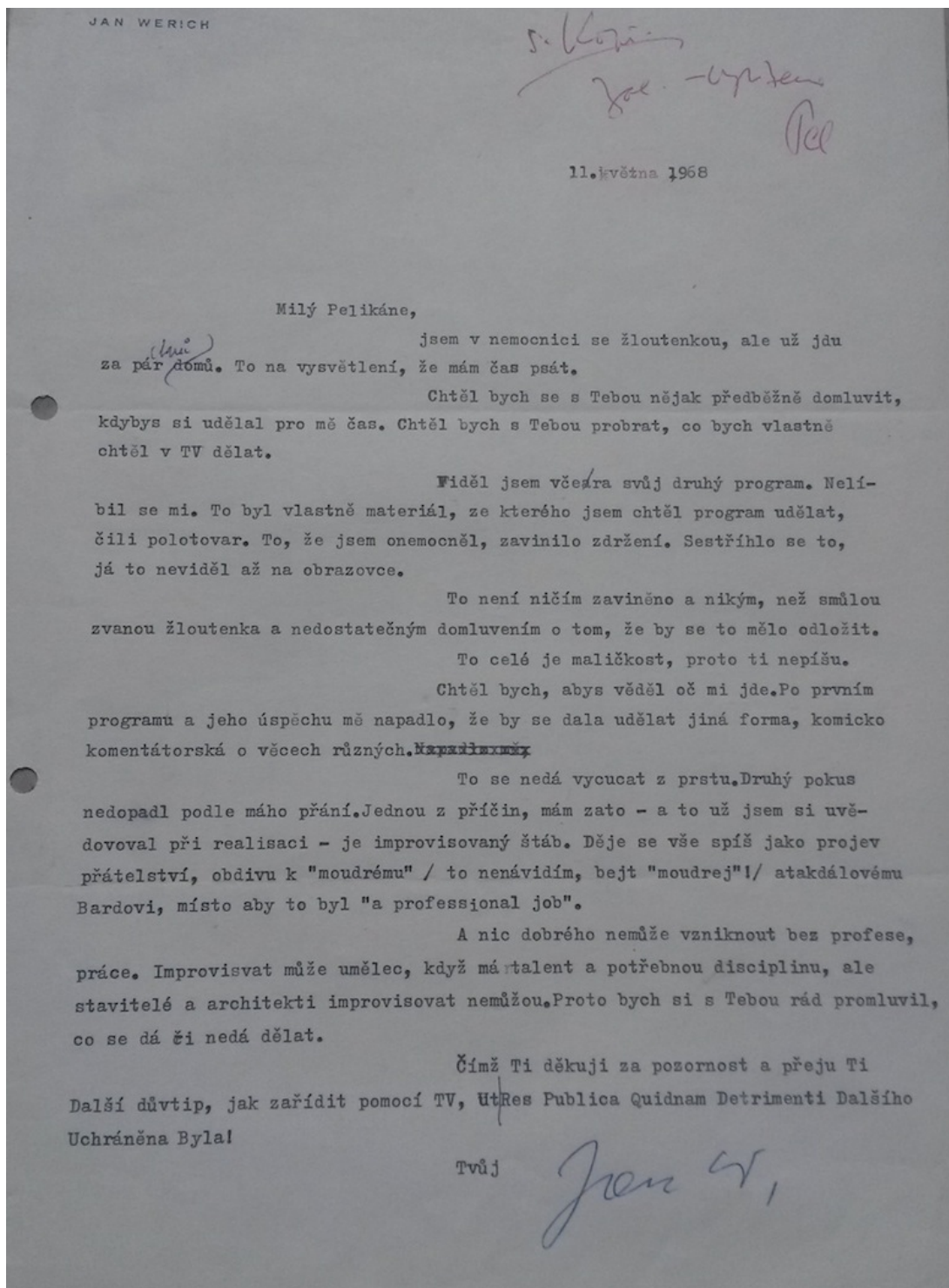
Dořim se svamy a těim se ma
lepší programy

Svějda gosef
dubř 285 Nerobovce

„Vlasatci“ byli oblíbeným tématem stížností, které přicházely na adresu redakce zábavy v druhé polovině 60. let.

Zdroj: APF ČT.

Příloha 8.



V roce 1968 zval Jiří Pelikán ke spolupráci na tvorbě zábavních pořadů i Jana Wericha.

Zdroj: APF ČT.

Příloha 9.

MANAGEMENT
FRANTIŠEK
SPURNÝ
PRAHA 1 - NÁRODNÍ TŘ. 15
Telefon: 23-47-87, 24-03-22
Telex: Praha 2216 - ČSSR 012216

- KAREL GOTT
- WALDEMAR MATUŠKA
- JOSEF LAUFER
- THE MATADORS
- POP-SONGS STARS-SEKRETARIÁT

GENER. REPRESENTACE PRO VÝCH. EVROPU (mimo SSSR): VICHEY PRODUCTIONS INC., NEW YORK • VIC LEWIS, NEMS ENTERPRISES L.T.D. LONDON

Praha, 28.2.1969

Pan
Vladimír Dvořák
ved. prop. odboru
Čsl. televize
Jindřichská ul
P r a h a 1

Naše zn: 1297/Fr

Milý Vladimíre,

Chtěl bych Vám poděkovat za hezké a vtipné uvedení mých svěřenců, K. Gotta, W. Matušky a J. Laufera při "Zlatém slavíku" a rád bych se s Vámi, jak jsme si řekli, dohodl o rámcové spolupráci v návrhu, který mám pro Vás připravený. Nechte zavolat moji kancelář svojí sekretářkou, kdy by se Vám to ve dnech 4. - 6.3. hodilo.

S pozdravem

MANAGEMENT PRAHA
Fr. Spurný

veliká poděkování a vyjádření děkujeme
M. - 20. III

Navazování kontaktů s manažery a agenturami, zastupující dobové populární zpěváky patřilo mezi Dvořákovu častou činnost.

Zdroj: APF ČT.

Příloha 10.

**PŘIJETÍ ZAMĚSTNANCE
ZMĚNA ZAŘAZENÍ** 1 7 7 68 /356

CT *Od*

Jméno a příjmení: D v o ř á k V l a d i m í r		Dosavadní pracoviště: --	
		Nové pracoviště: 320 - vysílání záb. pořadů	
Dosavadní zařazení (u nových zaměstnanců u posled. zaměstnavatele)			
Prac. skup.	Pracovní funkce	Základní plat	Funkční zařazení
Nové zařazení od: 1. července 1968			
Prac. skup.	Pracovní funkce	Funkční zařazení	Základní plat
redaktoři	hlavní redaktor VZP	R 11	
Kvalifikace:	požadovaná	skutečná	
vzdělání	VŠ		
praxe	15		
v oboru	15		
Navrhl *) **)	Ekonom:	Ved. odb.:	
Ved. prac.:		Hl. red.:	
dne:	dne:	dne:	
PaM:			
došlo dne:	1 6 VII 1968		
Oddělení kádrů:	Schválil: <i>Jiří Pelikán</i>		

Jiří Pelikán přijal Dvořáka do vedení redakce zábavy od 1. července 1968.

Zdroj: APF ČT.

Příloha 11.

Jméno: 2774 Datum narození: 14.5.1925 Datum nástupu: 1.7.1968
Dvořák Vladimír

Konto	Datum	Platová skupina	Základní plat	Příplatky	Sazky	Funkce	Celkem Kčs	Poznámka
320	1.7.68	R 11	hl.redaktor	VZP			4.200,-	ZP:22.7.68
320	1.10.71	III/1				šéfredaktor I.	4.900,-	red.2.12.71
320	1.1.73	III/1				šéfredaktor I.		9.3.73 J.R. 1.11.73
320	1.12.76	5		uměl.prac.		ved.dramaturg	4.900,-	d:18.1.77
320	1.12.82	UP/4				dramaturg	4.900,-	
320	1.10.88	UP/1	104	VED. DRAMATURG		OP 4.900,-		
<p><i>Reflexe 'dramaturg' 1.5 - 31.5 1990</i></p> <p><i>motot & KS 1.6.1990 - 14 měsíců</i></p> <p><i>24.12.1990 - dlouhodobě - org. důstoj. - odstoupne! sk. důstoj.</i></p>								
Vzdělání: gymn.								

Přehled personálních změn a zařazení v průběhu celé Dvořákovy kariéry v ČST.

Zdroj: APF ČT.

Příloha 12.



320

JMÉNO: *Dvořák Vladimír* 2774

NÁSTUP: *1.7.68*

- osobní dotazník — kontrola
- platový návrh
- pracovní smlouva
- vstupní prohlídka — školení bezpečnosti práce
- prozatímní průkaz — trvalý
- zápočtový list
- potvrzení ZU
- SÚDZ
- hlášení ONV
- razítko do OP
- mzdový dotazník

karty: finanční, absenční
 stavy
 JEP

ODCHOD: *24.12.90* dohoda — ~~zpracování~~ *bez důvody - odstoupení*
obíhačka
zápočtový list
oznámení *MU, PAM, ekonom*
potvrzení
pracovní hodnocení
průkazka
razítko do OP

karty: finanční, absenční, evidenční
 stavy
 JEP

24.12.1990
ČESKOSLOVENSKÁ TELEVIZE
Pracovní pozice skončila dne *24.12.1990*
Podpis: *[Signature]*

DOKLADY ZAPŮJČENY:	datum	komu	vraceny

Pořadové číslo zaměstnance 2774. Vladimír Dvořák byl věrným televizním zaměstnancem na plný úvazek celých třidvacet let. Zdroj: APF ČT.